

Świat

為新加

東馬
人家
開秀
全部

ROCK
CANARISLAND
EAST NEW YORK
Good for day of issue and the following day
O. John Warner

podróże

Kultura

ISSN 1644-4183

KWIECIEŃ-MAJ / APRIL-MAY

Egipt

tu wszystko się zaczyna

Sardynia

WYSPA DZIKICH PLAŻ

ISLAND
OF WILD BEACHES

Małopolska

SZLAK PACHNĄCY ZIOŁAMI

TRAIL
FRAGRANT WITH HERBS

Egipt – Marsa Alam

NIE TYLKO DLA NURKÓW / NOT ONLY FOR DIVERS

„Morze Czerwone natładowało mnie energia...”

Egipt

tu wszystko się zaczyna

Wybrzeże Morza Czerwonego

www.egypt.travel

Małgorzata Litwin

Kraina jezior i wina

THE LAND OF LAKES AND WINE

The Lubuskie concealed in the forests of western Poland among lakes, hillocks and picturesque valleys is one of the most beautiful regions of our country. Climate here is good not only for growing grapes, but also for taking rest.

Park Narodowy „Ujście Warty”

Najmłodszy park narodowy w Polsce obejmuje ochroną rozlewiska u ujścia rzeki Warty do Odry. Unikalne tereny podmokłe, rozległe łąki i pastwiska są ostoją ptaków wodnych i błotnych, jedną z najważniejszych w Polsce. Na terenie parku żyje 260 gatunków ptaków, w tym 170 lęgowych. Spotkać tu można także ginące gatunki, takie jak: wodniczka, derkacz, rycyk, żuraw, bąk, bączek, rybitwa czarna. Największy tłok na rozlewiskach panuje jesienią, wówczas zbiera się tu wielka skrzydlata społeczność. Szczególnie licznie gromadzą się żurawie, kaczki, łabędzie. Samych gęsi doliczono się 200 tys. Jest wśród nich będąca symbolem parku gęś zbożowa (na zdjęciu). Obfitość pożywienia przyciąga też największe w Polsce ptaki drapieżne – bieliki (ok. 50 osobników). Po parku można wędrować, jeździć rowerem (dwa oznakowane szlaki rowerowe), łowić ryby (karasie, liny, jazie, węgorze, sumy, sandacze) lub poznawać jego walory podczas spaceru ścieżkami edukacyjnymi, np. „Ptasi szlak”, „Przyrodniczy Ogród Zmysłów”. Podróżujący samochodem mogą podziwiać krajobraz parku z punktów widokowych umieszczonych przy drodze krajowej nr 22 Kostrzyn nad Odrą–Gorzów Wlkp./Skwierzyna.

"Ujście Warty" National Park

The youngest national park of Poland protects the backwater of the Warta to the Oder estuary. Unique swamp areas, huge meadows and pastures are a mainstay for water fowl, one of the most important in Poland. There are 260 species of birds here, including 170 breeding species. There are also endangered species like: aquatic warbler, landrail, black-tailed godwit, crane, great bittern, little bittern, black tern. The biggest crowd in this backwater is in autumn, when a huge bird society gathers here, especially cranes, ducks and swans. Geese only are about 200 000, among them the symbols of the park, bean geese (photo). Abundance of food also lures the biggest birds of prey in Poland – white-tailed eagles. In the park we can walk or cycle (there are 2 marked cycling routes), catch fish (carassiuses, tenches, ides, eels, wels catfish, zanders) or discover its beauty on the educational paths, e.g. "The birds trail" or "Nature's garden of senses". Those travelling by car can admire the landscape from viewing points along the 22 road Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wlkp./Skwierzyna.

www.pnujsciewarty.gov.pl

Ziemia Lubuska ukryta w lasach zachodniej Polski wśród jezior, pagórków i malowniczych dolin jest jednym z najpiękniejszych zakątków naszego kraju. Panuje tu dobry klimat nie tylko do uprawy winogron, ale także do wypoczynku.

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra
tel. +48 68 4565 222
fax. +48 68 4565 268
www.lubuskie.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra
tel. +48 68 4565 222
fax. +48 68 4565 268
www.lubuskie.pl

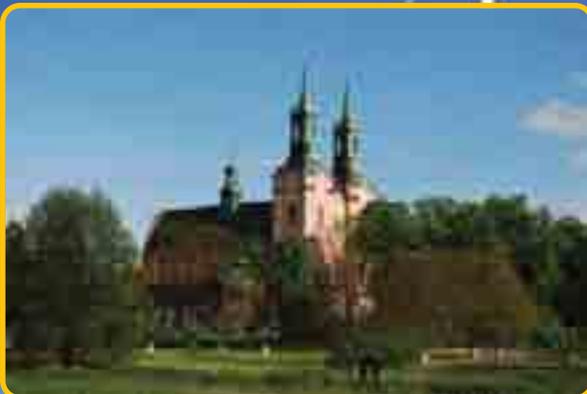
Święto winobrania

Zielona Góra jest polską stolicą wina. Pierwsze wzmianki o istniejących tu plantacjach winogron pochodzą z 1314 r. Łagodny klimat i pofalowany teren sprzyjają uprawie wielu szczepów winorośli. Aby skosztować lokalnego rieslinga czy pinot noir, najlepiej przyjechać na winobranie, odbywające się tu na początku września. Święto wina ustanowione w 1852 r. uświetniają liczne imprezy, takie jak: Jarmark Winobraniowy na Starym Rynku oraz przedstawienia związane z królem winobrania, np. przejazd Bachusa przez miasto lub jego pożegnanie na koniec święta. Wzrostką dziewięciodniowej imprezy jest wędrujący przez miasto korowód bachantek. Zielonogórcy winiarze rywalizują w konkursach na najlepszy produkt regionalny z winogron i wino domowe. Turyści natomiast raczą się winem. Kto po degustacji ma jeszcze siłę w nogach, może wyruszyć na wycieczkę pieszą lub rowerową szlakiem wina i miodu.

Grape picking festival

Zielona Góra is the Polish capital of wine. The first information about vine plantations comes from 1314. Mild climate and undulating terrain are conducive to growing many types of vine. To taste the local Riesling and Pinot noir, it's best to come for the Grape Picking, starting in early September. The wine festival, started in 1852, will be accompanied by many events: Grape Picking Fair in the Old Market Square and performances associated with the king of Grape Picking, e.g. Bacchus' procession through the city and his farewell at the end. The main event of the 9-day festival is the Maenads parade. Vintners compete for the best regional grape product and homemade wine. And tourists taste wine. After that it's good to go for a walk or bicycle ride along the vine trail.

www.zielonagora.pl

Zwiedzaj i wypoczywaj

Ziemia Lubuska rozciągająca się wśród lasów i polodowcowych jezior skrywa wiele ciekawych zabytków, wśród których na uwagę zasługują zamki w Koźuchowie, Sulechowie, Torzymiu, Kostrzynie, Żaganiu, warownia joannitów w Łagowie czy pocysterski zespół klasztorny w Goździkowie-Paradyżu (na zdjęciu). Po zwiedzaniu zaś najlepiej odpocząć nad jednym z 200 jezior tego regionu. Największe z nich to Jezioro Sławskie. Z akwenu wypływa rzeka Obrzyca, stanowiąca początek Lubuskiego Szlaku Wodnego, malowniczej trasy kajakowej o długości ok. 200 km. Rozpoczyna się nad jego brzegami Sława jest dobrą bazą wypadową do zwiedzania okolicy i wypoczynku (kemping, ośrodki wypoczynkowe, wypożyczalnie sprzętu wodnego). Szczególnie ciekawie jest tu w sierpniu podczas Dni Sławy. Wówczas w miasteczku szczytującym się tytułem Lubuskiej Stolicy Lata odbywa się wiele ciekawych imprez, m.in. regaty żeglarskie.

Visit and take rest

The Lubusz Land, spreading among forests and post-glacial lakes conceals many interesting relics, among them castles in Koźuchów, Sulechów, Torzym, Żagań, Kostrzyn, fortress of the Order of St. John in Łagów or Cistercian abbey in Gościkowo-Paradyż (photo). Having visited them, it's best to take rest at one of the region's lakes. The biggest is Lake Sławskie. From it flows the river Obrzyca beginning the Lubusz Water Trail, a picturesque kayak route of about 200 km. The town of Sława is a good starting point for visiting the area and resting (camping, resorts, water equipment rentals). August is very interesting because of Sława Days. Many interesting events take place at this time, such as regattas.

www.slawa.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra
tel. +48 68 4565 222
fax. +48 68 4565 268
www.lubuskie.pl

Joanna Szyndler

z bloga...

SKOK ROBERTA DE NIRO

ROBERT DE NIRO'S JUMP

fot. Joanna Szyndler

– Girls yes, boys no! – Antonio, kierowca autobusu, którym mam jechać na argentyńską stronę wodospadów Iguacu, do środka wpuszcza tylko dziewczyny. Po chwili jego kamienną do tej pory twarz rozjaśnia uśmiech i wszyscy, niezależnie od płci mogą zająć miejsca. Antonio odpala lekko zdezelowanego busa i ruszamy z piskiem opon.

Od wielu lat marzyłam o tym, aby zobaczyć Iguacu, co w języku Indian Guarani oznacza Wielką Wodę. 275 wodospadów na granicy trzech państw: Argentyny, Brazylii i Paragwaju otacza tropikalna dżungla. Nad Iguacu nieustannie tworzą się tęcze. Miejsce jest tak niezwykle, że po jednym dniu spędzonym po stronie brazylijskiej czuję ogromny niedosyt i chcę zobaczyć ten cud natury z perspektywy argentyńskiej.

– Skąd jesteś? – zagaduje mnie na postoju granicznym nasz charyzmatyczny kierowca. – Z Polski – odpowiadam. – Serio?! Moja żona jest Polką! – Antonio biegnie do autobusu i wraca z albumem pełnym zdjęć.

– Oto Ania – pokazuje fotografię ładnej, uśmiechniętej blondynki. – Moja czwarta żona – dodaje. – Czwarta, ale na pewno ostatnia! Przeglądam album i odnajduję w nim zdjęcie Antonia z Robertem De Niro na tle wodospadów. – Jacy wy do siebie podobni! Jesteś spokrewniony z De Niro? – pytam zdumiona. – Rodziną nie jesteśmy, ale mieliśmy okazję się poznać. Oglądałaś film „Misja”? Pamiętasz scenę, w której Rodrigo Mendoza, grany przez De Niro, wspina się po skałach Diabelskiej Gardzieli, najwyższego wodospadu. To nie żaden De Niro, tylko ja – śmieje się Antonio. – Byłem jego dublerem we wszystkich niebezpiecznych scenach w „Misji”. 30 lat temu tylko ja miałem odwagę skakać z wodospadu.

Patrząc z góry na spadające z 72 m wody Diabelskiej Gardzieli, oczami wyobraźni widzę skaczącego kierowcę Antonia vel Roberta De Niro. Trzeba przyznać, że odwagę miał wielką.

– Girls yes, boys no! – Antonio, driver of the bus which will take us to the Argentinean side of the Iguacu waterfall, lets only girls on board. After a moment his stony face brightens up with a smile and everyone, regardless of their sex, can take their places. Antonio starts the shabby bus and drives off with a screech of tires. I have been dreaming for years to see Iguacu, which means 'great water' in Guarani Indians' language. 275 waterfalls on the border of three countries: Argentina, Brazil and Paraguay surrounded by a tropical forest. There is a rainbow constantly appearing over Iguacu. This place is so unusual that after one day spent on the Brazilian side, I feel it is not enough and I want to see this miracle from the Argentinean perspective.

– Where are you from? – Our charismatic driver starts a chat with me at the border crossing. – From Poland – I answer. – Seriously?!

My wife is Polish! – Antonio runs to the bus and returns with an album filled with photographs.

– This is Ania – he says showing me a photo of a pretty smiling blonde.

– She is my fourth wife – he adds. – Fourth and definitely the last!

I flick through the album and I find a photo of Antonio and Robert De Niro at the waterfalls. – You look so much alike! Are you related to De Niro? – I ask surprised.

– We are not a family but we had a chance to meet. Did you see the movie 'The Mission'? Do you remember the scene when Robert De Niro as Rodrigo Mendoza climbs up the rocks in the Devil's Throat, the highest of the waterfalls? Well, it wasn't De Niro, but me – Antonio laughs. – I was his stunt in all the dangerous takes in 'The Mission'. I was the only one who had the courage to jump from the waterfall thirty years ago. Looking down at the 72 meters of crashing water of the Devil's Throat, I see with the eyes of my imagination driver Antonio vel Robert De Niro jumping. I have to admit his courage was great.

W ZASIĘGU RĘKI / AT HAND'S REACH

Ziemia Lubuska – kraina jezior i wina
The Lubuskie – land of lakes and wine4

Z BLOGA / BLOG

Skok Roberta de Niro, Robert de Niro's jump . . .10

100 KILOMETRÓW PRZYGDY

ONE HUNDRED KILOMETERS OF ADVENTURE

Na zachód, młody człowieku!

Go west, young man!14

Rowerem przez Bieszczady

Biking in Bieszczady20

Łódzkie w siodle

Horseback riding in Łódź Province23

Wśród skał i zamków

Surrounded by rocks and castles24

WYPRAWA / EXPEDITION

Pecs – druga stolica Węgier

The second capital of Hungary30

Stary Sącz i Lewocza – miasteczka z klimatem

Stary Sącz i Levoca – climatic towns36

Bali – tu żyją bogowie, Bali – gods live here .38

Tunezja – mozaika wielu kultur

A multicultural mosaic54

Pod Dachem Indochin

Under the roof of Indochina64

MIEJSCE / PLACE

Skansen pełen życia

Open-air museum full of life44

Marsa Alam – nie tylko dla nurków

Marsa Alam – not only for divers48

WYPOCZYNEK Z POMYSŁEM

HOLIDAY WITH IMAGINATION

Urzekająca Sardinia

Seducing Sardinia60

Pomysł na Sardinie

An idea for Sardinia62

Małopolska wieś pachnąca ziołami

Malopolska countryside fragrant with herbs .84

Małopolska majówka

May picnic in Małopolska88

Wakacje z przygodą

Holiday with adventure92

Amury z Konina

Amur from Konin94

Świątokrzyskie – kraina czarów

Land of magic98

Giżycko pośród cudów natury

Giżycko among miracles102

Beskidzka przygoda

Beskids quest104

SPACEREM PO...

WALKING AROUND...

Sława – Lubuska stolica lata

Lubusz summer capital70

Nowe oblicze Sandomierza

The new image of Sandomierz76

Bruntal – na Morawach

Bruntal in Morawy79

Olsztynek – na skraju Warmii i Mazur

On the verge of Warmia and Masuria80

Otwock – nadświdrzański mikroklimat

Microclimate upon the Świder river82

WYDARZENIA / EVENTS

Latem na Podlasiu72

WYDARZENIA / EVENTS

Summer in Podlaskie

PODRÓŻE OD KUCHNI /CULINARY TRAVELS

Śląskie smaki

Tastes of Silesia108

KSIĄŻKI

Biblioteka podróżnika102

Niezamówionych materiałów redakcja nie zwraca, a w razie opublikowania zastrzega sobie prawo do ich skracania. Magazyn Świat® nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam i ma prawo odmówić publikacji bez podania przyczyn.

© Copyright by Magazyn Świat

Wszystkie materiały są objęte prawem autorskim. Przedruk materiałów w jakiegokolwiek formie i w jakimkolwiek języku bez wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy jest zabronione. Wydawca zabrania bez umowy sprzedaży numerów bieżących i archiwalnych miesięcznika „Świat Podróże Kultura”. Działanie wbrew powyższemu zakazowi skutkuje odpowiedzialnością prawną.

ADRES REDAKCJI

02-548 Warszawa,
ul. Grażyny 15 lok. 112-114
tel./faks: +48 22 845 58 41
redakcja:
tel.: +48 22 845 29 24
www.magazynswiat.pl
kontakt@magazynswiat.pl
promocja@magazynswiat.pl

REDAKTOR NACZELNA

URSZULA GABRYLSKA
u.gabrylska@magazynswiat.pl

WSPÓŁPRACA

AREK BRANIEWSKI
SEBASTIAN DURBACZ
BARBARA JAMPOLSKA-WASIAK
ANNA JANOWSKA
PIOTR KAŁUŻA
IZABELA KLEMENTOWSKA
MAŁGORZATA LITWIN
RAFAŁ OSTROWSKI
IWONA POTĘGA
WOJCIECH SOBOTA
JOANNA SZYNDLER
ELŻBIETA TOMCZYK-MICZKA
PAWEŁ WROŃSKI
PIOTR ŻABOWSKI

PROMOCJA

promocja@magazynswiat.pl

REKLAMA

MAREK RYŃSKI
m.rynski@magazynswiat.pl
reklama@magazynswiat.pl

TŁUMACZENIE I KOREKTA

SANDRA JACOBSON
FILIP MAJ

KOREKTA POLSKA

BARBARA ZAPOLSKA

DYREKTOR ARTYSTYCZNY

PIOTR JANOWCZYK

NAKLAD

10 000 egzemplarzy

© Copyright by Magazyn Świat

OKŁADKA: Piramidy w Gizie,
fot.: BP Egjptu

m a j

XVII Parada Parowozów w Wolsztynie

Niepowtarzalna okazja, by przejechać się pociągami retro i zobaczyć najpiękniejsze maszyny z lat 20. i 30.

17th Steam Engines Parade in Wolsztyn

Unique opportunity to ride retro trains and see the most beautiful steam engines from the 1920s and 1930s.

www.parowozowniawolsztyn.pl

1

15-23

XXXV Szybowcowe Mistrzostwa Polski w klasie otwartej

W niebo nad Leszmem wzbije się ponad 100 szybowców z najlepszymi pilotami na pokładzie.

35th Open Polish Gliding Championship

Over 100 gliders with best pilots on board will soar in the air over Leszno.

www.aeroleszno.pl

Międzynarodowa noc muzealna

Muzea i galerie w największych miastach Europy czekają na zwiedzających całą noc.

International Night of Museums

Museums and galleries in major European cities are waiting for night visitors.

Karnawał Kultur

Przedstawiciele 80 nacji zaprezentują swoją kulturę na ulicach Berlina.

Carnival of Cultures

Representatives of 80 nations will present their culture in Berlin streets.

www.karneval-berlin.de

Międzynarodowy Festiwal Romski

W czeskiej Pradze usłyszymy nie tylko tradycyjną muzykę cygańską, ale także gypsy jazz i flamenco.

International Romani Festival

Traditional gypsy music, gypsy jazz and flamenco in Prague, the capital of Czech Republic.

www.khamoro.cz

XXXI Pyrzyckie Spotkania z Folklorem

Na pl. Ratuszowym w Pyrzycach zaprezentują się ludowe zespoły pieśni i tańca z Polski i Europy.

31st Meeting with Folklore in Pyrzyce

A show of Polish and European folk dance and song groups in the Town Hall Square in Pyrzyce.

www.piknik-goraszka.pl

Kanadyjski Festiwal Tulipanów

W Ottawie zakwitnie 300 tys. tulipanów. Przez 18 dni odbywać się będą tulipanowe bale, parady i targi.

Canadian Tulip Festival

300,000 tulips will bloom in Ottawa. Tulip balls, parades and fair are scheduled for 18 days.

www.tulipfestival.ca

7-24

15

Dzień Wiatraków i Młynów

Holenderskie wiatraki i młyny wodne otwierają podwoje dla zwiedzających.

Windmills and Mills Day

Dutch wind and water mills are open for visitors.

www.nationalemolenengemalendag.nl

8-9

21-25

Festiwal w Cannes

O Złotą Palmę walczyć najlepsze filmy minionego roku.

Cannes Festival

Best movies of the year last in the running for the Golden Palm.

www.festival-cannes.com

12-23

24-29

VII Ekstremalny Maraton Pieszy KIERAT 2010

Na śmiałków czeka 100 km nieprzerwanego marszu przez Beskid Wyspowy i Gorce.

7th Extreme Hiking Marathon KIERAT 2010

100 km of non-stop hiking in Beskid Wyspowy and Gorce Mountains for the brave.

www.kierat.webpark.pl

14-16

27-30

GORASZKA

JUBILEUSZOWY PIKNIK LOTNICZY 12-13 czerwca 2010

Główny patron medialny:

Partneri medialni:

WWW.PIKNIK-GORASZKA.PL

Arek Braniewski

Na zachód, młody człowieku!

GO WEST, YOUNG MAN

Naszą przygodę zaczynamy w Los Angeles. Wynajmujemy kabriolet i wszystkie 19 przedmieść, z których składa się miasto, stoi przed nami otworem. Dla mnie najważniejsze było zwiedzanie Hollywood, do którego tłumnie przybywają młode gwiazdki śniące o sławie. Na Hollywood Boulevard, głównej ulicy w tej części miasta, ludzie spacerują z pochyloną głową i oczami wbitymi w trotuar. Wypatrują gwiazdy ulubionego aktora, piosenkarki lub zespołu. Co chwilę ktoś przykuca, by zrobić zdjęcie. W okolicy Kodak Theatre, w którym są rozdawane najważniejsze nagrody filmowe Oscary, krążą postaci znane z kinowego ekranu: kapitan Ameryka, Charlie Chaplin, Batman i pirat Jack Sparrow. Wszyscy zapraszają, aby zrobić z nimi zdjęcie. Pozują i przyjmują napiwki. W sobotnią noc Hollywood Boulevard zaprasza do zabawy. Z klubów dobiega głośna muzyka. Przed najmodniejszymi z nich ustawiają się długie kolejki. Co jakiś czas podjeżdżają długie limuzyny, z których wysiadają młodzi ludzie spragnieni rozrywki. Na turystów o bardziej wyrafinowanych gustach czeka amfiteatr Hollywood Bowl, gdzie odbywają się koncerty muzyki poważnej ze wspaniałą oprawą pirotechniczną.

We start our adventure in Los Angeles. We rent a cabriolet and all the 19 suburbs the town consists of are at our hand's reach. For me Hollywood, attracting all the starlets dreaming about fame, was the highlight. On Hollywood Boulevard, the main street in this part of the city, people walk with their heads down and eyes on the pavement. They are searching for the star of their favourite actor, singer or band. Every now and then someone kneels down to take a photo. Characters well-known from the big screen: Captain America, Charlie Chaplin, Batman and pirate Jack Sparrow stroll in the vicinity of Kodak Theatre, where the most important film awards ceremony, the Oscars, takes place. All invite to take photos with them. They pose and take tips. On a Saturday night Hollywood Boulevard encourages to have fun. Loud music can be heard from clubs. There are long queues in front of the most fashionable ones. Once in a while long limos stop, letting out young people craving entertainment. The Hollywood Bowl amphitheatre, where classic music concerts with marvellous fireworks shows, are organized, waits for tourists with more refined tastes. The interstate highway I-15 takes us from the Golden State – California to the Silver state – Nevada. I pass the famous 'Welcome to Fabulous Las Vegas'

Kiedyś na zachód USA jechało się w pogoni za lepszym jutrem – sławą i pieniędzmi. Dziś trzy stany: Kalifornia, Nevada i Arizona oferują turyście spełnienie marzeń o wielkiej przygodzie. Zatem, jak mawiał Horacy Greeley: „Na zachód, młody człowieku”.

Once people travelled to the West seeking better tomorrow – fame and money. Today, the three states: California, Nevada and Arizona are a dream come true... for tourists. So, as Horace Greeley said: 'Go West, Young Man'.

Wielki Kanion Kolorado / Grate Colorado Canion

Międzystanowa 15. prowadzi nas ze Złotego Stanu, czyli Kalifornii, do Srebrnego – Nevady. Mijam sławny znak: „Witamy w bajecznym Las Vegas” i już jestem w mieście blichtru i kiczu. Zanim zdecyduję się przekroczyć próg kasyna, aby wejść do kasyna, wystarczy ukończyć 21 lat, spaceruję po ulicach. Nie mogę oderwać wzroku od miniaturowej kopii Wenecji, pałacu Cezara, wieży Eiffla, piramidy wśród palm. Podziwiam fontanny przed kasynem Bellagio. Z perfekcyjnie zsynchronizowanych dysz na kilkadziesiąt metrów w górę tryska woda przy akompaniamencie muzyki i w blasku świateł. Pokazy przyciągają tłumy widzów. Trudno znaleźć miejsce przy murku obok sztucznego jeziora.

CUD W ARIZONIE >> Od Wielkiego Kanionu Kolorado dzieli nas pięć godzin jazdy. Z Las Vegas wyruszamy więc wcześnie rano. Prosta nitka autostrady poprowadzona przez pustynię nie wymaga od kierowcy skupienia, dzięki czemu mogę podziwiać bezkresny krajobraz. Wreszcie docieramy do cudu natury wyrzeźbionego przez rzekę Kolorado. Żadne zdjęcia nie są w stanie oddać majestatu największego przełomu rzeki na świecie. Człowiek czuje się tu mały i bezsilny, pełen szacunku wobec natury. Głęboką na ponad 2 tys. m i szeroką od 800 do 29 tys. m rozpadlinę otaczają skały o oszałamiających kształtach i kolorach: od jaskrawych po najciemniejsze, od stromych cypli po strzeliste wieżycy z piaskowca. Z kilku punktów widokowych na południo-

sign and there I am in the city of glamour and kitsch. Before I decide to cross a casino door (it is enough to be over 21 to enter) I walk around the streets. I cannot take my eyes off of the miniature copies of Venice, Cesar's palace, the Eiffel Tower and a pyramid amidst palm trees. I admire the fountains in front of the Bellagio. Perfectly synchronized nozzles push water dozens of meters up. This show with music and lights attracts throngs of tourists. It is hard to find a spot by the low wall at the artificial reservoir.

ARIZONA MIRACLE >> We are five hours away from the Colorado Grand Canyon. Therefore, we leave Las Vegas early in the morning. The straight line of the desert highway does not require the driver's attention, therefore I can admire the infinite landscape. We finally reach the natural wonder sculpted by the Colorado River. No pictures are able to convey the majesty of the largest river gorge in the world. Man feels tiny, frail and respectful towards nature here. The over 2,000 meter deep and 800–29,000 wide crevice surrounding the rocks has astonishing shapes and colours: from bright to dark and shapes: from steep peaks to soaring sandstone towers. We try to spot the Colorado River from the viewing points on the Southern Rim. It has not rained for a while therefore the water mixed with dust is brown and difficult to see from the rocks. I strain my eyes and I finally see the brown thread meandering between the rocks. The next place we

Hollywood Boulevard w Los Angeles / Hollywood Boulevard in Los Angeles

wej krawędzi wypatrujemy rzeki Kolorado. Dawno nie padało i dlatego woda zmieszana z pyłem jest brązowa – trudna do zauważenia pośród skał. Wytężam wzrok i wreszcie dostrzegam brunatną nitkę rzeki wijącą się wśród skał.

Następnym miejscem, do którego zawitamy, będzie San Francisco. Po drodze mijamy księżycowy krajobraz Doliny Śmierci na pustyni Mojave, jednego z najgorętszych miejsc na ziemi. Poko-

visit is San Francisco. We pass the moonlike landscape of the Death Valley in Mojave Desert, one of the hottest places on Earth. We cover huge distances. Passing through Bakersfield, we set the radio on a country music station, hoping to hear the legendary Buck Owens. Minutes later we are driving on a boulevard named after him. We want to reach the Yosemite National Park to see the giant sequoias and beautiful waterfalls.

FOGGED CITY >> It is enough to spend one day in San Francisco, to understand why so many Americans want to live there. To walk the streets surrounded with monumental Victorian buildings brining Europe to mind. To feel the ambiance of 'My Summer of Love' strolling in Haight-Ashbury and the Golden Gate Park. To see the colourful and bustling Chinatown and Latino Mission. Of course, we should not forget about the orange-coloured Golden Gate Bridge and the Alcatraz Island with the famous prison. And a ride on the historical rail-line train is a must. The next day in the City of Fog should be intense and exciting. We want to see as much as possible. We walk on Lombard Street, the most winding one-way street in the world and so steep that five turns

R E K L A M A

EXPLORER
WYPRACOWANIE ORGANIZACJA WOLNY WYBÓR - INCENTIVE TRAVEL

NUVA - BHUTAN - TYBET DLA KAZDEGO 30-2-45-5
 LEZDZIAN 25-5 3-0 MIANMAR (BIRMA) NOWY ROK FESTIVAL WODY 6-23-4
 BRAZYLIA Z TROPICALNĄ AMAZONIA 30-3-13-4 7-21-8 35-10-8-11
 JAPONIA 15-30-3 2-4-2 3-2-2 3-3-3 3-3-3 3-3-3 3-3-3
 CHINA - WIELKI KANION I NOWY KWANG 20-3-3 30-4-5-5 3-11-8
 CHINA - NAJPIĘKSIERZE JAZGOSI 6-25-4 3-2-2-9-3 3-11-8 1-25-9
 KAMBODŻA - MYANMAR (BIRMA) 11-4 4-5-18-30-6 11-27-10
 POLSKA WYPRACOWANIE 20-4-4-5 CHINA - 1970 LANCIAN 1-8-8
 NOWY ZELANDIA 14-10-10 USA - PACYFIC STARS 3-11-8
 WYPRACOWANIE ZWISZCZAN I WYPRACOWANIE 0-10-5 3-11-8
 TWANCOO Z GALAPAGOS I TREKKINGEM NA COCORA 33-10-13-10
 TREKKING WÓDZ ANAPURNA 11-30-11
 TREKKING NA KILIMANJARO 1-8-7 2-12-5 9-18-11
 NOWE POLSKIE WYPRACOWANIE I WYPRACOWANIE ANAPURNA 1-10-5 1-15-12
 CHWALAMBA HONOROWO BELLE 2-17-11

WIELKI KANION KOLORADO
 USA, KANADA, KAZACHYSTAN, Szwajcaria, AUSTRALIA
 MALDIEWY, NAMIBIA, BOTSWANA, RPA, KENIA, TANZANIA

EXPLORER
 80-057 Katowice, ul. PCK 0/10
 TEL: 32 649 40 32 09 34
 E-MAIL: TRAVEL@EXPLORER.PL
 EXPLORER@Poczta.onet.pl
 WWW.EXPLORERWYPRACOWANIE.COM.PL
 WWW.REZERWACJAHOTELI.INFO
 WWW.TANIEWYPRACOWANIE.INFO

REALIZUJEMY KAŻDE ZAMÓWIENIE GRUPOWE I INDYWIDUALNE

Rowerem przez Bieszczady

Piotr Żabowski

BIKING IN BIESZCZADY

Co zrobić, gdy po przejściu pieszych szlaków serce chce nadal wracać w Bieszczady? Odpowiedź jest prosta: należy zabrać dwa kółka. Szlak Zielony Rower – Greenway Karpaty Wschodnie poprowadzi przez najciekawsze zakątki Podkarpacia.

Cerkiew w Hoszowie / Orthodox Church in Hoszów

Na trasie Greenway / On a Greenway route

Jeziro Solińskie / Solinskie Lake

Bieszczadzka Kolejka Leśna / Bieszczady Forest Railway

Zielone szlaki, czyli Greenways, to specjalnie zaprojektowane trasy łączące kraje lub regiony, ich atrakcje turystyczne oraz lokalne inicjatywy. Biegają wzdłuż koryt rzek, historycznych szlaków handlowych lub kolejowych. Służą ochronie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Zachęcają do ruchu oraz aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu. Stymulują współpracę między mieszkańcami poszczególnych miejscowości i – co również istotne – są zarządzane przez społeczności lokalne.

ZIELONY ROWER >> W Polsce mamy do wyboru sześć tras Greenway. Jedną z ciekawszych prowadzi przez województwo podkarpackie. Główną nić szlaku Zielony Rower – Greenway Karpaty Wschodnie ma 105 km długości i jest częścią międzynarodowego szlaku rowerowego R-61 Greenway Karpaty Wschodnie łączącego Polskę, Słowację i Ukrainę. Patrząc od północy, polski odcinek zaczyna się w Krościenku, prowadzi do Brzegów Dolnych i, nie wstępując do Ustrzyk Dolnych, kieruje się na zachód do Leska. Dalej skręca na południe i przez Solinę, Terkę oraz Cisną łączy się ze słowacką trasą na Przełęczy nad Rostokami.

Na amatorów dwóch kółek czeka po drodze sporo atrakcji – m.in. kąpiel w Jeziorze Solińskim. W Polańczyku lub Wołkowyi swój bcykl możesz wymienić na inny – wodny. Jeśli nie woda, to może powietrze? Szlak przebiega przez znane już przed wojną szybowisko w Bezmiechowej. Aeroklub Bieszczadzki, który zarządza obiektem, od lat organizuje loty nad Bieszczadami.

Po drodze mijamy urokliwe drewniane cerkwie greckokatolickie z XIX w., na szczęście nie zniszczyła ich wojenna zawierucha. Na szczególną uwagę zasługują świątynie w Krościenku, Brzegach Dolnych i Łodynie. W Lesku koniecznie trzeba zobaczyć XVII-wieczną murowaną synagogę oraz dawny zamek Kmitów – obecnie hotel. Cisna, kolejna duża miejscowość, jaką mijamy na trasie, słynie m.in. z licznych galerii rzeźby i pracowni ikon. Natomiast w pobliskim Majdanie rozpoczyna bieg Bieszczadzka Kolejka Leśna. Niegdyś służyła do transportu drewna, dziś nieco zmienione wagoniki są pełne turystów zauroczonych bieszczadzką przyrodą.

What to do, if after hiking all the routes, you still want to come back to Bieszczady Mountains? The answer is very simple: get on your bike. The Greenway Eastern Carpathian Bicycling Trail will take you to the most interesting nooks of the Subcarpathian region.

Greenways are specially designed bicycling routes linking countries and regions, their tourist attractions and local initiatives. They follow river beds, historic trade routes and railways. They protect cultural and natural heritage as well as stimulate integration between the inhabitants of particular towns and are managed by local authorities.

GREEN BIKE >> There are six Greenways in Poland. One of the most interesting leads through the Subcarpathian Province. The main line of the Eastern Carpathians Greenway is 105 km long and is a part of the international bike trail R-61 joining Poland, Slovakia and Ukraine. Starting from the north, its Polish section begins in Krościenko and leads to Brzegi Dolne and further to Lesko. It turns south to Solina, Terka and Cisna, and merges with the Slovakian section at the Nad Rostokami Pass. In Polańczyk and Wołkowyja you can swap your bike for a pedalo. Not water, how about air? The trail runs through a historical glider field in Bezmiechowa. The Bieszczady Aeroclub has been organizing sky tours in the area for many years. On the way you will pass quaint 19th-century Greek-Catholic Orthodox churches. Those in Krościenko, Brzegi Dolne and Łodyna deserve special attention. The 17th-century brick synagogue and Kmita family castle (now a hotel) are a must see in Lesko. Cisna is famous for sculpture museums and icon workshops. The famous Bieszczady Forest Railway starts in the nearby Majdan. It was used to transport wood, nowadays it carries tourists. Those who will still have the stamina to sightsee, can visit eco-museums. These objects scattered in natural surroundings showing olden customs present the history and achievements of the region in an unusual way.

Potok Hylaty / Hylaty creek

Kirkut w Lutowiskach / Jewish cemetery in Lutowiska

Zapora w Solinie / Solina dam

Ci, którzy będą mieli jeszcze trochę sił w nogach, nie omieszkają zapewne odwiedzić położonych na szlaku – lub w jego pobliżu – ekomuzeów. To miejsca ukazujące w niezwykły sposób historię i dorobek regionu. Składają się na nie rozproszone w terenie obiekty obrazujące zwyczaje dawnych mieszkańców.

MUZEJA NA ŁONIE NATURY >> W Lutowiskach, gdzie przed wojną żyli obok siebie Polacy, Ukraińcy i Żydzi, powstało interesujące Ekomuzeum „Trzy Kultury”. 13-kilometrowa ścieżka historyczno-przyrodnicza łączy m.in. kirkut, ruiny synagogi, miejsce, na którym stała kiedyś cerkiew, cmentarz greckokatolicki i neogotycki kościół. Ekomuzeum „W Krainie Bobrów” Orelec – Uherce Mineralne – Zwierzyń – Myczkowce ukazuje ślady działalności objętych ochroną ssaków. Jadąc przez Myczkowce, warto zatrzymać się w Centrum Kultury Ekumenicznej, gdzie zgromadzono 140 miniatur karpaccich świątyń.

Ekomuzeum „Hołe” w Dźwiniaczu Dolnym ukazuje piękno ciągnących się aż po horyzont łąk. Zobaczymy tu także słupy, które przed 1951 r. wyznaczały granicę między ZSRR a PRL. Niedaleko stąd do największej w regionie kopalni ropy naftowej z działającymi szybami i kiwonami. Z kolei ekomuzeum „Hoszów – Jałowe” łączy drewniane cerkwie z obu miejscowości. Kolejne, „Zielony Cień” im. Marii Czerkawskiej w Rudence zachęca do odwiedzenia izby pamięci poświęconej poetce i zapoznania się z jej twórczością. Po obejrzeniu cerkwi greckokatolickiej z XIX w. i kuźni z połowy XX w. warto wspiąć się na wzgórze z punktem widokowym nad krzyżem Quo Vadis.

Odwiedzając ekomuzeum „W Krainie Bojków” w Zatwarnicy, zobaczymy wodospad na potoku Hylaty – największy (osiem metrów) i najbardziej efektowny w Bieszczadach. Chętni mogą wziąć udział w pokazach i warsztatach odbywających się w zrekonstruowanej chacie bojkowskiej, tzw. chyży.

Nawet po przejściu wszystkich pieszych szlaków jest co zwiedzać w Bieszczadach. Do odkrycia pozostają jeszcze równie ciekawe szlaki rowerowe, tj.: ikon, Aleksandra Fredry i Śladami Dobrego Wojaka Szwejka.

OUTDOOR MUSUEMS >> An inspiring eco-museum 'Three Cultures' was established in Lutowiska – where Poles, Ukrainians and Jews lived together before WW II. The 13-km historic-natural route will guide you to a kirkut, synagogue remains, a location where an Orthodox Church once was, Greek-Catholic cemetery and a Neo-Gothic church. The 'Beaver Land' eco-museum in Orelec – Uherce Mineralne – Zwierzyń – Myczkowce maintains the traces of beavers' activity. It is worth stopping in the Centre for Ecumenical Culture in Myczkowce with a collection of 140 miniatures of Carpathian churches. 'Hole' eco-museum in Dźwiniacz Dolny shows the beauty of meadows stretching to the horizon. There, you can also see the posts which marked the border between CSSR and Poland before 1951. The largest regional working oil mine is nearby. Hoszów – Jałowe eco-museum is devoted to wooden Orthodox churches from both towns. The Maria Czerkawska Green Shadow eco-museum in Rudenka encourages to get to know the life and work of the poet. After seeing the 19th-century Greek-Catholic Orthodox Church and a forge dating back to the 1950s, it is worth to visiting the Quo Vadis cross hill. In 'Boyko Land' in Zatwarnica you will see the highest and most impressive waterfall in Bieszczady on Hylaty creek. Shows and workshops are organized in a reconstructed Boyko hut. There is still more to see in Bieszczady. Other interesting bicycling trails like the icons, Aleksander Fredro and the Good Soldier Svejk trails are waiting to be discovered.

Więcej o idei Greenways: www.greenways.pl

Zielony Rower – Greenway Karpaty Wschodnie www.zielonyrower.pl

More on Greenways: www.greenways.pl

Eastern Carpathians Greenway: www.zielonyrower.pl

Główna nić szlaku/The main line of the trail: granica państwa (Poland's border) – Krościenko (3,4 km) – Brzegi Dolne (9 km) – Łodyna (12,2 km) – Wańkowa (22,5 km) – Olszanica (27,2 km) – Bezmiechowa (35,3 km) – Lesko (42,5 km) – Bóbrka (56,9 km) – Solina (60,2 km) – Wołkowyja (72 km) – Bukowiec (75,7 km) – Dołżyca (90,3 km) – Cisna (93,2 km) – Roztoki Górne – Przełęcz Nad Roztokami i granica państwa (105 km)

foto: P. Fabijński

Łódzkie w siodle

HORSEBACK RIDING IN ŁÓDŹ PROVINCE

Jeśli stawiać na dobrego konia, to tylko w Łódzkiem! Najdłuższy szlak konny w Europie poprowadzi śladami wojsk króla Jagiełły, ułanów z września 1939 r. i legendarnego majora „Hubala”.

Szlak zaczął powstawać w 2007 r. Obecnie liczy prawie dwa tysiące kilometrów. Składa się z pętli zewnętrznej (1200 km), biegnącej niemal wokół całego województwa, i wewnętrznej o długości 270 km otaczającej Łódź. Na miłośników aktywnej turystyki czeka ponad 200 stajni, stadnin, ośrodków jeździeckich i gospodarstw agroturystycznych, w których są konie. Ta baza stale się rozwija. Atrakcje turystyczne ziemi łódzkiej można poznawać nie tylko podczas jazdy wierzchem, ale także podróżując bryczką, powozem, a nawet wozem drabiniastym. W zimie czekają staropolskie kuligi, sanna przez zaśnieżone pola i lasy.

Tętent kopyt od wieków rozbrzmiewał na ziemi łódzkiej. Przechodziły przez nią wojska króla Jagiełły w drodze na Grunwald. Tędy armia Napoleona szła na Moskwę. Podczas powstania styczniowego konne oddziały wojsk polskich ścierały się z kozakami. W listopadzie 1914 r. walczyły dywizje kawaleryjskie Niemiec, Austrii i Rosji. We wrześniu 1939 r. polscy ułani bronili przepraw na Warcie. W 1940 r. pod Anielinem zginął mjr Henryk Dobrzański, słynny „Hubal”. Konie to historyczna tradycja regionu. Na całym świecie są znane stadniny w Walewicach, Bogusławicach lub Gajewnikach. Coroczny „Weekend w siodle” w Gajewnikach przyciąga tysiące turystów i miłośników koni.

Łódzkie widziane z siodła to wspaniała przygoda w otoczeniu nieskażonej przyrody, urzekających krajobrazów, bogatej historii i serdecznych, gościnnych ludzi. A więc – na koń!

If you want to bet on a good horse, do it in Łódź Province! The longest in Europe horseback riding trail follows the traces of King Jagiełło's army, Polish lancers and the legendary army of Major Hubal.

The development of the trail began in 2007. At present it is almost 2,000 km long. It consists of an external loop (1,200 km) encircling almost the entire province and an internal loop (270 km) surrounding the city of Łódź. The enthusiast of active leisure can choose from over 200 stables, stud farms, horseback riding centres and agritourist farms breeding horses. The equestrian offer continues to Tourist. Visitors attractions in Łódź region can be discovered not only from the saddle but also from a carriage, coach and even a wagon. Old-Polish sleigh rides and cavalcades in snow-covered fields and forests are held in winter.

Łódź has resounded with the sound of horses since centuries. The army of King Jagiełło passed through this region on their way to Grunwald; Napoleon's army – to Moscow; Polish army fought Cossacks during the January Uprising; German, Austrian and Russian cavalries fought here in November 1914; Polish lancers protected the crossing on the Warta River in September 1939; Major Henryk Dobrzański aka Hubal died near Anielin in 1940.

Horses are a tradition in this region. The stables in Walewice, Bogusławice and Gajewniki are known worldwide. The annual 'Weekend in The Saddle' in Gajewniki draws thousands of tourists and horse enthusiasts. Łódź region seen from the saddle offers a great adventure in immaculate nature, enchanting landscapes, rich history and warm hospitable people.

Mount your horses!

Paweł Wroński

Wśród skał i zamków

SURROUNDED BY ROCKS AND CASTLES

Cuda przyrody i zabytki wkomponowane w skalne grzbiecienie można poznawać, przemierzając teren pieszo, konno, quadem, na motocyklu lub na rowerze... Ba, można oglądać Jurę Krakowsko-Częstochowską z lotu ptaka, unosząc się na paralotni lub w koszu balonu.

Natural wonders and historical sites embedded in rock crests can be discovered on foot, horse, ATV, motorcycle and bike... The Polish Jurassic Highland can be seen even from a bird's perspective – from a paraglide or balloon.

Związek Gmin Jurajskich / The Jurassic Communities Association
Do stowarzyszenia gmin z województw małopolskiego i śląskiego, leżących na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, należy 37 gmin. Stowarzyszenie stawia sobie za cel m.in. promocję turystyczną Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, rozwój turystyki wiejskiej, ochronę walorów przyrodniczych i kulturowych Jury, rozwój infrastruktury turystycznej. Siedzibą Związku jest miasto Ogródzieniec.
37 municipalities belong to the association of municipalities from Lesser Poland and Silesia Voivodeships, in the area of the Polish Jura Chain. The Association's goals are, among other things, tourist promotion of the Polish Jura Chain, development of agror-tourism, protection of Jura's natural and cultural resources and the development of tourist infrastructure. The seat of the Association is the town of Ogródzieniec.

Skalna wspinaczka, czyli najpopularniejszy jurajski sport
Rock climbing, the most popular Jurassic sport

Najbardziej spektakularny rejon jest objęty ochroną Ojcowskiego Parku Narodowego. Przecięty doliną Prądnika, ma zaledwie 2146 ha powierzchni, ale obfituje w nadzwyczaj atrakcyjne obiekty, jak: Maczuga Herkulesa, zamek w Pieskowej Skale i jaskinia Wierchowska Górna. Obiekty te stały się wizytówkami Jury Krakowsko-Częstochowskiej, rozciągającej się – zgodnie z nazwą – od Krakowa po Częstochowę. Inne jurajskie atrakcje objęto granicami parków krajobrazowych. Poczynając od południa, są to: Rudniański, Bielański-Tyniecki, Tencyński, Dolinek Krakowskich, Dłubniański, Orlich Gniazd i Stawki. Mimo że są to tereny wymarzone do uprawiania ekstremalnych sportów, często trzeba chłodzić uderzające do głowy emocje.

NA ŚCIANIE >>> Ostaniec 25-metrowej wysokości to naj słynniejsza w Polsce skalna maczuga. Jest szersza u góry niż w podstawie i rzeczywiście przypomina oręż mitycznego herosa. Wapień, z którego jest zbudowana, liczy ok. 155 mln lat, zaś niedzienny kształt to efekt erozji. Nic więc dziwnego, że Maczuga Herkulesa została pomnikiem przyrody. Równie ciekawie prezentują się Skały Wernyhory, Igła Deotymy czy Wędrowiec, na które także nie wolno się wspinąć.

Miłośnikom wspinaczki udostępniono dwa rozległe rejony od lat będące miejscem sportowych zmagani i szkoleń. W rozciągających się na północny wschód od Zawiercia Skalkach Kroczyckich,

The most spectacular is the protected Ojców National Park. It covers merely 2146 ha. It is cut by the Prądnik River Valley and boasts the most enticing sites: Hercules' Club, Pieskowa Skała Castle and Wierchowska Górna cave. They have become the landmarks of the Polish Jurassic Highland, which stretches from Kraków to Częstochowa. Other Jurassic attractions were included into landscape parks. Although the area seems made for extreme sports, it is often necessary to cool the rushing emotions.

ON THE CLIFFS >>> The most famous club in Poland is a 25 m. high monadnock resembling the arms of the mythical hero. The limestone it is made off, is 155 million years old and its shape was created by erosion. Along with other natural monuments it is forbidden to climb it. Two other large areas are accessible to climbers. The one north-east from Zawiercie is popular among visitors from Central Poland, while the Kobyłańska Valley is preferred by those from Upper Silesia and Małopolska. Here also, the stony shapes stimulate imagination. The Zborów Mountain (462 m) with a rock Camel on top is located near Podlesice. The

Do zamków prowadzą liczne trasy rowerowe
Numerous bicycle trails leading to the castles

for. M. Ranecka (04), Michał Demel, www.jurajsko.com

Jurajskie bezdroża najlepiej pokonywać terenówką
ATVs are best for Jurassic off-roads

Podlesickich i Rzędkowskich „łoją” głównie mieszkańcy centralnej Polski. Natomiast w Dolince Kobyłańskiej zmagają się wspinający z Górnego Śląska i Małopolski. „W skałach” kamienne formy pobudzają wyobraźnię nie gorzej niż w Ojcowskim Parku Narodowym. Koło Podlesic piętrzy się Góra Zborów (462 m), zwieńczona efektowną bryłą dwugarbnego Wielbłąda. Wierchołek jest jednym z najwspanialszych punktów widokowych. Sąsiednie Wzgórze Kołoczek słynie z koncentracji wielu trudnych celów wspinaczkowych, wśród których wyróżnia się Dziewica. Nazwy dróg prowadzących na szczyty skał częstokroć o znikomych chwytach i stopniach odzwierciedlają emocje wspinaczy, którzy je pokonywali. Drogi takie jak: „Aguirre Gniew Boży”, „Sprawdzian z Refleksu” lub „Tyrannosaurus Rex” świadczą o tym wymownie.

W GROTACH >>> Jura jest jednym z największych skupisk form krasowych w Europie. Naukowcy doliczyli się tu ponad 1500 grot i jaskiń. Jeśli nawet część z nich ze względu na ochronę jest zamknięta, to i tak kilka tysięcy podziemnych sal czeka na spenetrowanie. Jaskinie koncentrują się głównie wokół Ojcowa, w rejonie Rabsztyna, Ryczowskiego Regionu Skałkowego, Podzamcza i Sokolich Gór. Korytarze najdłuższej – Jaskini Wiernej w dolinie Wiercicy – liczą 1027 m. Najgłębsza – Studnisko w Górach Sokolich – sięga 75,5 m w głąb ziemi. Pionierem w penetrowaniu jurajskich jaskiń był Władysław Łokietek. W grocie nazwanej na jego cześć Grotą Łokietka ukrywał się przed żołnierzami czeskiego monarchy Wacława II, konkurenta do krakowskiego tronu.

Sławną jurajską grotą jest też Smocza Jama, wypłukana przez wody Wisły w nadwiślańskich skałach, na których wznosi się wawelski zamek. Ozdobą podziemnych wnętrz są bogate formy naciekowe tworzące draperie, kolumny i sople.

for. Michał Demel, www.jurajsko.com

Podziemne korytarze czekają na śmiałków
Underground corridors waiting for the brave

neighbouring Kołoczek Mountain is famous for difficult climbing routes. The names of the routes leading to the tops often reflect the emotions of their discoverers. Names such as Aguirre, the Wrath of God, Reflex Test and Tyrannosaurus Rex are only some of the examples.

IN THE CAVES >>> The Chain is one of the largest karst landscapes in Europe. Researchers estimate there are over 1500 caves here. Although some are closed due to security reasons, several thousand of underground rooms are still waiting to be penetrated. The caves can be found in Ojców, Rabsztyn, Ryczów, Podzamcze and Sokole Góry areas. The corridors of the longest cave – Wierna in Wiercica River Valley – are 1027 m. long. The deepest one – Studnisko in Sokole Góry – reaches 75.5 m. underground. King Władysław Łokietek (1261–1333) was the pioneer cave explorer. The well-known Dragon's Cavern, washed out by the waters of the Vistula River, is located below the Wawel Castle. The underground interiors are embellished with lavish dripstones. Błędowska Desert was used by the German Africa Corps before setting off to their destination.

ON A MOTORBIKE OR ATV >>> The military training field in Błędowska Desert is still operating. You may come across unexploded shells, which is way beyond... a sane quest for the adrenaline rush. The adjacent Siedlecka Desert is much safer. It is less known since it used to be industrially exploited. The abandoned sand pit forms a fantastic track – ideal for moto-cross and ATV fans. A (paid) ATV track was open in nearby Biskupice. Other tracks can be found in the former quarry in Niegowonice near Łazy and in Podzamcze. The mysteries turned into stone are millions of years old and those inscribed in the castles' walls are

Konna przejażdżka wśród skalnych ostańców / Horse-riding among monadocks

Na Pustyni Błędowskiej ćwiczyły podczas II wojny światowej oddziały pancerne DAK (Deutsches Afrikakorps) przed wyruszeniem na Czarny Łąd. Po wojnie pustynię intensywnie zalesiano, przez co zmieniono ekosystem tak dalece, że dziś zarasta trawą.

MOTOCYKLEM LUB QUADEM >> Na Pustyni Błędowskiej działa wojskowy poligon. Można się tu natknąć na niewybuch, co przekracza granice... zdrowych poszukiwań adrenaliny. Łście pustynne, a do tego bezpieczne warunki panują na sąsiedniej Pustyni Siedleckiej, mniej znanej, bo eksploatowanej dawniej przemysłowo. Nieużywane dziś wyrobiska piasku tworzą fantastyczny tor przeszkód – idealny dla miłośników motocyklowego crossu czy szarżowania quadem. W pobliskich Biskupicach urządzono (płatny) tor do jazdy z przeszkodami na czterokołowcach. Inne tory działają dziś w dawnych kamieniołomach w Niegowonicach koło Łaz oraz w Podzamczu,

Jura w internecie: www.jura.info.pl (serwis gmin jurajskich), www.it-jura.pl (serwis turystyczny, oferty aktywnego wypoczynku). Szkolenia wspinaczkowe oferuje na miejscu hotel **Ostaniec**, jeden z pierwszych w Polsce, który klientom indywidualnym i grupom zaproponował nie tylko pobyty, ale również różnorodną formę aktywnej rekreacji: www.ostaniec.com.pl. Więcej o torach crossowych i offroadowych w katalogu: www.polskiwoffroad.com. Wolne loty balonem organizuje firma Jurajska Przygoda: www.jurajskaprzygoda.pl. Na wycieczki warto wyruszyć z przewodnikami, szczegóły na: www.przewodnikjurajski.pl; www.jurapolska.com

centuries old. The most recognized sites became famous owing to legends – equally colourful as the landscape and dramatic as the events which had inspired them.

BIKING TO THE CASTLES >> The Castle in Pieskowa Skała, both a fortification and a residential property, is the only one in the Jurassic Highland whose former glamour has been restored. It consists of numerous added sections built over 6 centuries. It has Gothic towers, cloisters dating back to the 16th c. and a dome from the 1950s. Other castles, often having more significance in the past, have deteriorated. Owing to their specific location on slopes, they are called Eagle's Nests. The majority of them were built on the order of King Kazimierz Wielki to strengthen the southern border of Poland. The fortification system was developed in the 16th c. when Ogródzieniec became the largest castle. Olsztyn in Słoneczne Skąły, Mirów and Bobolice are only slightly smaller. The castles can be reached via a network of biking routes. Knights' brotherhoods hold tournaments and historical re-enactments in the Ogródzieniec Castle. They are a unique opportunity for the

Quadem można jeździć tylko po wyznaczonych trasach
ATVs are allowed only on marked routes

foto: Michał Demel, www.jurapolska.com

The Jurassic Highland online: www.jura.info.pl
(Jurassic communities' website), www.it-jura.pl (tourism, active leisure).
Ostaniec Hotel offers a climbing course. It is among the first hotels in Poland to offer more than lodging: www.ostaniec.com.pl
More about cross-road and off-road routes: www.polskiwoffroad.com
Free balloon flights are organized by
Jurajska Przygoda: www.jurajskaprzygoda.pl
Recommended guides: www.przewodnikjurajski.pl;
www.jurapolska.com

niedaleko którego znajdują się ruiny ogrodzienieckiego zamku. Tajemnice zakłete w skałach liczą miliony lat, w ruinach zamków – setki. Najciekawsze miejsca rozślawiły legendy – równie barwne jak krajobraz i dramatyczne niczym inspirujące je wydarzenia.

ROWEREM DO ZAMKÓW >> Łączący w sobie funkcje obronne i rezydencjonalne zamek w Pieskowej Skale jako jedyny na Jurze odzyskał świetność po konserwacji. Składa się ze wznoszonych przez sześć wieków aneksów. Ma gotyckie wieże, XVI-wieczne krużganki i kopułę z lat 50. XX w. Innezamki, nierzadko słynniejsze w przeszłości, są dziś zrujnowane. Z racji usytuowania na skalnych zboczach nazywa się je orlimi gniazdami. Większość z nich wzniesiono za Kazimierza Wielkiego, który umacniał południowe rubieże państwa. W XVI w. system rozbudowano. Największą twierdzą stał się Ogródzieniec w Podzamczu. Niewiele ustępują mu: Olsztyn w Słonecznych Skałach oraz Mirów i Bobolice. Do zamków doprowadzą nas ścieżki rowerowe gęstą siatką oplatające region.

Zamek w Ogródzieniu upodobały sobie bractwa rycerskie, które organizują turnieje oraz inscenizacje historycznych wydarzeń. Turycyści mają wówczas niepowtarzalną okazję, by przymierzyć 30-kilogramową zbroję albo na koniu, w pełnym rynsztunku zaatakować kopia Saracena. Zwycięstwo jest niemal pewne, gdyż przeciwnik jest... słomianą kukłą.

Z LOTU PTAKA >> Loty widokowe na uwięzi cieszą się większą popularnością turystów. Piękna, acz nieco lunaparkowa, rozrywka. Daleko bardziej ekscytujące są wolne loty. Nie dość że pozwalają zwiedzić całą krainę, to jeszcze dostarczają adrenaliny kopa. Emocje rosną jeszcze bardziej, gdy latamy parolotnią. Sezon dla wielbicieli tego sprzętu zaczyna się wczesną wiosną. Trwające zaś kilka dni szkolenie pod okiem instruktora to znakomity pomysł na długi weekend majowy.

Zwiedzanie niepozabawione dreszczyka emocji / Sightseeing with a thrill

tourists to try on a 30 kg. armour or charge in full gear with a Saracen lance. Victory is almost sure, because the enemy is a hay dummy.

BIRD'S PERSEPECTIVE >> Sightseeing captive balloon rides are becoming increasingly popular among tourists. It is a beautiful, although slightly amusement park-like, entertainment. Free hot air balloon rides are far more exciting. Not only do they enable to see the entire area, but they certainly give you the adrenaline rush. Your blood pressure will rise even more on a paraglide. The season for paragliding fans starts in early spring. A few-day long training with an instructor is a great idea for the long May weekend.

Adresy / Address:
Centrala Jurajskiej Informacji Turystycznej
ul. Piastowska 1, Zawiercie
tel./faks (32) 672 43 31, www.jura-it.pl
Biurowo Związku Gmin Jurajskich
pl. Wolności 42, Ogródzieniec
tel. (32) 673 33 64, www.jura.info.pl
Informacja Turystyczna:
Zawiercie – ul. 3-go Maja, tel: 0 32 672 18 41
Olsztyn – ul. Zamkowa 13, tel. 0 693 118 341
Podzamcze – ul. Zamkowa 19, tel. 0 501 107 203

Podzamcze – Kasa Zamku Ogródzienieckiego
Tel. (32) 673 22 85, www.zamek-ogrodzieniec.pl
Ojców – Ojców 15, tel. (12) 389 20 89 www.ojcowianin.pl
Kraków – Wieża Ratuszowa, Rynek Główny 1, tel. (12) 433 73 10
Częstochowa – al. NMP 65, tel. (34) 368 22 50, www.czestochowa.um.gov.pl

foto: Michał Demel, www.jurapolska.com, N.Jurajskiak – Fotolia.com

Urszula Gabryelska

Druga stolica Węgier

THE SECOND CAPITAL OF HUNGARY

Pécs, picturesquely located on hills surrounded by vineyards and date orchards is this year's European Capital of Culture. Everyone will find something of interest among numerous events taking place in the city.

Pécs malowniczo położony na wzgórzach w otoczeniu winnic i sadów daktylowych został w tym roku Europejską Stolicą Kultury. Wśród wielu wysokich rangą imprez, jakie odbędą się w mieście, każdy znajdzie coś dla siebie.

Najstarsza część miasta, na pierwszym planie katedra św. Piotra / The oldest part of the city, St. Peter's Cathedral in the foreground

To miał być wypad do Maroka lub Tunezji. Znużona długą zimą chciałam pojechać do kraju, w którym będę się mogła wygrzewać w słońcu. Znajomi zaproponowali mi jednak wycieczkę na Węgry. – Jedź z nami do Pécs na Wiosenny Festiwal – zachęcali – miasto leży na południu, tuż przy granicy z Chorwacją. Lato trwa tu najdłużej w całym kraju, a wiosna na pewno dawno już tam zawitała.

Po długich wahaniach, bardziej ze względu na towarzystwo i program festiwalu (muzyka klasyczna i nowoczesna, jazz, taniec, literatura, folklor) niż na miasto, o którym wiedziałam tylko tyle, że w tym roku pełni rolę Europejskiej Stolicy Kultury, zdecydowałam się na wyjazd do kraju naszych bratanków.

W DRODZE DO CELU >> Droga z Budapesztu do Pécs prowadzi wzdłuż Dunaju. Jednej z najdłuższych europejskich rzek wprawdzie nie widać, ale za to mijamy ciekawe miasta, w których zatrzymujemy się na dłuższe postoje. W Dunaújváros obejrzelśmy nowoczesny park z intrygującymi rzeźbami ze stali. W miasteczku Paks podziwialiśmy kościół zaprojektowany przez Irme Makovecza, wybitnego orędownika architektury organicznej. Oglądanie tych atrakcji zajęło nam sporo czasu. Zapadał już zmrok, kiedy dotarliśmy do położonego na Wielkiej Nizinie Węgierskiej Kecskemét, w którym produkuje się wysmienitą more-

This was supposed to be a trip to Morocco on Tunisia. Exhausted by the long winter, I wanted to go to a country where I could bask in the sun. My friends, however, suggested a trip to Hungary. 'Come on, go with us to Pécs for the Spring Festival' they encouraged me. The town is located in the south of Hungary, near the border with Croatia. Summer lasts here longest in Hungary and spring is definitely already there. After a long period of hesitation, more because of the company and the program of the festival (classical, modern and jazz music, dance, literature and folklore) than the city itself, about which I knew only that it was this year's European Capital of Culture, I decided to go to the country of our friends.

ON THE WAY >> The road from Budapest to Pécs leads along the Danube River. Although we did not actually see one of the longest European rivers, we passed through many fascinating towns where we took longer breaks. We saw a modern park with intriguing steel sculptures in Dunaújváros. We admired the remarkable church designed by Irma Makovecz, a leading supporter of organic architecture, in Paks. Appreciating these attractions took us a lot of time. The sun was already down, when we reached Kecskemét on the Great Hungarian Plain, where the excellent apricot vodka kecskeméti barackpálinka is

font. Dyrekcja Europejskiej Stolicy Kultury 2010 Pécs

Fontanna z głowami byków / Bull head fountain

lówkę kecskeméti barackpálinka. Ponieważ woleliśmy przyrzeć się miastu za dnia, pojechaliśmy dalej, obiecując sobie, że wpadniemy tu w drodze powrotnej.

MIASTO WIELU KULTUR >> Podczas nocnego spaceru po Pécs towarzyszył nam ciepły wiosenny wiatr. Nieśpieszna wędrówka wąskimi uliczkami oświetlonymi światłem latarni daje wyobrażenie o egzotycznym pięknie miasta, które następnego dnia odsłania przed nami całą swoją krasę. Urodę tę wryły w kamieniu przenikające się nawzajem kultury: węgierska, bałkańska i turecka. Wielonarodowościowe miasto bez granic, jak reklamuje się Pécs, czerpie także z tradycji mniejszości narodowych: Serbów, Chorwatów, Ukraińców, Cyganów, Greków i Rusinów. Pierwszymi osadnikami byli Celtowie. Po nich przyszli Rzymianie, którzy w Sopianae, jak nazwali miasto, mieszkali do IV w. n.e. Z tego okresu zachowały się wczesnochrześcijańskie grobowce. Część grzebalna znajdowała się pod ziemią. Nad grobami należącymi do bogatych dostojników budowano kaplice. Grube na ponad metr ściany grobowców zdobią motywy biblijne. W V w., kiedy rozpoczęła się wędrówka ludów, miejsca pochówku zamieniono na mieszkania. Obecnie zabytek odzyskał dawną świetność i od 2000 r. znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO.

W XVI w. Pécs został przejęty przez Turków. W mieście położonym tarasowo na wzgórzach Mecsek potomkowie Osmana I zamieszkali się na prawie 150 lat. Budowali meczety (jeden z nich – paszy Jákovali Hassmána – nadal pełni swe funkcje), łaźnie (ruiny przy ul. Ferenceska), bazy, mauzolea świętych. Zapoczątkowali też uprawę migdałów i fig, do dziś rosnących w parkach

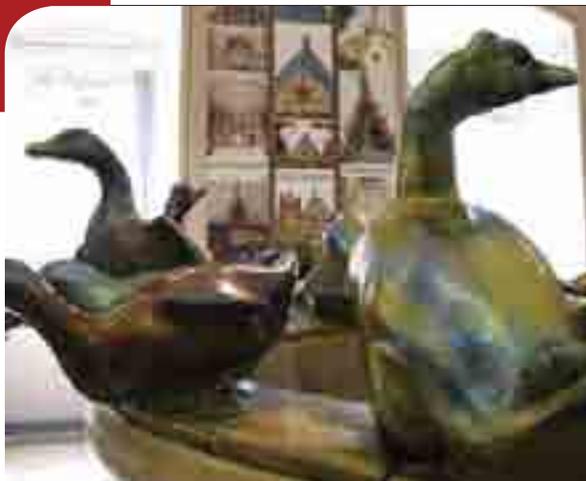
font. Dyrekcja Europejskiej Stolicy Kultury 2010 Pécs

manufactured. Since we wanted to see the town during the day, we decided to keep going and return here on our way back.

CITY OF MANY CULTURES >> Warm spring wind accompanied us on our night walk in Pécs. Strolling unhurriedly in the narrow streets illuminated with lanterns gave us a sense of the exotic beauty of the city which would reveal itself to us the following day. Its beauty was carved in stone by intermingling cultures: Hungarian, Balkan and Turkish. The multinational city without borders, as Pécs calls itself, draws also from the cultures of national minorities inhabiting it: Serbs, Croats, Ukrainians, Romanians, Greeks and Rusians. The Celts were the first settlers here. The Romans came afterwards. They lived in 'Sopianae', as they called the town, until the 4th century. Early-Christian tombs from that period have survived. Traditionally, chapels were built for graves of wealthy officials. Their one-meter-thick walls were embellished with biblical motifs. In the 5th century, when the migration period started, the burial sites were used as

Ogród przy fabryce Zsolnay / Garden Zsolnay factory

Ekspozycja w Muzeum Zsolnay / Exhibition in Zsolnay Museum

i ogrodach. Perelką wśród zabytków architektury osmańskiej jest meczet paszy Gázi Kászima. Największa świątynia muzułmańska w Europie Środkowej wznosi się dumnie w samym sercu miasta. Masywną sylwetkę budowli przykrywa niebieska kopuła zwieńczona symbolem półksiężyca i krzyża. I choć obecnie meczet zamieniono na kościół, to we wnętrzu zachowały się wykalgrowane na ścianach wersety z Koranu oraz mihrab, ozdobna nisza w sali modlitw wskazująca Mekkę. Meczet jest wizytówką największego w mieście placu Széhenyi. To właśnie tu zbierają się uczestnicy licznie odbywających się w tym roku wydarzeń kulturalnych, a świeżo upieczeni rodzice przychodzą ze swymi pociechami, by zrobić pamiątkowe zdjęcie.

OD PORCELANY PO OP-ART >> Przy placu wznosi się także okazała siedziba władz regionu, jej fasadę i dach zdobią kolorowe kafelki pochodzące z miejscowej fabryki porcelany i ceramiki Zsolany. Dzięki manufakturze założonej w 1853 r. przez Miklósa Zsolany miasto zyskało bajkowy charakter. Fabryka zdobyła sławę w okresie secesji. Wiele dachów i fasad domów z tego okresu zdobią kolorowe majoliki Zsolnay. Odnajdziemy je m.in. we fryzie teatru narodowego (przy skwerze Szinház), na fasadach położonych nieopodal domów bogatych mieszczan Vasváry Ház i Csukás Ház oraz w hotelu Palatinus. Podczas spaceru po mieście nie sposób przejść obojętnie obok takich dzieł fabryki Zsolnay jak plac pocztowy, apteka Szerecsen czy fontanna z głową byka. W pobliżu fontanny znajduje się outlet fabryki, gdzie można kupić gustowną, aczkolwiek wcale nie tanią pamiątkę. Kto ma mniej gotówki, powinien odwiedzić dom z 1324 r., najstarszy w mieście, gdzie mieści się Muzeum Zsolnay (ulica Káptalan 2). Nacieszysz się oczywiście ceramicznymi i porcelanowymi dziełami sztuki

Meczet paszy Gazi Kaszima / Gazi Kashim Mosque

residencies. At present, this historical site has been restored to its former state. It has been listed as UNESCO Cultural Heritage Site since 2000. In the 16th century Pécs was taken by the Turks. The descendants of Osman I lived for over 150 years in the town terraced on Mecsek hills. They raised mosques (one of them – of Pasha Jákoval Hassmán – is still open), baths (ruins on Ferenceska Str.), bazaars and mausoleums. They have also started almond and fig plantations; the trees are still growing in wild gardens. The Gázi Káshim mosque is a pearl of Osman architecture. The largest Muslim sacral building proudly stands in the heart of the city. The massive edifice is covered with a blue dome crowned with the symbolic crescent and cross. Although the mosque was transformed into a church, Koran verses calligraphed on the interior walls and mihrab, a decorative recess in the prayer room pointing to the direction of Mecca, are still there. The mosque embellishes the largest square in the city - Széhenyi. This is where the participants of the numerous cultural events gather and young parents come with their newborns to have a photo taken.

FROM PORCELAIN TO OP-ART >> The lavish, attention-grabbing seat of the regional authorities is also located at the Square. Its facade and roof are decorated with colourful tile from the local porcelain and ceramics manufacturing plant – Zsolnay. The town gained a fairytale-like character owing to the factory started in 1853 by Miklós Zsolany. The manufacturing works became famous in Secession period. Numerous roofs and facades of houses built in that time are decorated with colourful Zsolnay majolica. We will find them e.g. in the frieze of the National Theatre (Szinház Sq.) and the nearby town-buildings

Wczesnochrześcijański grobowiec / Early-Christian tomb

ki udajemy się do położonego po sąsiedzku muzeum Victora Vasarely'ego. Odnajdujemy tu bogatą kolekcję prac pochodzącego z Pécs prekursora sztuki optycznej: od wczesnego okresu fascynacji Bauhausem, przez geometryczne grafiki, aż po op-art, ze słynną „Zebrawą” na czele. Na tej krótkiej ulicy znajduje się jeszcze kilka ciekawych muzeów, ale my udajemy się do Muzeum Katedralnego, by zobaczyć najcenniejsze elementy pierwotnego wyposażenia katedry św. Piotra.

ROMANTYCZNY ZWYCZAJ >> Czterowieżowa neomańska świątynia z piaskowca stoi na miejscu kościoła chrześcijańskiego z 1009 r., kiedy to Pécs został siedzibą biskupstwa. Jednym z najwybitniejszych biskupów był propagator renesansu i poeta Janus Pannonius, którego imię nosi miejscowy uniwersytet, najstarszy na Węgrzech (powstał w 1367 r.). Obok katedry wznosi się pałac biskupów. Na jednym z balkonów rezydencji stoi metalowa rzeźba Franciszka Liszta. Wybitny kompozytor i pianista doby romantyzmu pozdrawia wiwatujący tłum. Spacerując po mieście częściowo otoczonym dobrze zachowanym średniowiecznym murem, nietrudno ulec jego egzotycznemu urokowi, który podkreślają zapachy świeżej papryki, salami, śródziemnomorskich owoców i orientalnych przypraw sprzedawanych na targu w centrum miasta. Podczas pobytu w Pécs ani razu nie żałowałam zmiany planów. Szkoda tylko, że mój mąż nie mógł odbyć ze mną tej podróży. Wówczas zapewne wzorem innych peszan zawiesilibyśmy na ogrodzeniu przy ulicy Janusa Pannoniusa metalowe kłódki na znak dozgonnej miłości. Tysiące takich symboli z wygrawerowanymi inicjałami i zapewniającymi szczęście zaklęciami od 20 lat tworzy romantyczną legendę miasta.

Vasváry House and Csukás House, as well as the Palatinus Hotel. It is impossible to pass indifferently by such pieces from Zsolnay like the post square, Szerecsen pharmacy and the bull head fountain. The factory's outlet, where a stylish yet rather expensive souvenir can be purchased, is near the fountain. For those with less cash, we recommend visiting the Zsolnay Museum housed in the oldest building in the city dating back to 1324 (2 Káptalan Str.). Having feasted our eyes with ceramic and porcelain works of art, we go to the adjacent Victor Vasarely Museum. We discover vast collections of work by the Pécs-born precursor of optical art: from his early fascination with Bauhaus, through geometric graphics, to op-art with the famous 'Zebra'. There are more interesting museums in this short street and we chose the Cathedral Museum to see the precious details from St. Peter's Cathedral.

ROMANTIC CUSTOM >> A four-tower sandstone church stands in the place of the one from 1009, when Pécs became the seat of Bishopric. Janus Pannonius, a poet and advocate of Renaissance, was among the most outstanding resident bishops. The local university, the oldest one in Hungary (established in 1367), is named after him. The Bishop's Palace is located next to the Cathedral. A metal sculpture of Franz Liszt can be seen on one of the balconies of the edifice. The sculpted virtuoso composer and pianist is greeting the cheering crowd. Walking around the city, partially surrounded with a medieval wall, it is not difficult to give in to its exotic charm, underlined by the aromas of fresh pepper, salami, Mediterranean fruit and oriental herbs sold in the market in the town's centre. I never regretted changing my plans and coming to Pécs. It is a pity my husband could not have come with me. If he had, we would have definitely hung metal padlocks on the fence at Janus Pannonius to symbolize our eternal love, as Pécs inhabitants do. Thousands of such symbols with engraved initials and luck-granting spells have been creating the romantic legend of the town since more than 20 years.

Dojazd: z Budapesztu autostradą M6, pociągami z dworca Déli lub autobusem.
Waluta: węgierski forint; 1 zł – 67, 8 FT
Getting there: from Budapest on highway M6, by train from Déli station or by bus.
Currency: Hungarian Forint; PLN1 – FT 67,8
Więcej o mieście i odbywających się tu imprezach:
More about the city and events:
www.pecs2010.hu,
www.dunabishotels.com, www.pecs.hu

Paweł Wroński

Miasteczka z klimatem

CLIMATIC TOWNS

Transkarpacki szlak handlowy Via Magna połączył Stary Sącz i Lewoczę w średniowieczu. Współczesne miasta związane są partnerstwem od 15 lat. Od zeszłego roku prowadzą wspólny projekt „Karpackie miasteczka z klimatem”, któremu patronuje Unia Europejska. Oba miasta będące ozdobą regionów, w których leżą – tj. Ziemi Sąddeckiej i Spiszu – szczytą się szczególną atmosferą. Tworzą ją znakomicie zachowane staromiejskie zaułki prowadzące do nieposledniej klasy zabytków. Perłą Starego Sącza jest ufundowany i uposażony przez św. Kingę klasztor klarysek, Lewoczę – fara z ołtarzem dłuta Mistrza Pawła.

ZJEDNOCZENI HISTORIĄ >>> W XIII w. za życia księżnej Kingi, córki króla węgierskiego Beli IV i żony księcia małopolskiego Bolesława Wstydliwego, oba miasta pojawiły się po raz pierwszy w dokumentach swych władców. Współcześnie łączy je postać Jana Pawła II. W 1995 r. podczas pielgrzymki na Słowację, papież celebrował mszę w lewoczkim sanktuarium maryjnym na Mariąńskiej Górze. Zaś cztery lata później w Starym Sączu wyniósł na ołtarze Kingę. Dziś oba miasta są często odwiedzanymi centrami pielgrzymkowymi. W starosąddeckim kościele turyści podziwiają XVII-wieczną ambonę w kształcie drzewa Jessego wykonaną przez snycerza starosąddeckiego Gabriela Padwani. W Lewoczy

Polski Stary Sącz i słowacka Lewocza mają podobną atmosferę i charakter. Wielokrotnie łączyła je historia, dziś razem troszczą się o zachowanie i promocję swoich walorów. Podczas letnich imprez zaprezentują to, co mają najlepsze.

Polish Stary Sącz and Slovakian Levoca have a similar atmosphere and character. They frequently shared history and today they preserve and promote together their beauty. This summer they will show what best they have.

The trans-Carpathian trading route Via Magna joined Stary Sącz and Levoča in the Middle Ages. The contemporary towns have been partners for 15 years. They have been carrying out a joint project "Carpathian climatic towns" since last year, under the patronage of the EU. Both towns – jewels of their respective regions, the Sącz Land and Spiš – have a specific atmosphere. This is the result of perfectly preserved old town alleys. The pearl of Stary Sącz is the convent of Poor Clares, founded and dowered by St. Kinga. The pearl of Levoča is a church with an altar created by Master Paul.

UNITED BY HISTORY >>> In the 13th cent., during the life of Princess Kinga, daughter of the Hungarian King Béla IV, and the wife of Małopolska's Prince Bolesław the Chaste, both towns appeared for the first time in the documents of their rulers. Contemporarily they have been joined by Pope John Paul II. In 1995, during his pilgrimage to Slovakia, the Pope celebrated a mass in the Marian sanctuary on Mariánska Hora. Four years later in

Rynek w Starym Sączu / The market in Stary Sącz

Ratusz i kościół św. Jakuba w Lewoczy / The Town hall and St Jacob's Church in Levoča

Ołtarz główny kościoła św. Jakuba w Lewoczy
The main altar in St Jacob's Church in Levoča

zaś chylą czoła przed kunsztem Mistrza Pawła. Szczególnie przed ołtarzem głównym przedstawiającym świętego Jakuba. Gotycki w formie, powstał na początku XVI w. Imponuje nie tylko jakością snycerki, ale również rekordową wysokością 18,6 m. Kluczowe postacie Madonny, św. Jakuba, św. Jana Apostoła także mają nadnaturalną wielkość (przekraczają dwa metry).

WSPÓLNE IMPREZY >>> Stary Sącz dzieli od Lewoczy dystans 106 km; w dzisiejszych czasach... nietrudny do pokonania. Tym bardziej że projekt realizowany przez władze obu miast i Fundację Rozwoju Ziem Górskich zacieśnia ich związki. Skróceniu dystansu sprzyjają też bliźniacze imprezy letnie: starosąddecki Jarmark Sztuki i lewoczkie Dni Mistrza Pawła. Na słowacką imprezę (zaczyna się w lipcu, finał 12–14 sierpnia) składają się artystyczne plenery, koncerty i targi rzemiosła karpacciego. Festiwal kończy się efektownymi iluminacjami. Jarmark Sztuki w Starym Sączu ma podobny charakter. Dominują w nim wątki artystyczne i folklorystyczne. Na cykl imprez letnich składają się: Międzynarodowy Plener Malarski (17–31 lipca) oraz Starosąddecki Jarmark Rzemiosła (28–29 sierpnia). Najbardziej prestiżową imprezą jest organizowany od 1975 r. Starosąddecki Festiwal Muzyki Dawnej. Jego idea wiąże się z odkryciami wykonanymi w bibliotece klasztoru Klarysek. Znalezione w niej średniowieczne manuskrypty i zapisy nutowe świadczą, iż klasztor poziomem muzycznym dorównywał wiodącej wówczas paryskiej szkole Notre Dame. 32. edycja imprezy odbędzie się od 30 czerwca do 4 lipca, stanowiąc preludium letnich imprez w obu miastach.

Stary Sącz he pronounced Kinga a saint. Today both towns are popular pilgrimage centres. In a church in Stary Sącz tourists can see a work of the 17th cent. wood-carving art – pulpit shaped like the Tree of Jesse – made by Gabriel Padwani. In Levoča they bow their heads before the craft of Master Paul, especially before the main altar with the figure of St. James. Gothic in its form, it was created at the beginning of the 16th cent. Not only its quality is impressive, so is its record breaking height of 18,6 m. Main figures of Madonna, St. James and St. John are also larger-than-life (over 2 m).

JOINT EVENTS >>> The distance between Stary Sącz and Levoča is 106 km, today easy to cover. And the project of both towns and the Foundation of the Highlands' Development tightens their contacts. The distance is shortened also by summer events: the Stary Sącz Fair of Art and the Levoča Days of Master Paul. The Slovakian event (starts in July and finishes on 12–14 August) comprises of artistic open-air, concerts and Carpathian handicraft fairs. The Fair of Art in Stary Sącz is similar in character. The summers events are: the International Painting Open-Air (17–31 July) and the Stary Sącz Handicraft Fair (28–29 August). The most prestigious of all, organized since 1975, is the Stary Sącz Early Music Festival. It has much in common with the findings in the library of the Poor Clares convent. The medieval manuscripts and music sheets prove that musical mastery of the convent was equal to a leading at that time Paris school of Notre Dame. The 32nd edition of the event will take place between 30 June and 4 July, commencing summer events in both towns.

fot. Arch. UM, Starym Sącz, SłR

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2013

Więcej informacji na stronach / More info at: www.levoca.sk, www.starysacz.pl, www.starysacz-lewocza.pl
Klasztor Klarysek w Starym Sączu/Poor Clares convent: www.klaryski.starysacz.pl
Fara w Lewoczy / Church in Levoča: www.chramsvojakuba.sk
Starosąddecki Festiwal Muzyki Dawnej
Stary Sącz Early Music Festival: www.festiwal.starysacz.pl

Tu żyją bogowie

Anna Janowska

GODS LIVE HERE

Karmieni darami Balijszyków bogowie, bóstwa i demony zachowują odwieczną równowagę. Bogobojność ludzi nagrodzili soczystą zielenią pól ryżowych, urodzajną glebą i krajobrazami, w których nad kamiennymi świątyniami dominują stożki wulkanów.

Gods, deities and demons live here in an everlasting, nourished by gifts of the Balinese, equilibrium. People's piety has been rewarded with the lush green of rice fields, fertile soil and landscapes of volcano cones dominating over stone temple.

Wczesny wieczór w Ubud – kulturalnym i artystycznym sercu Bali. Siedzimy w kręgu na dziedzińcu świątyni. Na środku wieloramienny świecznik rzuca jedyne, poza księżycem, światło. Zupełna cisza potęguje nastrój oczekiwania. Nagle z kamiennej bramy świątyni wysypuje się morze półnagich, odzianych tylko w kraciate sarongi, mężczyzn. Nieprzerwanym strumieniem schodzą po kamiennych schodach, jeden za drugim. Od zasuszonych staruszków z brązową osmaganą wiatrem skórą, po pulchnych panów z wąsem – za dnia kierowców taksówek czy sklepikarzy. W sumie setka. Siadają po turecku, w kręgu, wokół światła. – Kecak! – intonuje zachrypniętym głosem najstarszy z nich. – Ke-cak keee-cak, ke-cak, keecac – rytmicznie podchwytyują inni. Podrygują ramiona, klaszczą dłonie, ciała falują w rytm muzyki. Zwabiona śpiewem mężczyzn pojawia się tancerka ubrana w obcisły sarong i złotą, ozdobioną kwiatami koronę. Zaczyna się misterium. Zinterpretowane na balijską modłę przedstawienie fragmentów hinduskiego eposu – „Ramajany”. Taki taniec to nie tylko modlitwa, sposób na przekazywanie tradycji, ale też spajający społeczność rytuał.

HINDUSKIE WIERZENIA >> Spośród ponad 17 tys. wysp Indonezji, najliczniejszego muzułmańskiego kraju świata, wyznawcy hinduizmu mieszkają na jednej z nich – Bali. Lokalne wierzenia i rytuały są unikalną mieszanką hinduizmu, kultu przodków i pradawnych wierzeń animistycznych. Bóstw, bogów, obrzędów tu tyle, że trzeba się na Bali urodzić, by wszystkie poznać i zrozumieć. Dość powiedzieć, że na całej wyspie zarejestrowanych jest ponad 11 tys. świątyń. Co najmniej trzy w każdej wiosce. I jeszcze po jednej przy każdym domu. Na jeden miesiąc przypada nawet 10 świąt. Najważniejszym z nich jest obchodzony co 12 miesięcy księżycowych odolan – rocznica poświęcenia świątyni i zamieszkania w niej bogów. Codzienne rytuały – składanie ofiar bogom w przydomowych świątyniach, obłaskawianie darami demonów i duchów przodków zajmuje Balijszykom sporą część dnia. Dary – kilka kwiatów, ziarenek ryżu, drobna moneta, kadzidelko – włożone do koszyczków plecionych z liści palmy stoją na chodnikach, przed wejściem do sklepów, w przydomowych świątynkach, a nawet na plaży. Kobiety ubrane w koronkowe bluzki i przewiązane jedwabną szarfą sarongi, niosące na głowach kosze z darami do świątyni – to niemal codzienny widok. I stały rytuał podczas pełni czy nowiu. Ta odmiana hinduizmu, którą wyznają mieszkańcy Bali jest nazywana agma tirtha, czyli religia świętej wody, bo woda jest niezbędną częścią rytu-

Świątynia Pura Ulun Danu Bratan poświęcona bogini wody i płodności / Pura Ulun Danu Bratan, temple of water and fertility goddess

alów. Za najważniejszą świątynię uchodzi Pura Besakih położona na zboczu najwyższego na wyspie, wciąż aktywnego wulkanu Agung (3142 m n.p.m.). Cały kompleks, składający się z 30 świątyń i setek prywatnych sanktuariów, wybudowano tarasowo na zboczu. Przypominają kryte czarną strzechą wieże osnute obłokiem mgły. Wspinając się po stromych schodach pod wylupianym okiem demonów, wśród idealnych sylwetek bóstw łatwo dać się zaczarować magii i świętości tego miejsca.

WOKÓŁ RAJSKICH PLAŻ >> Po drugiej stronie wulkanu wypiariskie przyjemności odsłaniają całą swoją krasę. Plaże Amed, w przeciwieństwie do położonych na południu wyspy kurtortów wokół Kutu, odwiedzają głównie podróżujący na własną rękę. Nie ma tu deptaków, dudniących dyskotek czy tłumu naganiaczy. Jest szum palm, widok na zachodzące za stożkiem wulkanu słońce, kameralne bary i czarna, piaszczysta plaża. Bielą się na niej połamane fragmenty koralowców. Rafa jest w zasięgu 10 machnąć płetwami. Kolorowe ryby, tajemniczy świat trudnych do nazwania koralu. Prawdziwy rarytas kryje się kilka kilometrów za Amed – zatopiony tuż przy brzegu japoński statek. Nie trzeba nawet nurkować ze sprzętem, wystarczy zanurzyć głowę

Early evening in Ubud - cultural heart of Bali. We are sitting in a circle in a temple's courtyard. In the centre, a candlestick gives the only, apart from the moon, light. Complete silence intensifies the waiting mood. Suddenly a sea of half naked, dressed only in sarongs, men flows out of the temple's gate. They descend the stairs. There are wizened old men with brown skins, and plump gentlemen with moustache – taxi drivers or shopkeepers. One hundred altogether. They sit down cross-legged in a circle, around the light. – Kecak! Starts singing the oldest one in his coarse voice. Ke-cak, kee-cak – others join in rhythmically. Arms move, hands clap, bodies rock in the rhythm. A female dancer, lured by singing, appears dressed in a tight sarong and a gold crown with flowers. A mystery starts. Presentation of the Hindu epic Ramayana, in Balinese fashion. Such dancing is not merely a prayer, a way to pass on traditions, but also a ritual which binds people.

HINDU BELIEFS >> Out of over 17 000 Indonesian islands, the most populous Muslim nation on Earth, followers of Hinduism live on one of them – Bali. Local rituals and beliefs are a unique combination of Hinduism, cult of ancestors and animistic beliefs. Only those who were born here are able to know and understand all the gods, deities

foto: Anna Janowska/Borys Niemcewski

Tradycyjne łodzie rybackie / Traditional fishing boats

pod wodę, nad jego zarośniętym pokładem, wygiętym kadłubem i poplątaną gęstwiną stalowych masztów i lin. Wokół, niczym wielkie pająki, unoszą się łodzie rybackie. Ich kolorowy, wąski kadłub stabilizują doczepione na wygiętych drągach bambusowe pływak. Łódź wygląda, jakby za ich pomocą chodziła po falach. Rybacy tylko czekają na okazję. Wożą turystów na rafę, oglądanie delfinów lub na połów o świcie. W ten sposób pozyskują dodatkowe źródła dochodu, bo mało tu dorodnych makreli, a tuńczyki niecodziennie się zdarzają. Większość knajp serwuje to, czym morze obdarzy rybaków. Grillowany na skorupkach kokosa, zawinięty w liście bambusa stek z tuńczyka, makrela podawana z sosem z drobno siekanych szalotek i chilli. Saté z krewetek. Zupa z krążkami kalmarów – oto typowe balijskie menu.

W CIENIU WULKANÓW >> Śmiałkowie pragnący zdobyć wulkan, muszą pojechać krętymi, górskimi drogami nad jezioro Batur, nad którego wodami piętrzy się jeden z nich. Patrząc z wioski Penekolan położonej na wysokości 1450 m n.p.m. na wypalone lawą czarno-zielone zbocza wulkanu, z łatwością można sobie wyobrazić, z jaką potęgą natury mamy do czynienia. Warto też wykąpać się w gorących źródłach ogrzewanych podziemnym ciepłem. Baseny zbudowano z czarnego jak węgiel bazaltu, tak że ich powierzchnia zdaje się zlewać z taflą jeziora powstałego w wygasłym kraterze.

Wulkan Batur pozwala się zdobyć tylko rano, gdy na kilka chwil wylania się ze spowijających go chmur. Komu niestraszny zapach siarki, wyrusza o świcie z czołówką na głowie. Lepiej dobrze patrzeć pod nogi, bo pełno tu głazów o niezwykle ostrych krawędziach. Nagrodą za pobudkę o 4 rano jest wschód słońca

foto: Anna Janowska/Borys Niemcewski, fotolia.com

and rituals. There are more than 11 000 temples on the island, at least three in each village and one beside every house. Each month has up to 10 holidays. The most important, observed every 12 lunar months, is odolan, the anniversary of consecrating a temple and gods moving in. Daily rituals – offerings to gods in home temples, taming demons and ghosts of ancestors with gifts – take up most of the day. Gifts – flowers, rice, a coin, incense – put into palm leaf baskets stand on sidewalks, at shops' doors, in home temples and on the beach. Women dressed in lace blouses, girdled with silk scarves, with baskets on their heads, are a common sight, and a ritual during full and new moon. Bali Hinduism is called "agama tirtha", religion of holy water, because water is necessary for the rituals. The biggest temple is Pura Besakih situated on the slope of the island's biggest active volcano Agung (3142 m). The whole complex of 30 temples and hundreds of sanctuaries was built on the slope. All this brings to mind thatched towers covered in fog. Climbing the steep stairs, under demons' eyes, among ideal images of deities it's easy to let the magic and sacredness of this place enchant us.

PARADISE BEACHES >> On the other side of the volcano the island's wonders show fully. The Amed beaches, in contrast to Kuta in the south, are visited mostly by solitary travelers. There are no promenades, loud discos or crowds of touts here. There are palm tree sounds, view on the sun setting behind a volcano, small bars and a black, sandy beach. Pieces of corals shine white. Reef is ten thrusts of a flipper away. A multi-colored and mysterious world of corals. A few kilometers away from Amed lies a Japanese ship sunk near the shore. There's no need to dive with equipment, it's enough

Krewetki to rarytas dla turystów / Shrimp is a delicacy for tourists

Dla Balińczyków wulkany są siedzibą bogów
Balinese consider volcanoes to be the seats of gods

na szczycie. Czerwona kula wstaje dokładnie za konturem wulkanu Agung i najwyższym wulkanem Indonezji – Gunung Rinjani (3726 m n.p.m.) leżącym na sąsiedniej wyspie Lombok. Wido-kiem można się cieszyć, póki poranna mgła nie podniesie się znad ziemi. Krater kipi zielenią i zionie parą, nad którą przewodnicy pieką banany i gotują jajka na śniadanie. Jezero w dole zdaje się mieć wielkość wanny. Oddalony o 60 km Lombok jest na wyciągnięcie ręki. A podkreślona wulkaniczną glebą zieleń Bali tak soczysta, że aż nierealna. Chociaż bliżej tu do nieba, zapach siarki zasiewa ziarno diabelskiego niepokoju. W końcu pod nogami gotuje się lawa. Nic dziwnego, że Balińczycy wierzą, że tu właśnie mieszkają bogowie.

Wiza: 60-dniowa turystyczna (jednokrotnego wjazdu) kosztuje 45 USD. Można ją wyrobić po przylocie na lotnisku w Denpasar albo w Ambasadzie Republiki Indonezji w Warszawie; ul. Estońska 3/5; 03-903 Warszawa tel. (22) 617 51 79; tel. (22) 617 51 08

Dojazd: z Warszawy do Denpasar na Bali lata codziennie KLM (przesiadka w Amsterdamie); cena biletu w obie strony z opłatami od 3842 zł; www.klm.pl

Waluta: rupia indonezyjska 10 000 IDR = ok. 3 zł

Jak zwiedzać: najlepiej samochodem. Auto można wynająć na lotnisku. Ze względu na lewostronny ruch na Bali warto wynająć samochód wraz z kierowcą – od 45 USD. Samochód bez kierowcy od 20 USD za dzień;

Visa: 45 USD for 60 days (single entry) available upon arrival in Denpasar or the Indonesian Embassy in Warsaw, 3/5 Estońska Str., 03-903 Warsaw, tel. (22) 617 51 79, (22) 617 51 08.

Getting there: from Warsaw to Denpasar via Amsterdam KLM daily, return ticket: 3842 PLN, www.klm.pl.

Currency: Indonesian rupee 10 000 IDR = app. 3 PLN

Sightseeing: best by car, possible to rent at the airport. For the sake of a left side traffic, it's good to hire a driver - from 45 USD. No driver, from 20 USD per day; www.balirentcars.com

to put head under the water, above its overgrown deck, crooked hull and tangled steel masts and ropes.

Around, like giant spiders, there hover fishing boats. Their colorful, narrow hulks are stabilized by bamboo floats attached to bent poles. It looks as though the boats walk on water. Fishermen just wait for an occasion. They take tourists to the reef, to see the dolphins or fishing at dawn. Thus they gain more income, as there aren't many nice mackerels and tunas are rare. Most inns serve what they get from fishermen. Grilled on the shell of a coconut, wrapped in bamboo leaves tuna steak or a mackerel with shallot and chili gravy, shrimp satay, a squid soup – are on the menu.

AMONG VOLCANOES >>> Those who wish to reach a volcano should take winding, mountain roads to lake Batur, above which stands one of them. Looking from Penekolan village (1450 m.) at burned slopes, it's easy to imagine the power of nature. It's worth taking a bath in hot springs here. Pools are made of black basalt, so their surface seems to merge with the lake in an old crater. Batur volcano can be reached only in the morning, when for a few moments it comes out of clouds. Those who aren't scared by sulfur smell, leave in the morning with flashlights. Look under your feet, there are many sharp stones here. A 4 am wake-up is rewarded with a sunset at the top. The red ball rises just behind the Agung volcano and Gunung Rinjani (3726 m.) on the Lombok island. The view stays until the fog rises up. The crater is full of plants and steam, where the guides roast bananas and cook eggs. The lake at the bottom seems like a tub. Lombok, 60 km away, is at a hand's reach. And Bali's lush green is almost unreal. It's closer to the sky, but the smell of sulfur brings a devilish fear. After all, there is lava underneath. No wonder the Balinese believe that gods live here.

Balijki w tradycyjnych strojach / Balinese women wearing traditional outfits

JEDYNA INDONEZYJSKA RESTAURACJA W POLSCE

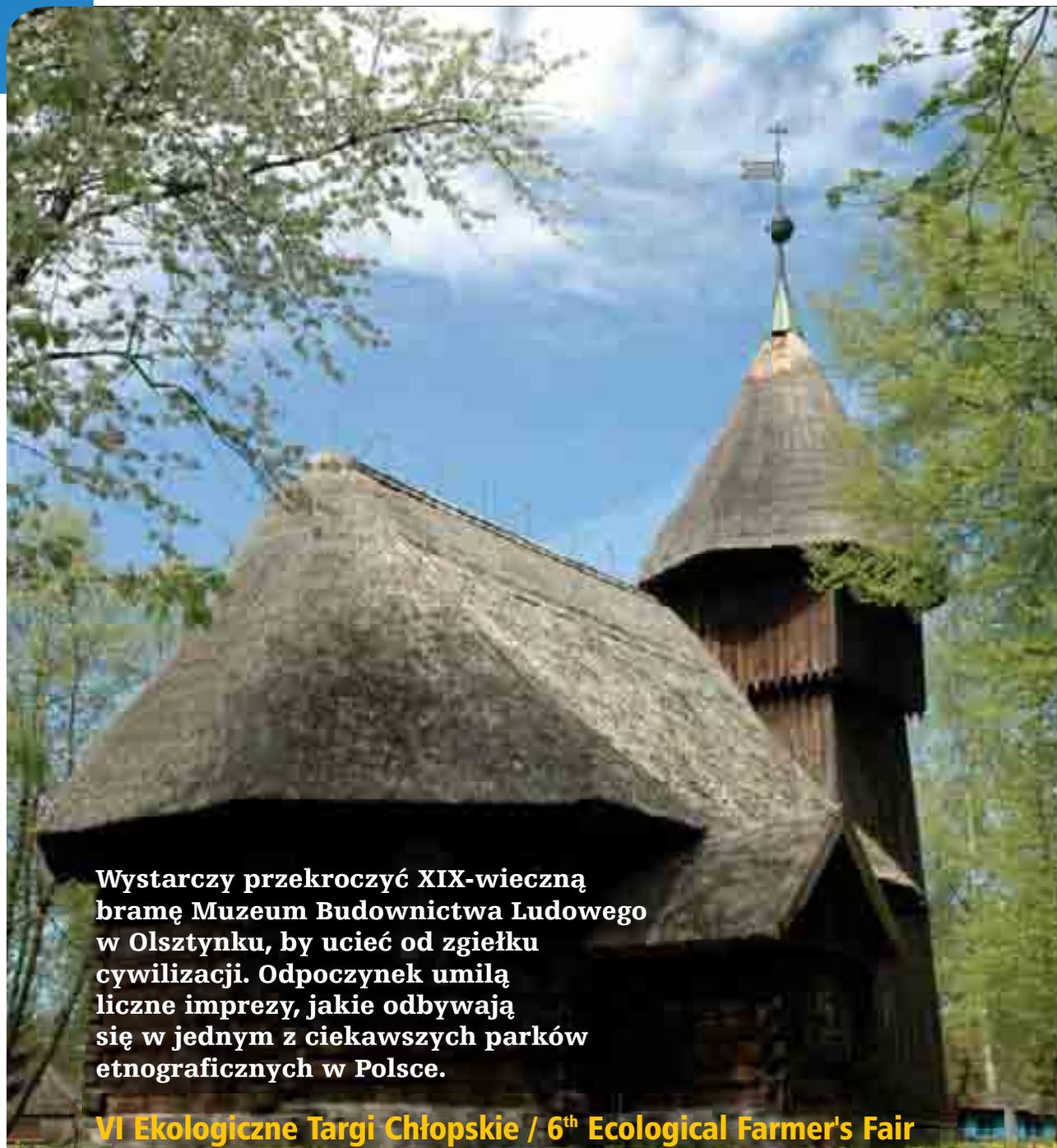
Warszawa, ul. Jasna 22
(róg ul. Świętokrzyskiej)
tel/fax: 022 828 67 71
tel.kom: 0 502 907 002
www.galeriabali.pl
info@galeriabali.pl

- **Fine dining*******
- **Sala VIP**
- **Codziennie świeże tropikalne ryby i owoce morza**
- **Otwarte 7 dni w tygodniu, od 12 - 24 lub do ostatniego gościa**

GALERIA BALI & BUDDHA CLUB RESTAURANT & MUSIC LONGUE & CLUB & ART GALLERY

Wystarczy przekroczyć XIX-wieczną bramę Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku, by uciec od zgiełku cywilizacji. Odpoczynek umilą liczne imprezy, jakie odbywają się w jednym z ciekawszych parków etnograficznych w Polsce.

VI Ekologiczne Targi Chłopskie / 6th Ecological Farmer's Fair

**Skansen
pełen życia**

OPEN-AIR MUSEUM FULL OF LIFE

Iwona Potęga

Grodzisko pruskie Amalang / Amalang, Prussian settlement

Wędrowka między zagrodami wśród soczystej zieleni przydomowych ogrodów, pól i łąk to ogromna przyjemność dla oka i ducha. Nic tak nie koi nerwów, jak dobiegające zewsząd odgłosy natury: rechot żab, gęganie gęsi czy gdakanie kur. Dla najmłodszych nie lada gratką jest obserwowanie zwierząt gospodarskich w ich naturalnym środowisku.

BUDOWNICTWO I NIE TYLKO >>> Muzeum założone w 1909 r. w Królewcu, w 1938 r. zostało przeniesione do Olsztynka. Dzisiaj możemy podziwiać tam drewnianą architekturę dawnej wsi Warmii, Mazur i Powiśla. Ekspozycje we wnętrzach pokazują charakter pracy i obrzędów na wsi z XIX i XX w. Oprócz zagród odnajdziemy tu wiatraki, młyny, spichlerze, karczmę i wozownię. Na uwagę zasługują: drewniany kościół ewangelicki z Rychnowa (zdjęcie na sąsiedniej stronie), w którym do dziś odbywają się nabożeństwa, szkoła wiejska z XIX w., kuźnia, w której nadal pracuje kowal. Karczma z II połowy XVIII w. zaprasza na pyszne wędzone ryby i wileńskie pyzy. Jednym z najstarszych zabytków muzeum jest XVIII-wieczny wiatrak z Wodzian (ten model wiatraka przybył na Warmię i Mazury wraz z zakonem krzyżackim). Późną jesienią we wnętrzu budowli będzie można zobaczyć m.in. jak dawniej wytwarzano mąkę. Nieco na uboczu parku etnograficznego u stóp Góry Czarownic jest rekonstruowana osada Amalang z okresu wczesnego średniowiecza i panowania Prusów, dawnych pogańskich mieszkańców tych ziem. Odtworzono też kurhan z IV–III w. p.n.e. Na szczycie góry stanie kopia wieży obronno-mieszkalnej z przełomu XIV i XV w. (szczątki tej krzyżackiej budowli odkryto w Jemiołowie pod Olsztynkiem).

foto: Arch. Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku – Park Etnograficzny, D. Olenińska

NAJCIEKAWSZE IMPREZY >>> Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku nie jest pozbawionym życia skansenem, lecz prężną placówką kulturalną. Latem niemal co tydzień dzieje

It is enough to cross the 19th cent. gate of the Folk Architecture Museum in Olsztynek to escape the chaos of civilization. Staying here will be made pleasant by numerous events taking place in one of the more interesting ethnographic parks in Poland.

A walk among the farmhouses and the lush green of the gardens, fields and meadows is a great pleasure for the eye and for the soul. There's nothing as soothing to your nerves as the sounds of nature: croaking of frogs, gagging of geese or cackling of chickens. It's a great joy for the youngsters to watch the animals in their natural environment.

NOT ONLY HOUSE BUILDING >>> The museum, established in 1909 in Kaliningrad, was relocated to Olsztynek in 1938. Today we can admire wooden architecture of old villages of Warmia, Masuria and Powiśle. The indoor exhibitions show character of village work and customs in the 19th and 20th centuries. Next to farmhouses we'll find here windmills, mills, granaries, an inn and a cart shelter. It is worth seeing: a wooden Evangelical church of Rychnowo (photo on the opposite page), where the masses are still held today, a 19th cent. village school, a forge where a blacksmith still works. An inn from the latter part of the 18th cent. invites for delicious smoked fish and the Vilnius pyzy (dumplings). One of the oldest relics in the museum is the 18th cent. windmill of Wodziany (this model of windmills was introduced to Warmia and Masuria by Teutonic Knights). In the late autumn, inside the building we can witness how flour was made in

Jedna z mazurskich zagród / One of the Masurian farmhouses

się tu coś ciekawego. Tegorocznym hitem będą VI Ekologiczne Targi Chłopskie (1 i 2 maja). Certyfikowani producenci i przetwórcy żywności ekologicznej oraz restauracje regionalnej sieci „Dziedzictwa Kulinarne Warmii, Mazur i Powiśla” będą sprzedawać swoje produkty. Na targach pojawią się artyści i rzemieślnicy ludowi. Warto także odwiedzić olsztyński skansen podczas innych ważnych imprez:

- 9 V Od woja Chrobrego do dziś – prezentacja grup rekonstruktorów historycznych; *From Chrobry the warrior till now – presentation of the groups of restorers of history;*
- 2 VI Życie na wsi – pokazy dawnych zajęć wiejskich i ginących zawodów; *Rural life – the old rural occupations and extinct professions;*
- 20 VI Niedziela w skansenie – kura, kogut i kurczątka oraz inne zwierzęce rodziny; *Sunday in the open-air museum: hen, rooster and chick, and other animal families;*
- 3 VII „Śmiech pod strzechą w skansenie” – II Festiwal Kabaretów Wiejskich o Laur Don Kichota; *“Laughing under the thatch” – the 2nd Festival of Country Cabarets, competing for the Don Kichot Laurel;*
- 11 VII Dni Olsztyńska – koncert w skansenie; *Olsztynek Days – a concert;*
- 25 VII Folk w skansenie – przegląd folkowych zespołów; *Folk in the museum – review of folk bands;*
- 8 VIII Nocne Etnogranie – koncert muzyki „źródeł” w nocnej scenarii skansenu; *The ethno-music night – music of “sources” in the night scenery;*
- 9–15 VIII Festiwal Bałtyjski w kręgu kultury Prusów; *The Balts' Festival in the cultural circle of the Prussians;*
- 15 VIII festyn „Święto ziół”; *“Fete of the herbs”;*
- 21 VIII festyn „Rybka na ludowo”; *“The folk-style fish” fete*
- 4–5 IX VII Ekologiczne Targi Chłopskie; *7th Ecological Farmer's Fair;*
- 3 XI Niedziela w skansenie – smaki ziemniaka; *Sunday in the open-air museum – flavours of a potato;*

Targi Chłopskie / Farmer's Fair

Folk w skansenie, czyli muzyka ludowa na żywo / Folk music live in an open-air museum

the old days. Slightly off the ethnographic park, at the foot of the Witch Mountain, the early medieval Amalang settlement from the times of the Prussians – the ancient pagan inhabitants of this land – is being reconstructed. A 4th-3rd cent. BC burial mound has been recreated as well. At the top of the mountain a replica of a defense and residential tower from the turn of the 14th-15th cent. (remains of this Teutonic edifice were discovered in Jemiolowo near Olsztynek) will stand.

THE MOST INTERESTING EVENTS >> The Folk Architecture Museum in Olsztynek is not a lifeless open-air museum, but an active cultural center. In summer almost every week something interesting happens here. This year's hit will be the 6th Ecological Farmer's Fair (1-2 May). Certified producers and manufacturers of ecological food, as well as the restaurants of the regional network "Culinary heritage of Warmia, Masuria and Powiśle" will sell their products. There will also be the artists and folk craftsmen. It is also worth visiting the museum of Olsztynek during other important events.

Adres/Address: Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny, ul. Leśna 23, Olsztynek.
Dojazd: samochodem (droga E7 i E51) z Warszawy, Gdańska i Rosji
Czynne: maj – sierpień, codziennie 9–18; poza sezonem: wt.–ndz. w godz. 9–16
Bilety: normalny – 10 zł, ulgowy – 6 zł,
Getting there: by car (route E7 and E51) from Warsaw, Gdańsk and Russia
Opening hours: May–August, daily 9 am – 6 pm; beyond season Tuesday – Sunday, 9 am – 4 pm. Tickets: normal – 10 PLN, reduced – 6 PLN.
www.muzeumolsztynek.com.pl

fot. Arch. Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztyńku – Park Etnograficzny, M. Chodkowska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Konkurs

„Pamiętka regionu Warmii i Mazur”

Samorząd Województwa Warmińsko–Mazurskiego
zaprasza do udziału w konkursie

„PAMIĄTKA REGIONU WARMII I MAZUR”

Celem konkursu jest pozyskanie pamiętki regionalnej jednoznacznie kojarzonej z Warmią i Mazurami, służącej promocji regionu oraz stanowiącej atrakcyjną pamiętkę dla turystów.

Termin nadsyłania prac konkursowych upływa **30 czerwca 2010 r.**

Laureaci konkursu otrzymają nagrody pieniężne w wysokości:

I nagroda – 5.000 zł II nagroda – 3.000 zł III nagroda – 2.000 zł

Regulamin konkursu i karta zgłoszenia znajdują się na stronie: www.wrota.warmia.mazury.pl, w zakładce TURYSTYKA.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Izabela Klementowska

Nie tylko dla nurków

egipt
tu wszystko się zaczyna

NOT ONLY FOR DIVERS

Marsa Alam – najdalej na południe położona miejscowość wypoczynkowa w Egipcie – jest rajem dla nurków. Oferuje piękną rafę koralową i wraki spoczywające na dnie Morza Czerwonego. Turyści spragnieni kąpeli wodnych i słonecznych też nie będą się tu nudzić.

– Ci, którzy chcą wypoczywać, nie ruszając się z plaży, niech jądą do Hurghady lub Sharm el Sheik. Marsa niech zostawi nurkom – mawiał mój znajomy, zapalony pletwonurek. Zdaje się, że ludzie posłuchali jego rady, bo jak dotychczas Marsa Alam to miasteczko, do którego nie zagląda zbyt wielu turystów. Leży nad brzegami Morza Czerwonego w odległości 260 km na południe od Hurghady i jest dobrą bazą wypadową do zwiedzania Luksoru i Asuanu. Z Hurghady kolumnada z wycieczką jedzie około pięciu godzin w jedną stronę. Z Marsa Alam – niewiele ponad dwie godziny.

DZIEWICZY PORT >> Miasteczko, którego nazwa oznacza Sławny Port, to jedno z najbardziej dziewiczych miejsc wypoczynkowych w Egipcie. W dalekiej przeszłości było nie tylko ważnym portem rybackim, ale również rajem dla poszukiwaczy szmaragdów i złota. W pobliskich górach znajdowały się kopalnie zarówno tego minerału, jak i kruszczu. Dziś miasteczko może się poszczycić portem rybackim, portem dla łódek podwodnego safari, dworcem autobusowym, licznymi sklepikami oraz restaura-

Marsa Alam – the southernmost Egyptian resort – is a diving paradise. It offers a beautiful coral reef and shipwrecks lying at the bottom of the Red Sea. Tourists keen on water and sun bathing will not be bored here, either.

Those, who prefer resting without moving away from the beach, may go to Hurghada or Sharm el-Sheikh. They can leave Marsa to us, the divers – my friend, a devoted diver, used to say. It seems they took his advice, because as for now Marsa el-Alam is not visited by many tourists. It is situated on the shore of the Red Sea, 260 km south of Hurghada, and is a good starting point for Luxor and Aswan. From Hurghada a trip cavalcade takes about 5 hrs, from Marsa el-Alam – a little more than 2.

Nurkowanie – główna atrakcja kurortu / Diving – the resort's main attraction

cyjkami, w które serwują świeże owoce morza. Bogate hotele są skupione w morskich zatoczkach na północ od centrum. Ciekawą ofertę noclegową mają też położone 20 km dalej kompleksy ekologicznych kwater w Marsa Nakari i Marsa Szagra oferujące noclegi w kamiennych domkach nad brzegiem morza.

NURKOWE ELDORADO >>> Na pytanie: dokąd najlepiej jechać na nurkowanie w Egipcie, każdy obudzony w środku nocy nurek odpowie, że do Marsa Alam. Czysta woda i dzika natura to największe atuty tego miejsca. W ciepłym Morzu Czerwonym szczególnie bujnie rozwijają się koralowce, organowce oraz różnorodna roślinność morska. W Marsa Alam działają bardzo dobre szkoły nurkowania, organizowane są również wyprawy pletwonurkowe na poszukiwanie i zwiedzanie zatopionych statków. Na każdym bez wyjątku nurku duże wrażenie robią pokryte morskimi żyłkami zatopione potężne jednostki. Ryzyko ugrzęźnięcia we wraku z całym ekwipunkiem to dodatkowy dreszczyk emocji podczas nurkowania. Zwolennikom mniej ekstremalnych doznań proponuję wyprawę statkiem. Niedaleko od brzegu znajdują się miejsca ulubione przez delfiny, mureny, żółwie morskie, rekiny, diugonie. Nurków, którzy dopiero co przyjechali do Marsa, kusi perspektywa realizowania podwodnej pasji w Elphinstone. I słusznie. Bo wrażenia trzeba stopniować. Oddalone 6,5 mili morskiej od brzegu Elphinstone to miejsce tętniące życiem. Można tu podziwiać fantastyczne formy koralowców i mnóstwo ryb pelagicznych. Podczas jednego nurkowania spotkałam ogromną mantę, szare rekiny rafowe, rekiny młoty. Po Elphinstone warto odwiedzić płytką, turkusową lagunę – Shaab Samadai, czyli Dom Delfinów. Miejsce to kusi przepiękną rafą z podwodnymi jaskiniami i dekoracyjnymi sterczynami. Natomiast główną atrakcją Fury Shoah (Dzikiej ławicy) są spoczywające na dnie wraki holownika

Diugon, jeden z mieszkańców Morza Czerwonego / Dugon, one of Red Sea inhabitants

A VIRGIN PORT >>> The town, whose name means 'a famous port', is one of the virgin resorts in Egypt. In the distant past it was not only an important fishing port, but also a paradise for emerald and gold seekers. In the nearby mountains there were mines of these precious ores. Today the town boasts of a fishing harbour, an underwater safari boats port, bus station, numerous shops and small restaurants serving fresh seafood. Rich hotels are gathered in the sea gulfs north of the center. An interesting sleeping base in stone cottages on the seashore is also offered by Marsa Nakari and Marsa Shagra.

A DIVING EL DORADO >>> Asked in the middle of the night about the best diving place in Egypt, every diver will say Marsa el-Alam. Clean water and wild nature are the biggest assets of this place. In the warm Red Sea the anthozoa, embryophytes and other sea plants grow abundantly. In Marsa el-Alam there are excellent diving schools and organized diving trips in search of sunken ships. All divers are impressed with giant vessels covered with the sea beings. An additional thrill comes from the fact that there is a risk of being stranded inside a wreck with the whole equipment. To those not fond of such extreme emotions I recommend a cruise. Not far from the shore there are favourite places of dolphins, muraenas, sea turtles, sharks and dugongs. The newly arrived divers are tempted to follow their passion at Elphinstone. Quite correct. Emotions should be applied step by step. 6,5 sea miles away from the seashore, Elphinstone is a vibrant place. There are fantastic anthozoa and pelagic fish here. Once, while diving, I came across a huge manta ray, grey reef sharks and hammerhead sharks. Later, it is worth visiting a shallow turquoise lagoon – Saab Samadai, the Dolphins' Home. This place lures with a gorgeous reef with underwater caves and decorative pinnacles.

foto: Cammelli, Jones Becker, grommaro, fotolia.com

Wyprawa samochodem terenowym na Saharę / A car trip to Sahara

i żaglowca. Spotkamy również delfiny, ryby rafowe i kilka gatunków rekinów. To właśnie tu, na północnym wybrzeżu, powstają luksusowe ośrodki wypoczynkowe, które stopniowo zmieniają charakter miasteczka.

Z GŁĘBIN MORZA NA SAHARĘ >>> Wypoczywając w Marsa Alam, warto wybrać się na wycieczkę na pobliską pustynię. Przejazdka samochodami terenowymi po parku narodowym Wadi el Gemal jest okazją do zobaczenia wspaniałych krajobrazów wschodniej części Sahary i zamieszkujących pustynię dzikich zwierząt, np. gazel, oraz spektakularnych miejsc archeologicznych. Park obejmuje ochroną Wadi el Gemal (Dolinę Wielbłądów) przecinającą pasmo gór ze wschodu na zachód. Niegdyś dolina była ważnym szlakiem handlowym, dziś odnajdziemy tu wiele historycznych pamiątek: stacje karawan z czasów rzymskich, grobowce, ślady pobytu plemienia Blemmye (przodków Beduinów). Zwiedzanie rozpoczyna się od pamiętającej czasy rzymskie wioski Geli – tu obrabiano szmaragdy, które następnie transportowano Nilem do Aleksandrii i dalej do Rzymu. Najbardziej znaną starożytną osadą znajdującą się na terenie parku jest Sakit z dobrze zachowanymi wykutymi w skale domami i starożytnymi świątyniami.

Dojazd: samolotem / **Getting there:** by plane

Kiedy jechać: temperatura w Marsa Alam jest o 7–10°C wyższa niż w miejscowościach położonych dalej na północ; wypoczynek zimą dostarczy najwięcej satysfakcji

Wiza: na lotnisku kosztuje 15 USD

Wiza: upon arrival 15 USD

When: temp. in Marsa el-Alam is 7–10°C higher than in towns further north; winter holidays are most satisfactory

Ceny wycieczek / Trip prices: Luksor i Asuan – od 100 do 120 USD; Elphinstone – ok. 40 USD, Shaab Samadai – od 50 do 60 USD; Fury Shoah – ok. 130 USD; park narodowy Wadi el Gemal – ok. 120 USD; wypożyczenie sprzętu do nurkowania – od 20 do 30 USD za dzień.

foto: dlow, somnisciani, fotolia.com

And the main attractions of Fury Shoah ('wild shoal') are the wreckages of a tug boat and a sailing ship. We will also see here dolphins, reef fish and several species of sharks. It is here, on the northern shore, where luxurious resort centers are being built, set to gradually change the town's character.

FROM THE SEA DEPTHS TO SAHARA >>> While resting in Marsa el-Alam it is worth visiting the nearby desert. A car ride through the Wadi el Gamal National Park is an opportunity to see the wonderful landscapes of the eastern Sahara and the wild animals inhabiting it, e.g. gazelles, as well as spectacular archeological sites. The park protects Wadi el Gamal ('the camel valley'), which cuts through the range of mountains from east to west. This valley used to be an important trading route. Today we can find here many historical relics: caravan stations from Roman times, tombs, traces of the Blemmyes (ancestors of the Bedouin). The sightseeing starts from the Geli village which remembers the Roman times. Emeralds were processed here and then transported on the Nile to Alexandria and to Rome. The best known ancient settlement in the park is Sakit with well-preserved, carved in a rock houses and ancient temples.

Świątynia Horusa w Edfu / A Horus temple in Edfu

Holandia w miniaturze

Urszula Gabryelska

MINIATURE HOLLAND

Dzieci świetnie się tu bawią, a dorośli z rozrzwaniem wracają do krainy dzieciństwa.

Children have fun and adults, with a touch of tenderness, return to the land of their childhood.

W Madurodam, położonym w nadmorskiej dzielnicy Hagi, w ciągu kilku godzin można zwiedzić całą Holandię. Ponad 700 budowli w skali 1:25 wykonanych z drewna i materiałów syntetycznych przedstawia holenderskie miasta, zabytki kultury, techniki oraz wiele ciekawych miejsc, takich jak ogrody, parki rozrywki, środki komunikacji. Na amsterdamskim lotnisku Schiphol (25 razy mniejszym niż oryginalne) kołują samoloty, kanałami pływają łodzie wycieczkowe, nie zabrakło olbrzymich tankowców i statków (pożar na pokładzie jednego z nich gasi miniaturowa straż pożarna).

In Madurodam, located in the seaside district of the Hague, you can sightsee Holland in a few hours. Over 700 constructions on a 1:25 scale made of wood and synthetics presents Dutch cities, cultural landmarks, technological wonders and other places of interest e.g. gardens, entertainment parks, means of transport. Planes wheel in the Amsterdam Schiphol Airport (25 times smaller than the original one), tour boats cruise the canals, there are even huge tankers and ships (a fire on board of one of them is being extinguished by miniature fire-fighters).

Dużym zainteresowaniem zwiedzających cieszy się miniaturowa kolej – największa tego typu na świecie. Każdego dnia 12 pociągów okrąży Madurodam, zatrzymując się zgodnie z rozkładem jazdy na stacjach w Amsterdamie, Rotterdamie, Bredzie. Projektanci parku z poczuciem humoru i precyzją odtworzyli sceny z życia codziennego. Uważne oko obserwatora wypatrzy kobiety opalające się topless na dachach, rower wiszący na latarni, psa załatwiającego się na chodniku. Wystarczy wrzucić kilka centów do skarbonki rozstawionych w parku, aby miniaturowe postaci ożyły. Żołnierze przed koszarami odbywają musztrę, gra orkiestra, wierni idą do kościoła. Madurodam najpiękniej prezentuje się wieczorem, wówczas w domach, biurach, restauracjach zapalają się światła, które malowniczo odbijają się w kanałach.

Miniature rail – the world's largest one – enjoys great interest of visitors. Each day, 12 trains go around Madurodam, stopping on schedule in Amsterdam, Rotterdam and Breda. The designers of the park have recreated scenes from daily life with humour and precision. The eye of a careful observer will spot women sunbathing topless, a bicycle hanging on a lantern, a dog pooping on the sidewalk. If you throw a few cents into the money-boxes in the park, the miniature characters will come to life. Soldiers are being drilled in front of the barracks, an orchestra is playing, the faithful are on their way to church. Madurodam looks most beautiful in the evenings, when lights go on in houses, offices, restaurants and are picturesquely reflected in the water.

Ponad 700 miniaturowych budowli pokazuje największe atrakcje Holandii

Od architektury po nowoczesne konstrukcje techniczne

Znajdziesz tu: nastrojowe restauracje, ciekawe wystawy i wyśmienit zabaw

George Maduroplein 1, 2584 Haga, tel. 0031 (0) 70 416 24 00
 Latem czynne w godz. 9–23. Wstęp: dorośli – 14,5 €, dzieci 3–11 lat – 10,5 €;
 seniorzy – 13,5 €
 In summer open: 9–23. Entrance: adults – € 14.5, children 3–11 yrs. – € 10.5;
 seniors – € 13.5; www.madurodam.nl, www.holandia.pl

Mozaika wielu kultur

Sebastian Durbacz

A MULTICULTURAL MOSAIC

Wśród licznych cywilizacji, jakie ukształtowały kulturę Tunezji, najwięcej pamiątek pozostawili Fenicjanie, Rzymianie, Arabowie i Berberowie. Najstarsze mają 2,5 tys. lat.

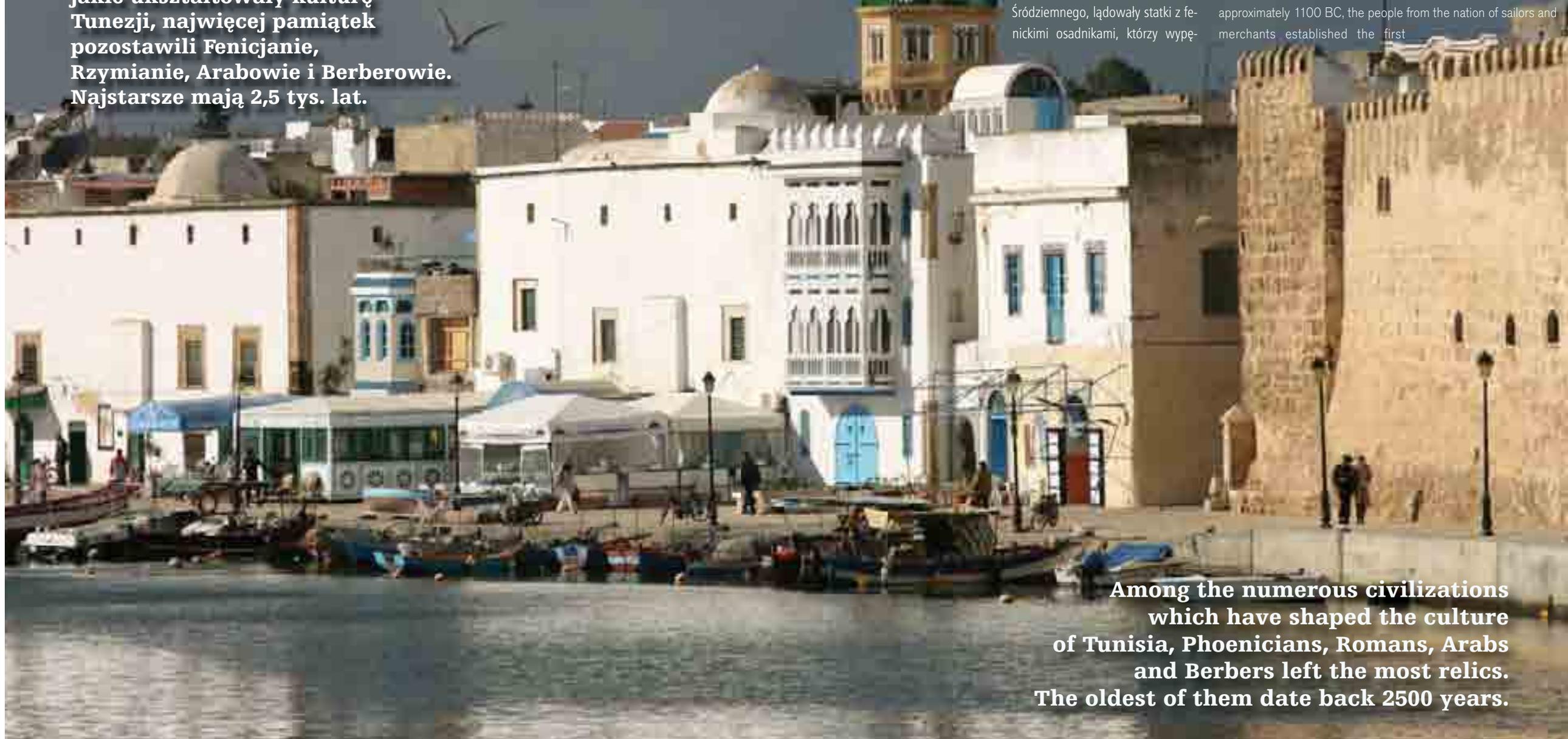
Piękno Tunezji ma wiele odcieni. Jest to uroda wykuta nie tylko z miłości i pożądania, lecz również z zazdrości, walki i ścierania się odmiennych wpływów, kultur i obyczajów. Podczas wycieczek w głąb lądu odkryjemy mnóstwo ciekawych zabytków świadczących o burzliwej historii tej ziemi.

The beauty of Tunisia has many shades. It was wrought not only by love and desire but also jealousy, battles and a clash of different influences, cultures and customs. Travelling up country, we will discover numerous intriguing sites testifying to the turbulent history of this land.

FENICKIE ZABYTKI >>> Wędrowkę najlepiej rozpocząć od zielonej Północy. Właśnie tu, na wybrzeżu Morza Śródziemnego, lądowały statki z fenickimi osadnikami, którzy wypę-

PHOENICIAN SITES >>> It is best to start the journey in the green North. Here, at the Mediterranean coast, ships with Phoenician settlers, who after being banned by the Babylonians from Lebanon sought a new homeland, called at ports. In approximately 1100 BC, the people from the nation of sailors and merchants established the first

Among the numerous civilizations which have shaped the culture of Tunisia, Phoenicians, Romans, Arabs and Berbers left the most relics. The oldest of them date back 2500 years.

Medyna Tunisu / Medina in Tunis

dzeni przez Babilończyków z Libanu szukali nowej ojczyzny. Ok. 1100 r. p.n.e. przedstawiciele narodu żeglarzy i kupców w Utyce i Bizercie założyli pierwsze osady, które później przekształciły się w miasta. Najśłynniejszym z nich była założona 300 lat później Kartagina. Miasto-państwo, które przez wieki rzucało wyzwanie starożytnym Grekom, zostało zdobyte przez Rzymian. Najeźdźcy zburzyli metropolię, zaorali ziemię i posypali ku przestrodze solą. Kartagina jednak jak feniks się odrodziła. Pomógł jej w tym pierwszy cesarz rzymski Oktawian August. Przez kolejne dwa wieki stała się trzecim największym miastem imperium rzymskiego i najważniejszym spichlerzem Rzymu. W VII w. za panowania arabskiego utraciła znaczenie na rzecz szybko rozwijającego się Tunisu. Dzisiaj na obszarze dawnego miasta nadal trwają prace archeologiczne. Świadcami fenickiej przeszłości są: tofet z VIII w. p.n.e., czyli miejsce składania ofiar z dzieci, sanktuarium z urnami do przechowywania prochów, dzielnice mieszkalne, a także dwa porty punickie – wojenny i handlowy. Cenne fenickie przedmioty są przechowywane w Muzeum Narodowym, które mieści się w budynku starej Katedry Francuskiej na wzgórzu Byrsa. Zwiedzając ruiny miasta, zobaczymy również wiele rzymskich pozostałości, tj.: amfiteatr, termy Antoniusza z ogromnymi

settlements in Utica and Bizert, later transformed into towns. The most famous of them was the established 300 years later Cartagena. This polis, which repeatedly challenged the ancient Greeks was conquered by the Romans. The invaders destroyed the metropolis, ploughed the soil and sprinkled it with salt. Cartagena, however, was reborn as Phoenix from flames. The rebirth was facilitated by the first Roman Emperor, Octavian August. In the next centuries it has become the third largest city of the Roman Empire and Rome's main food supplier. In the 7th century, under Arabian rule, it lost its meaning and became deserted giving floor to the quickly developing Tunis. Nowadays, archaeological work is carried out in the former town area. The witnesses of the Phoenician past of the city are: tofet (a place where children were sacrificed) from the 8th century, urn sanctuary, the housing districts and two Punic ports: a war and a trade one. Valuable Phoenician artefacts are displayed in the National Museum housed by the French Cathedral on Byrsa Hill. Sightseeing the ruins we will also come across former Roman establishments: an amphitheatre, Antonius' spa with a huge underground, Gargilius' baths, the restored Hadrian theatre and Roman districts with marble columns and statues.

UNDER ROMAN RULE >> Enthusiasts of Roman culture arrive in throngs to the Douggi temple. On a picturesque hill we can admire: one of the most beautiful Capitoline temples in the world, a theatre, Cyclopes baths with the famous latrines, numerous temples devoted to the gods of the Roman pantheon and Ateban's Mausoleum built by a Numidian prince before the Romans. Bulla Regia, a Roman town with temples, spa and unique villas stretches west from Douggi (near the Algerian border). Owing to the villas unique construction: one storey above the ground and the other below it, the inhabitants were never troubled by the heat. The Coliseum in El Jem is the best maintained Roman building in Africa. The amphitheatre could hold an audience of 40,000 and was the third largest in the Empire. Built in the 3rd century it was kept to our times in better condition than its Roman prototype. Nowadays, festivals, concerts and performances are organized there.

ARABIAN HERITAGE >> The image of Tunisia would be incomplete without the bustling medinas. Cosy cafes, sheesha houses and sukas filled with people are hiding behind high walls in narrow streets of old Arabian towns. Tunis has the most interesting medina. The Olive Mosque surrounded by madrasah (Muslim

fot. Arch. P.Silone, Dostęp: Fotolia.com, S.Dunbar

podziemiami, ruiny bazyliki, łaźnie Gargiliusza, odbudowany teatr Hadriana oraz dzielnicę rzymskich willi z marmurowymi kolumnami i posągami.

POD RZYMSKIM PANOWANIEM >> Miłośnicy rzymskiej kultury licznie przybywają do miasta świątyni Douggi. Na malowniczym wzniesieniu podziwiamy: jedną z najpiękniejszych świątyni kapitolinijskich na świecie, teatr, łaźnie Cyklopów ze słynnymi wspólnymi latrynami, mnóstwo świątyni poświęconych bogom rzymskiego panteonu oraz Mauzoleum Atebana wzniesione przez numidyjskiego księcia jeszcze przed panowaniem Rzymian. Na zachód od Douggi (w pobliżu granicy z Algierią) rozpościera się Bulla Regia – rzymskie miasto ze świątyniami, termami i unikalnymi willami. Dzięki oryginalnej konstrukcji jedno piętro wystaje nad ziemię, a drugie jest ukryte pod powierzchnią, mieszkańcom nigdy nie doskwierały upały. Najlepiej zachowaną rzymską budowlą w Afryce jest Koloseum w El Jem. Amfiteatr mógł pomieścić ok. 40 tys. widzów i był trzecią co do wielkości budowlą imperium. Obiekt wzniesiony w III w. n.e. przetrwał w dużo lepszym stanie niż jego rzymski pierwowzór. Dziś odbywają się tu festiwale, koncerty i przedstawienia teatralne.

ARABSKIE DZIEDZICTWO >> Obraz Tunezji byłby niepełny, gdyby nie gwarne medyny. Na wąskich, krętych uliczkach arabskiego starego miasta ukrytego za wysokimi murami kryją się

Koloseum w El Jem / Coliseum in El Jem

schools), lavish palaces and rug stores are located right in the heart of the city. Baths, funduks (inns) and zawijas where Sufi masters used to live, can be found in the streets running towards the medina gates. Kairouan, with the oldest mosque in Western Africa (built in 670) is the best known Arabic town in Tunisia. The Grand Mosque is an unmatched example of Muslim sacral architecture. The minaret is 35 m high and the inner yard can hold 200,000 faithful. The mosque resembling a fortress surrounded with towers hides a teak wood minbar from the 9th century. To make the Arabian mosaic

Ruiny Kartaginy / Ruins of Cartagena

przyjemne kawiarnie, palarnie szyszy i pełne ludzi suki. Najciekawszą mediną szczyty się Tunis. W jej sercu wznosi się Meczet Oliwny, w sąsiedztwie którego znajdują się medresy (muzułmańskie szkoły), okazałe pałace oraz sklepy z dywanami. W uliczkach biegnących do bram medyny odnajdziemy łaźnie, funduki (zajazdy) i zawije, w których mieszkali mistycy suficy.

Najsłynniejszym miastem arabskim w Tunezji jest Kairouan szczytający się najstarszym w Afryce Zachodniej meczetem (powstał w 670 r.). Świątynia, znana Wielkim Meczetem, jest niedoścignionym wzorem dla innych tego typu budowli. Minaret ma 35 m wysokości, a dziedziniec może pomieścić ok. 200 tys. wiernych. Meczet, który z zewnątrz przypomina otoczoną basztami twierdzę, skrywa wykonany z drewna tekowego minbar (kazałnicę) z IX w. Do skomponowania arabskiej mozaiki potrzebujemy ribatu. Ufortyfikowany muzułmański klasztor z wysoką wieżą służył zarówno celom obronnym, jak i krzewieniu wiary. Ribaty budowano na granicy miast, gdzie miały za zadanie odpierać ataki chrześcijan. Najślawniejsza tego typu budowla wznosi się w Monastirze. Liczący niemal 14 stuleci ribat Harthema urzekł wielu filmowców. Niektóre sceny z „W pustyni i w puszczy”, „Życia Chrystusa” czy „Angielskiego pacjenta” kręcono właśnie tutaj.

BERBERYJSKIE WIOSKI >> Z kolei ekipa George'a Lusa, twórcy „Gwiezdných wojen”, wiele dni spędziła w domach-jaskiniach w Matmacie. Filmowcy odwiedzili także ksar Hadada, czyli trudno dostępną berberyjską wioskę, na straży której stoi warowny „spichlerz”. Ukryte wejście broniło obcym wstępu do środka. Położone na kilku poziomach cylindryczne komórki otaczały zwartym kręgiem dziedzińców. Ksary dawały schronienie, magazynowały żywność i sprzyjały zacieśnieniu więzów wśród Berberów, rdzennej ludności Tunezji. Do najlepiej zachowanych i najciekawszych należy wciąż zamieszkaany ksar Ouled Soltane. Będąc w Tunezji, nie sposób oprzeć się jej egzotycznemu urokowi. Za każdym razem, gdy tu wrócimy, odkryjemy nowe elementy wielokulturowej układanki.

Dojazd: samolotem

Wiza: nie potrzebują jej tylko turyści wyjeżdżający grupowo z biurem podróży
Waluta/Currency: 1 DT (tunezyjski dinar) = 2,1 zł

Zwiedzanie: w meczetach do zwiedzania zazwyczaj udostępniany jest tylko dziedziniec. Jeśli można wejść do sali modlitw, należy zdjąć buty. Odpowiedni strój to długie spodnie/spódnica i koszula z długimi rękawami.

Getting there: by plane

Visa: not required for tourists on group tours organized by travel agencies.

Sightseeing: in mosques, usually only the courtyards are open for visitors.

If entrance to the prayer hall is allowed, shoes should be taken off.

Proper clothing is long trousers/skirt and a shirt with long sleeves.

complete we need a ribat. Those fortified Muslim monasteries with a high tower served protection and the dissemination of faith. Ribat were built on town borders and were supposed to stand against Christian attacks. The most famous one is in Monastir. The almost 1,400 years old Ribat Harthema has enchanted many filmmakers. Some scenes from 'In Desert and Wilderness', 'The Life of Christ' and 'The English Patient' were shot there.

BERBER VILLAGES >> The crew of George Lucas, the director of 'Star Wars' spent many days in the cave-homes in Matmata. The filmmakers visited ksar Hadada, a hardly accessible Berber village, guarded by a fortified 'granary'. A hidden entrance kept strangers outside. Cylindrical cells located on various levels surrounded the courtyard. Ksar gave shelter, stored food and facilitated tightening bonds between Berber, the native people of Tunisia. Among the best maintained and most interesting ones is the still inhabited ksar Ouled Soltane. It is impossible not to give in to Tunisia's exotic charm. Each time we return here, we will discover new elements of the multicultural puzzle.

Ksar, czyli typowa berberyjska wioska / Ksar, a typical Berber village

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

PROWINCJA ORISTANO

Język: [Włoski](#) [Angielski](#)

Szukaj na stronie: [Szukaj](#)

JEDNA ZIEMIA... TYSIĄC RÓŻNIC

KLUB PRODUKTU

ZAPLANUJ WAKACJE

REZERWACJA ONLINE

Lokalna Organizacja Turystyczna

Środowisko i historia

Terytorium

Gminy prowincji

Wydarzenia

Nowości

Rozkosze podniebienia

Dzienniki podróży

Zaplanuj wakacje

Klub produktu

Rezerwacja On-line

Podmioty turystyczne

Ważne strony www

Mapa możliwości

Najbliższe wydarzenia

Open Water Challenge na Plażach Prowincji Oristano.
Oristano Open Water Challenge Plaże Prowincji Oristano – Sardynia 11–13 czerwca 2010. Lokalna Organizacja Turystyczna Eleonora D'Arborea i Prowincja Oristano prezentują pierwszą edycję Oristano Open Water Challenge, święto morza i wiatru inaugurujące sezon letni 2010. [czytaj](#)

Sardyńska Pasja Kolorów i Smaków – Sztokholm 23–24 marca 2010.
Trwa współpraca pomiędzy dwiema Lokalnymi Organizacjami Turystycznymi, które poprzez ambitny projekt chcą przedstawić i zachęcić do eksploracji prezentowanego obszaru, bogatego w nieodkryte jeszcze możliwości. [czytaj](#)

Oristano specjalizuje się w golfie.
Podpisano wczoraj zgodę dotyczącą rozpoczęcia powstawania klubów golfowych, przewidującą współpracę obszarów prowincji Oristano z bazą nodegowa-wypoczynkową i z biurami podróży Prowincji. Projekt, wspierany przez Lokalną Organizację Turystyczną „Eleonora d'Arborea” ma na celu specjalizację tego obszaru w kierunku stworzenia idealnego miejsca dla pasjonatów golfa. [czytaj](#)

Aktualności

Open Water Challenge
Pt. 11-06-2010
Nissan Sport Adventure Capo del capo
Sob. 01-05-2010
[Sprawdź kalendarz](#)

eleonora d'arborea
LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA
PROWINCJA ORISTANO

Lokalna Organizacja Turystyczna (S.T.L. Sistema Turistico Locale) „Eleonora d'Arborea”, Sardynia Środkowo-Zachodnia

Lokalna Organizacja Turystyczna powstał w grudniu 2005 poprzez zespolenie podmiotów publicznych i prywatnych w celu ich zbliżenia tak, aby możliwe było umacnianie lokalnej oferty i stworzenie zintegrowanej sieci turystycznej, będącej w stanie przyspieszyć rozwój nowych metod, zarówno produkcyjnych, jaki i strategicznych, poprzez rozwój sektora przemysłowego.

Na terenach wśród społeczności charakteryzującej się wielkimi predyspozycjami do zrzeszania się, „Eleonora d'Arborea” sprostała wyzwaniu, jednocząc ponad 50 gmin i 80 osób prywatnych, które razem utworzyły kluby produktu, prawdziwie efektywne narzędzia, poza szkoleniami zajmujące się też promocją i reklamą tematycznych pakietów turystycznych.

Terytorium, na którym działa Lokalna Organizacja Turystyczna „Eleonora d'Arborea” pokrywa się niemal w cało-

ści z granicami prowincji Oristano. Charakteryzuje się ono wieloma wyjątkowymi walorami kulturowymi: od pięknej przyrody i pejzażów, przez miejsca o wysokiej wartości historycznej i archeologicznej, przez lokalną enogastronomię, aż (i przede wszystkim) po gościnność jego mieszkańców.

Jeziora, morze, wzgórza, góry i rzeki Tirso oraz Temo (jedyna żeglowna rzeka Sardynii) stanowią o uroku sardyńskiej ziemi, piaszczonej przez najpiękniejsze zachody Słońca na całej wyspie.

Kto kocha sport, ten za jedyną trudność będzie miał wybór pomiędzy golfem, jeździectwem konnym, nurkowaniem i windsurfingiem, we wszelkich ich odmianach, które to sporty na tych terenach osiagają najwyższy poziom – co potwierdzają organizowane co roku wydarzenia międzynarodowej rangi.

WWW.ORISTANOWESTSARDINIA.IT

Urzekająca Sardynia

Barbara
Jampolska-Wasiak

SEDUCING SARDINIA

Znajdziesz tu szerokie połacie białego piasku i najpiękniejsze zachody słońca na wyspie. Turystów tu jeszcze niewiele, co pozwala w spokoju cieszyć atrakcjami powincji Oristano.

Sardynia to druga co do wielkości włoska wyspa na Morzu Śródziemnym, leżąca pomiędzy Korsyką a Afryką. Grecy i Fenicjanie nazywali ją Sandalon, czyli ślad boskiej stopy. Nazwa nawiązywała do kształtu wyspy. Odwiedzając Sardię ma się wrażenie, że bogowie obdarzyli ją znacznie większymi łaskami: ciągnącymi się kilometrami szerokimi plażami, ciepłą wodą, grotami w nadmorskich skałach, słońcem i wspaniałymi zabytkami.

BARWY ORISTANO >> Na zachodnim wybrzeżu wyspy rozciąga się nasączona barwami prowincja Oristano: szmaragd morza, zieleń lasów, czerwień zachodów słońca i biel najpiękniejszych plaż na wyspie. Jednak to niejedyne bogactwa tej prowincji. W połowie drogi między lotniskami Alghero i Cagliari znajduje się średniowieczne królestwo Arborea, cel podróżników szukających śladów dawnych kultur. Tutejsze bezcenne znaleziska ar-

You will find here patches of white sand and the most beautiful sunsets on the whole island. There are not many tourists here yet, so we can enjoy the attractions of Oristano province in peace.

Sardinia is the second biggest Italian island on the Mediterranean Sea, between Corsica and Africa. The Greeks and Phoenicians called it Sandalon - God's footprint. The name referred to the island's shape. When visiting Sardinia we have the impression that gods have been much more generous to it: they gave kilometers of wide beaches, warm waters, caves in the seaside rocks, sunshine and wonderful monuments.

ORISTANO'S COLOURS >> On the western shore of the island there stretches the province of Oristano, vibrant with colours: the emerald of the sea, green of the woods, red of sunsets and white of the most gorgeous beaches on the island. But these are not the only riches of this province. Halfway between the airports Alghero and Cagliari, there is the medieval kingdom of Arborea, destination for the seekers of the remains of old cultures.

cheologiczne są datowane na połowę drugiego tysiąclecia przed Chrystusem (epoka nuragijska). Wielbiciel sztuki współczesnej także znajdą coś dla siebie.

DLA CIAŁA I DUCHA >> Prowincja Oristano ma bogatą ofertę nie tylko dla ducha, ale także dla ciała. Wśród smakoszy słynie bottarga (dojrzewająca w soli sprasowana ikra cefala morskiego), zwana potocznie sardyńskim kawioem, którą serwuje się jako przystawkę oraz do makaronów i najszlachetniejszych win vernaccia i malvasia. Jeśli ktoś dba o zdrowe ciało – też się nie zawiedzie. Prowincja nazywana ziemią koni z pewnością usatysfakcjonuje wielbicieli jazdy konnej. W części nadbrzeżnej można uprawiać najróżniejsze sporty wodne: od żeglowania, przez nieco mniej aktywne, choć równie emocjonujące łowienie ryb, po surfing i windsurfing. Malownicze skały majestatycznie wznoszące się nad wodą są polem intensywnej działalności wspinaczy, natomiast liczne ścieżki rowerowe prowadzą do najciekawszych zakątków wyspy. W Is Arenas, na północy półwyspu Sinis, znajduje się nowoczesne pole golfowe, z którego skorzystają zapaleni zwolennicy tego sportu.

Priceless archeological findings of this place come from the latter half of the 2nd millennium BC (Nuragic epoch). Fans of contemporary art will also find something interesting here.

FOR THE BODY AND FOR THE SPIRIT >> Oristano province has an offer not only for the spirit, but also for the body. It is famous among gourmets for bottarga (Mugil Labrosus roe pressed in salt) known as Sardinian caviar, used to flavour noodle sauces, and for the most delicate wines - vernaccia and malvasia. Those who care for healthy body will not be disappointed either. The province known as the land of horses will surely satisfy adepts of equestrian sports. Near the sea we can practice various water sports like sailing, or less active, though also exciting fishing, as well as surfing and windsurfing. The picturesque rocks majestically jutting above water are the place for the climbers, and numerous cycling paths lead to the most interesting sites on the island. In Is Arenas, in the north of the Sinis Peninsula, there is a modern golf field for the amateurs of this sport.

Wiecej informacji na naszych stronach internetowych:
Lokalna Organizacja Turystyczna Eleonora d'Arborea
Sistema Turistico Locale Eleonora d'Arborea
Piazza Eleonora 19, 09170 Oristano
tel.: +39 0783 3683205, fax: +39 0783 3683263
www.oristanowestsardinia.it
info@oristanowestsardinia.it

Pomysł na Sardinie

Małgorzata Litwin

AN IDEA FOR SARDINIA

Domek na tydzień już za 50 euro od osoby – to godna rozważenia propozycja, zwłaszcza że można go wynająć na słynnym z pięknych plaż Costa Rei.

A cottage for one week costing 50 EUR per person – that is an offer worth considering, especially when it is a cottage in Costa Rei, famous for beautiful beaches.

Niektórzy twierdzą, że mityczną Atlantydą opisaną przez Platona była Sardinia. Przetrwano tu bowiem najwięcej pamiątek po kulturze nuragijskiej (3200 lat temu), jednej z najstarszych w obrębie Morza Śródziemnego.

NAJSTARSZE BUDOWLE >>> Na Sardynii, niczym w muzeum pod gołym niebem, można podziwiać ok. 7 tys. budowli przypominających odwrócone doniczki. Nazwano je nuragami i wznoszono z kamieni bez użycia zaprawy murarskiej. Największym skupiskiem megalitycznych budowli jest Su Nuraxi w Burumini oddalone zaledwie 60 km od stolicy Cagliari. Inne ciekawe nuragi odnajdziemy w pobliżu miejscowości Santa Giusta. Nie mniej imponujące są menhiry, czyli nieociosane głazy o wydłużonym kształcie (największe mają pięć metrów wysokości). W neolicie stawiano je pojedynczo lub w formie okręgu na grobach zmarłych. W ośrodku Cuili Piras (prowincja Cagliari) odnajdziemy kompleks składający się z 53 menhirów.

Some claim that the mythical Atlantis described by Plato was Sardinia. Here, there are most remains of Nuragic culture (3200 years ago), one of the oldest around the Mediterranean Sea.

THE OLDEST EDIFICES >>> On Sardinia, like in an open-air museum, we can see about 7000 edifices looking like flower pots upside down. They were called nuraghe and built of stones without any mortar. The biggest accumulation of megalithic edifices is "Sur Nuraxi" in Burumini, 60 km from Cagliari. Other interesting nuraghe can be found near the town of Santa Giusta. Also impressive are menhirs, coarse and elongated boulders (up to 5 m high). In the Neolithic they were erected individually or in a circle on the graves. In Cuili Piras (Cagliari province) we will find a complex of 53 menhirs.

AMONG LAGOONS AND WHITE BEACHES >>> The Costa Rei resort located on the eastern part of the island is

POŚRÓD LAGUN I BIAŁYCH PLAŻ >>> Kurort Costa Rei położony na wschodnim wybrzeżu wyspy jest otoczony piękną, białą plażą o długości 10 km i obłany szmaragdowo-turkusowym morzem. Czysta woda pozwala nurkom na obserwację unikalnej flory i fauny. W licznych lagunach, takich jak Colostrai, utworzono rezerwaty przyrody, w których można podziwiać różowe flamingi. Costa Rei oferuje sprzyjające warunki do uprawiania wszystkich sportów wodnych, od jazdy na nartach wodnych zaczynając, a na windsurfingu i żeglarskim kończąc.

Cala Sinzias, Sant'Elmo, Santa Giusta, Monte Nai, Piscina Rei – to tylko niektóre znane z wielu pokrytych białym piaskiem plaż Costa Rei. Ze znalezieniem ustronnego miejsca wypoczynku nie ma żadnego problemu. Odpoczywając w tej części wybrzeża, warto odwiedzić Scoglio di Peppino, granitową skałę w kształcie wieloryba. W pobliżu niej leżą inne skały o fantazyjnych kształtach, przy których tworzą się płytkie baseny. To idealne miejsce wypoczynku dla rodzin z dziećmi.

surrounded by a beautiful, white, 10 km long beach and swept by the emerald-turquoise sea. Clear water allows to see the unique flora and fauna of the Mediterranean. In numerous lagoons, such as Colostrai, nature reserves with pink flamingos have been created. Costa Rei has perfect conditions for all water sports, including water skiing, windsurfing and sailing.

Cala Sinzias, Sant'Elmo, Santa Giusta, Monte Nai, Piscina Rei are only some known beaches of Costa Rei covered with white sand. Finding a secluded place to rest is not a problem. While resting in this part of the coast it is worth visiting Scoglio di Pepino, a granite whale-shape rock. Other fancy rocks lie near it and shallow pools are created here. It is a perfect place for families with children.

COTTAGES TO RENT >>> An interesting offer for those who wish to take rest in this part of the island has been prepared by Baiazzurra Agency, who has been renting cottages for 14 years. The company offers about 50 cottages. These are either 2, 3 or 5 room apartments or villas for 2 to 8 people. All houses are well equipped. They have parking spaces, separate doorways, verandas, some are surrounded by gardens. Baiazzurra Agency is a family company. Tourist can get help 24 hours a day. If necessary a satellite TV, washing machine, dishwasher and A/C are provided. Near, there are shops, restaurants, a pharmacist's and other necessary services, including bicycle, motorcycle, car and boat rentals. The Agency guarantees transportation from all of Sardinia's airports, e.g. a transfer from Cagliari airport to Costa Rei is 95 EUR for 3 people and about 110 EUR for 4–8 people.

DOMKI DO WYNAJĘCIA >>> Ciekawą ofertę dla turystów pragnących wypoczywać w tej części wyspy przygotowała agencja Baiazzurra, od 14 lat zajmująca się wynajmowaniem domków. Firma oferuje gościom ok. 50 domków. Są to zarówno apartamenty (dwu-, trzy- i pięciopokojowe), jak i wille, które mogą pomieścić od dwóch do ośmiu osób. Wszystkie domki są komfortowo wyposażone. Mają miejsca parkingowe, osobne wejście, werandę ze sprzętem wypoczynkowym, niektóre otacza ogród. Agencja Baiazzurra jest rodzinną firmą. Turyści decydujący się na wynajęcie domku mogą liczyć na pomoc gospodarzy 24 godziny na dobę. Na życzenie gości właściciele zapewniają telewizję satelitarną, pralki, zmywarki i klimatyzację. W pobliżu znajdują się sklepy, restauracje, apteka oraz inne niezbędne punkty usługowe, np. wypożyczalnia rowerów, motocykli, samochodów, łodzi. Agencja gwarantuje transport ze wszystkich lotnisk na Sardynii, np.: z lotniska w Cagliari do Costa Rei transfer dla trzech osób kosztuje 95 euro, od czterech do ośmiu osób – ok. 110 euro.

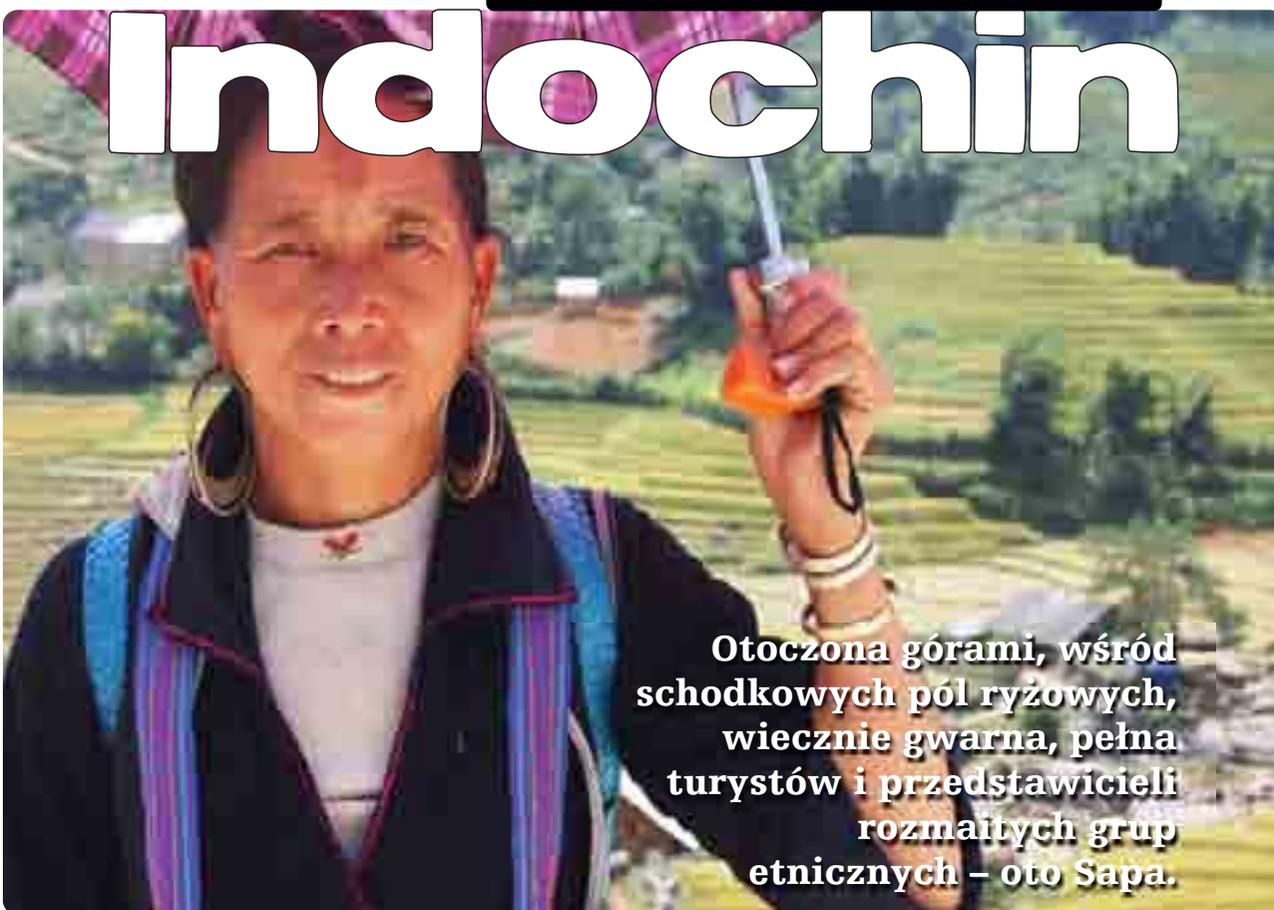
Baiazzurra sas di Piras Vittorio & C
Costa Rei, via Colombo/Piazza Sadegna n. 2; tel/fax +39 070 991 494
Cagliari, Viale S. Avendrace n. 50; tel/fax +39 070273695
www.baiazzurra.com, info@baiazzurra.com

Joanna Szyndler

Pod Dachem

UNDER THE ROOF OF INDOCHINA

Indochin

Otoczona górami, wśród schodkowych pól ryżowych, wiecznie gwarna, pełna turystów i przedstawicieli rozmaitych grup etnicznych – oto Sapa.

Przewodniczka ze szczepu Czarnych Hmongów / Guide from the Black Hmong tribe

„Jedź do Lào Cai, miasteczka oddalonego od Sapy półtorej godziny jazdy minibusem, pociągiem nocnym z kuszatkami, to przynajmniej dobrze się wyśpisz” – radzą znajomi i potwierdzają przewodnicy. Na dworcu w Hanoi chodzę wzdłuż jedyne go postawionego pociągu. Nie widzę jednak wygodnych wagonów sypialnych ani turystów. Konduktor potwierdził moje obawy. Komfortowy pociąg odjechał godzinę wcześniej. Wsiadam do zwykłego i zamiast 7 godzin jadę do Lào Cai ponad 10. Noc spędzam na drewnianej dwuosobowej ławce, dzieląc ją z trójką Wietnamczyków i kurczakami zamkniętymi w klatce. Ani jarzaniówki, ani wietnamski pop płynący z głośników nie wyłączają się nawet na chwilę. Pomyłki jednak nie żałuję.

'Take a night couchette train to Lao Cai, a town located an hour and a half by bus from Sapa', my friends advise me and guide books seem to confirm it. I stroll along the only train standing at Hanoi station. I don't see the sleeping carriage or tourists. The guard confirmed my fears. The comfortable train left an hour earlier. I get on the regular train and instead of 7 hours, my trip to Lao Cai takes 10. I spend the night on a wooden double bench sharing it with three Vietnamese and chickens locked in a cage. There is no light and Vietnamese pop music bursts from the speakers. I do not regret my mistake. Owing to French colonizers from the 1930s, the town of Sapa is a tourist magnet. It boasts hotels, restaurant, agencies organizing tours to Fan Si Pan. This highest peak in

Taraszy ryżowe wokół Sapy / Rice terraces near Sapa

Za sprawą francuskich kolonizatorów w latach 30. XX Sapa stała się miasteczkiem. Dzisiaj jest turystyczną mekką. Mnóstwo tu hoteli, restauracji, agencji organizujących wyprawy na Fan Si Pan. Najwyższy szczyt Wietnamu, zwany Dachem Indochin, wznosi się w niebo na wysokość 3143 m. Widok z hostelu Pinokio wyjaśnia takie zainteresowanie przyjezdnych. Siedzę na tarasie wpatrzona w góry ze schodkami pól ryżowych na zboczach, wioski w dolinach i pasące się konie.

ETNICZNA MOZAIKA >> Pod hotelami zbierają się kobiety w tradycyjnych czarnych tunikach z koskami na plecach. To przedstawicielki szczepu Czarnych Hmongów, do którego należy 50 proc. mieszkańców miasteczka.

Północ kraju jest tygłem kulturowym. Większość z 54 grup etnicznych żyjących w Wietnamie stanowią plemiona zamiesz-

Wietnam called the Roof of Indochina rises 3134 m. a. s. l. Seeing the view from Pinocchio hostel, I understand the interest in this place. I am sitting on a patio gazing at slopes with layered rice plantations, villages in the valleys and grazing horses.

ETHNIC MOSAIC >> Women wearing traditional black tunics and carrying baskets on their backs gather near hotels. They belong to the Hmong people, as half of the town inhabitants. The North of the country is a cultural melting pot. The majority of the 54 ethnic groups in Vietnam live in the northern mountain region. They are divided into tribes. There are Black, Red, White, Green and Flower Hmong. They can be easily distinguished by their clothes. They also speak separate dialects. The Hmong people came from southern China. They traditionally grow rice, cardamom and cereal, breed buffalos, horses and pigs, and

Encompassed by mountains and terrace rice plantations, always noisy, filled with tourists and representatives of various ethnic groups – Sapa.

Leniwe popołudnie w wiosce Sa Seng
Lazy afternoon in Sa Seng village

Kobiety ze szczepu Czarnych Hmongów / Women from the Black Hmong tribe

kujące górzystą północ. Te z kolei dzielą się jeszcze na szczepy. Są więc Hmongowie Czarni, Czerwoni, Biali, Zieloni, Kwiecisci... Najłatwiej rozróżnić ich po strojach, które noszą na co dzień, nie tylko dla turystów. Posługują się też odmiennymi dialektami. Hmongowie, przybyli z południowych Chin, trudnią się głównie uprawą ryżu, kardamonu i zbóż, hodują bawoły, konie i świnie, słyną również jako doskonali tkacze. Jednak dzisiaj w ich życiu coraz ważniejszą rolę odgrywa turystyka. W bambusowych koszach znoszą z górskich wiosek nie tylko żywność na wymianę na targu, ale przede wszystkim turystyczne pamiątki. Przedstawiciele okolicznych plemion i szczepów zbierają się na największym w rejonie targu w Bac Ha. Odbywa się raz w tygodniu – niedzielę – takiej okazji nie mogą przepuścić. Stroje w pasy we wszystkich kolorach tęczy są oznaką przynależności do Kwiecistych Hmongów – szczepu najbardziej wyróżniającego się ze wszystkich obecnych na targu w Bac Ha.

PIESZO I NA SKUTERZE >> W Bac Ha spotykam się też z moją przyjaciółką Marią. Z wypchanymi rękodziełem plecakami wracamy do Sapy, by wyruszyć w góry. Ciężko wybrać się na wędrownkę samemu. Po pierwsze, nie ma wyznaczonych szlaków, po drugie, od razu przyłączą się do Ciebie przewodniczki ze szczepu Czarnych Hmongów. Od nikogo nie chcą pieniędzy, na koniec

are known as weavers. Nowadays tourism plays an increasingly important role in their lives. In their bamboo baskets they carry down not only food to exchange on the market but first of all tourist souvenirs. The representatives of local tribes meet at the largest market in the region, in Bac Ha. It takes place on Sundays and I never miss this opportunity. Striped clothes in various colours are often a sign of Flower Hmong – the tribe that stands out the most.

ON FOOT AND ON A SCOOTER >> I meet my friend Maria in Bac Ha. I return to Sapa with my backpack stuffed with handcraft. I am leaving for the mountains but it is hard to go alone. First of all there are no marked routes, second of all, a guide from the Black Hmong tribe will immediately join you. She does not take money but as the day ends, she takes out her craft: bags, bracelets, pillow-cases. I will have to buy something. She leads us on winding mountain trails. We slide on muddy paths and finally reach a small village, where we are invited to have dinner in one of the traditional houses. An altar in homage to the ancestors is the centre of the three-room hut. We have dinner at a wooden table, sitting on the floor. After a day like this, a bowl of rice and soup taste deliciously. Maria and I decide to escape the tourist atmosphere in Sapa and see the higher mountains. We rent scooters – the basic means of transport in Vietnam. – I would like an automatic gearbox – I tell the owner of the rental. – I would not advise it – the man says. – They are weaker and you may not make

Kweciści Hmongowie na targu w Bac Ha / Flower Hmong at Bac Ha market

dnia wyjmą z koszy swoje wyroby: torby, bransoletki, poszewki. Coś trzeba będzie kupić. Krętymi szlakami prowadzą nas po górach. Ślizgamy się na błotnistych ścieżkach aż w końcu trafiamy do małej wioski, gdzie do jednego z tradycyjnych domów zostajemy zaproszone na obiad. W trzyizbowej chacie centralne miejsce zajmuje ołtarzyk ku czci przodków. Obiad jemy przy drewnianym stole, siedząc na podłodze. Po takim dniu miska ryżu i zupa z liścia smakują wybornie.

Postanawiamy z Marią uciec trochę od turystycznej atmosfery Sapy i zobaczyć tereny położone wyżej w górach. Wypożyczymy skutery – podstawowy środek transportu w Wietnamie.

– Ja bym chciała z automatyczną skrzynią biegów – proszę właściciela wypożyczalni. – Nie radzę – mówi mężczyzna. – Są dużo słabsze i mogą nie dać rady na tak stromych podjazdach. Ponieważ mam niewielki staż jako kierowca skutera, jestem lekko przerażona. Nie zmieniamy jednak planów i ruszamy na zachód. Zatrzymujemy się w niewielkich wioskach, przy wodospadach i przy punktach widokowych. Wędrownki po górach Wietnamu nie można skończyć na Sapie, tutaj trzeba ją rozpocząć.

it on the steep roads. Since I am a fresh scooter driver, I feel scared. Yet, we do not change our plans and we set off westwards. We stop in tiny villages, near waterfalls and scenic points. A journey to the mountains cannot end in Sapa, it has to start there.

Dojazd: samolotem, zawsze z przesiadką

Wizy: 30-dniowa wiza jednokrotnego wjazdu kosztuje 45 dol.

informacje na: www.ambasadawietnamu.org

Ceny: trekking na Fan Si Pan trwa 1–3 dni. Zdobyć szczyt i wrócić do Sapy tego samego dnia mogą jedynie wyjątkowo wysportowani turyści, i to pod warunkiem, że będzie dobra pogoda. Organizację trekkingu zajmuje się m.in. agencja turystyczna Topas Travel. Noclegi na kempingach.

Więcej na: www.topastravel.vn.

Getting there: by plane, always with a stop-over

More information: www.ambasadawietnamu.org

Prices: trekking Fan Si Pan takes 1–3 days. It is possible to reach the peak and return to Sapa in one day only for the tourists in best shape and under the condition that the weather is good. Trekking is organized by e.g. Topas Travel. Night lodging on camping sites.

More at: www.topastravel.vn.

www.vietnamtravel.org, www.vietnamtourism.com

R E K L A M A

CT Poland
Biuro Podróży
BIURO POLSKIE

NIEZWYKŁY ŚWIAT ORIENTU

Chiny, Japonia, Korea, Indez, Neozel, Bhutan, Sri Lanka, Uzbekistan, Birma, Indonezja,
Wietnam, Laos, Kambodża, Singapur, Malezja, Tajlandia, Filipiny, Nowa Zelandia i Australia

ul. Salska 117 p. 810, 00-140 Warszawa
www.ctpoland.com.pl, tel. 22 854 51 13
e-mail: info@ctpoland.com.pl

Uwolnij synów Leszka

Pierwsza Transgraniczna Gra Miejska

Piotr Żabowski

FREE SONS OF LESZEK – THE FIRST CROSS-BORDER URBAN GAME

Jeśli wierzyć legendzie – w tym roku mija 1200 lat od założenia Cieszyna. Najciekawsze zakątki grodu w niekonwencjonalny sposób poznamy podczas niezwyklej gry miejskiej.

Podanie głosi, że w 810 r. trzech synów polskiego władcy Leszka III po długiej rozłące spotkało się przypadkiem przy pewnym źródle. Ciesząc się z tak szczęśliwego zrzędzenia losu, postanowili zbudować miasto. Tak powstał Cieszyn. O miejscu spotkania przypomina tzw. Studnia Trzech Braci stojąca przy ulicy o tej samej nazwie.

JEDEN CIESZYN >> Przedzielona granicą z Czechami historyczna stolica Śląska Cieszyńskiego może poszczycić się bogatą historią i wieloma interesującymi zabytkami. Wzgórze Zamkowe skrywa niesamowite pamiątki po dawnej rezydencji książąt piastowskich. Jedną z nich to XI-wieczna rotunda romańska św. Mikołaja. Można ją znaleźć na odwrocie każdego banknotu o no-

If you believe in legends, Cieszyn was established 1200 years ago. We will discover the town's most interesting sites during an unconventional urban game.

According to the legend, three sons of Polish ruler Leszek III met by accident at a spring after a long separation in 810. They were so happy, they decided to build a town. This is how Cieszyn was founded. The Three Brothers Well commemorates the meeting.

ONE CIESZYN >> The historical capital of Cieszyn Silesia is divided by the Polish-Czech border. It has a rich history and numerous historical sites. The Castle Hill hides unique memorabilia of the former residence of Piast

minale 20 zł. Obok niej stoi imponująca gotycka Wieża Piastowska oraz zrekonstruowana niedawno Wieża Ostatecznej Obrony, zwana też Starą. Centrum miasta z zamkiem łączy ulica Głęboka. Spacerując po rynku, warto przyrzeć się urokliwym kamieniczkom, gdyż niektóre zachowały podcienia. W całym mieście rozsiadane są zabytkowe klasztory i kościoły, w tym ewangelicki Kościół Jezusowy – największy w Polsce.

CZEŚKI CIESZYN >> Tereny po drugiej stronie rzeki Olzy stały się samodzielnym miastem w 1920 r. w wyniku podziału, do którego doprowadziły spory między stroną polską a czechosłowacką. Historyczne centrum Cieszyna przypadło Polsce. Pod koniec lat 20. na drugim brzegu Olzy postanowiono zbudować ratusz, przed którym potem wytyczono rynek. Wzniesiono kilka kościołów oraz wybudowano sporo domów mieszkalnych. Od czasu przystąpienia Polski i Czech do strefy Schengen, po obu Cieszynach – zupełnie jak kiedyś – znowu można spacerować jak po jednym mieście.

NA TROPIE ZAŁOŻYCIELI MIASTA >> Gra miejska „1200 lat przygody w czasie”, na którą Cieszyn zaprasza wszystkich chętnych, odbędzie się w niedzielę 9 maja. Zespoły składające się z 2–4 osób będą starały się uwolnić legendarnych braci–założycieli miasta porwanych przez doktora Mruka. Według fabuły szalony naukowiec przeniósł synów Leszka III do współczesności i za ich uwolnienie żąda ogromnego okupu. Akcja gry skonstruowana jest tak, aby uczestnicy mieli okazję w niekonwencjonalny sposób poznać najciekawsze zakątki 1200-letniego Cieszyna. Terenem zabawy będzie zarówno polska, jak i czeska część miasta. Gra potrwa trzy godziny, udział jest bezpłatny, wystarczy tylko zarejestrować się w dniu imprezy w centrum informacji na rynku.

The St. Nicolas Romanesque rotunda is one of them. It is depicted on the 20 złoty banknote. The impressive Gothic Piast Tower and recently reconstructed Tower of Ultimate Defense are adjacent to it. Głęboka Str. leads from the Castle to the town's centre. Walking around the market, it is worth noticing the quaint town houses, many of which still have the historic undercuts. Historic monasteries and churches, including the largest in Poland Evangelic church, are scattered around the town.

CESKY TESIN >> The land on the other shore of Olza River was granted the status of an independent town in 1920 as a result of a division caused by quarrels between Poland and Czechoslovakia. The historical centre of Cieszyn remained Polish. A town hall was raised on the other side of Olza at the end of the 1920s. Several churches and residences were also built. From the moment Poland and Czech Republic became members of the Schengen zone, it is once again possible to walk in both Cieszyns as if they were one town.

ON THE TOWN FOUNDER'S TRAIL >> The '1200 Years of Adventure in Time' urban game will be held in Cieszyn on Sunday, May 9 2010. Teams of 2 to 4 will attempt to rescue the legendary founders of the town, the three brothers kidnapped by Dr Mruk. The crazy scientist has moved the sons of Leszek III to contemporary times and is demanding ransom for releasing them. The construction of the game enables its participants to discover the most interesting sites of the 1200-year-old Cieszyn in an unconventional way. It will take place both on the Polish and Czech side. The game is scheduled for three hours and participation is free of charge. It is enough to register on the day of the event at the Information Centre in the market.

1200
Cieszyn 1200 lat

Dojazd / Getting there: from: z Bielska – Białej drogą E 75 - z Katowic drogą nr 81 (kierunek Skoczów) następnie 938 – z Krakowa autostradą A4 do Katowic drogą nr 81 (kierunek Skoczów) i później 938 – z Krakowa drogą nr 52 przez Wadowice, Bielsko-Białą – następnie E 75
Cieszyńskie Centrum Informacji / Cieszyn Information Centre:
Rynek 1, Cieszyn, tel. 033 479 42 48-9, mci@um.cieszyn.pl, www.cieszyn.pl

Rotunda romańska z XI w.
Romanesque rotunda, 11th c.

Kamienica Bludowskich Książnica Cieszyńska
Bludowski Family mansion, Cieszyn Library

Wieża Ostatecznej Obrony
The Tower of Ultimate Defense

Zespół Klasztorno-Szpitalny pw. św. Elżbiety
Convent of the Sisters of Saint Elizabeth

Studnia Trzech Braci
The Three Brothers Well

TEKST PROMOCYJNY

Lubuska stolica lata

LUBUSZ
SUMMER CAPITAL

Sława, malowniczo rozpostarta nad brzegami Jeziora Sławskiego, oraz inne miejscowości tej gminy oferują ciekawe imprezy i różnorodne formy aktywnego wypoczynku na łonie natury.

Jezioro Sławskie – największe z jezior Pojezierza Sławskiego wyróżnia się urozmaiconą linią brzegową; przecinają ją liczne zatoczki i półwyspy. Wokół jeziora znajduje się ok. 40 ośrodków wypoczynkowych. Jednym z ciekawszych miejsc noclegowych jest kemping nr 261 „Słoneczny” w Sławie, zdobywca trzeciego miejsca w konkursie „Mister Camping 2009”. Kemping ten był szczególnie licznie oblegany podczas 47 Europejskiego Zlotu Carawaningowego, który przed dwoma laty odbył się w Sławie. W tym roku w Sławie odbędzie się 7. Ogólnopolski Zlot Carawaningowy w dniach od 30 kwietnia do 3 maja. Najlepszą porą na wypoczynek w miasteczku jest lato – w tej części ziemi lubuskiej długie i upalne.

AKTYWNE WAKACJE >> Jezioro oferuje dużo atrakcji amatorom aktywnego wypoczynku, głównie windsurferom i żeglarzom. Doskonale warunki do uprawiania żeglarstwa ściga-

Sława, spreading picturesquely at the banks of Lake Sławskie, and other towns of this municipality, offer interesting events and multifold forms of active leisure in the open.

Lake Sławskie – the biggest in the Sławskie Lakeland – is distinguished by its varied coastline, with many creeks and peninsulas. Around the lake there are about 40 recreation centres. One of the most interesting sites offering overnight lodging is camping no. 261 "Słoneczny" in Sława, winner of a third prize in a contest "Mister Camping 2009". It was particularly popular during the 47th European Caravanning Rally, which took place in Sława two years ago. The 7th National Caravanning Rally will be organized this year in Sława on 30 April-3 May. The best season to stay in the town is **summer – in this part of the Lubusz land long and hot.**

ACTIVE HOLIDAY >> The lake offers many attractions, especially to windsurfers and sailors. Perfect sailing conditions attract both amateurs – lovers of this sport and the professionals – competitors participating in international regattas and sailing competitions as well as the **cup of Poland regattas** in Omega class.

Regaty na Jeziorze Sławskim / Regatta on Lake Sławskie

Sława z lotu ptaka / Sława in bird's eye view

Stare Miasto / Old Town

gają zarówno amatorów tego sportu, jak i zawodników uczestniczących w międzynarodowych regatach i zawodach żeglarskich oraz w **regatach o puchar Polski** w klasie Omega. Jezioro Sławskie wraz z Obrzycą zapoczątkowuje Lubuski Szlak Wodny – malowniczą trasę kajakową liczącą ok. 200 km. Przez Kanał Dźwiński można dotrzeć rzeką Obra do Warty i dalej do piastowskiego grodu Santoka. Objęte strefą ciszy wody jeziora przyciągają wędkarzy, którzy przybywają tu licznie w nadziei złowienia taakiej sztuki. Nad Jeziorem Sławskim nie będą się nudzić także turyści, dla których woda nie jest żywiołem. **Szlaki rowerowe, ścieżki przyrodnicze i konne** (Szlak Konny „Dwóch Pętli” w Lubiawie) zachęcają do poznawania przyrodniczych atrakcji regionu na rowerze, pieszo lub konno.

MIASTO NAD JEZIOREM >> Malowniczy park miejski (porośnięty głównie bluszczem pospolitym) łączy Jezioro Sławskie ze Sławą, uroczym miasteczkiem o zachowanym średniowiecznym układzie architektonicznym. Nowoczesne oblicze miasta wyznacza Nowy Rynek wraz z pierwszą w Polsce **Aleją Gwiazd Bluesa** (powstała w związku z Ogólnopolskim Festiwalem Bluesowym „Las, Woda & Blues” odbywającej się w Radzynie). Artyści pokroju Magdy Piskorzycy czy Sławka Wierzcholskiego z Nocnej Zmiany Bluesa przybywają tu po sławę (ich dłonie są odcisnięte na płytkach alei), natomiast turyści – po wypoczynek wśród urzekających krajobrazów.

Latem w Sławie (gmina zdobyła tytuł „Stolicy Lata 2009 Województwa Lubuskiego”) aż roi się od gwiazd, szczególnie sceny kabaretowej i muzycznej. Na **Sławskiej Stanicy Śmiechu** (26 czerwca) zaprezentują się najwybitniejsi polscy satyrycy, 3 lipca podczas **Letniego Festiwalu Rockowego** zagrają najlepsze rockowe kapele. Ukoronowaniem letniego sezonu będzie impreza **Lato bez Granic – SŁAWA 2010** (6–8 sierpnia), którą uświetnią występy zespołu **Lady Pank** oraz **Roberta Janowskiego**. 27–29 sierpnia odbędzie się „Spotkanie Sławian po latach”.

Lake Sławskie and the river Obrzyca start the Lubusz Water Trail – a picturesque kayak route of about 200 km. Via the Dźwiński Canal on the river Obra we can reach the Warta river and the town of Santok. The quiet waters of the lake attract anglers who come here in hope of catching a big fish. Those tourists who are not so fond of water won't be bored here, either. **Cycling, nature and horse trails** (the "Dwóch Pętli [Two Loops]" Horse Trail in Lubiawie) encourage to discover the region's natural attractions.

THE TOWN ON THE LAKE >> A picturesque municipal ivy park connects Lake Sławskie with Sława, a charming town with a medieval street layout. Modern face of the town can be seen in Nowy Rynek with the first in Poland **Alley of Blues Stars** (created for the All-Poland Blues Festival "Forest, Water & Blues" taking place in Radzynie). Such artists like Magda Piskorzycy and Sławek Wierzcholski come here for fame (their handprints are there on the alley's flagstones), while tourists want to rest among the enthralling landscapes. Sława in summer (the Commune won the title of the "Summer Capital of the Lubusz land 2009") is swarmed with cabaret and music stars. The best Polish satirists will perform at **the Sława Stanitsa of Laughter** (26 June) and on 3 July during the **Summer Rock Music Festival** the best rock bands will play. The highlight of the summer season will be the **No Boundaries Summer – SŁAWA 2010** (6-8 August) with such performers as **Lady Pank** and **Robert Janowski**. A meeting of Sława residents "After Years" will take place on 27–28 August.

Dojazd/Getting here: ze Wschowy, Leszna, Głogowa i Zielonej Góry

Informacja turystyczna/Tourist Information:

ul. H. Pobożnego 10, tel. 068 355 83 24/25

Adresy: kościół pw. Miłosierdzia Bożego – Plac Rynek, kościół pw. Św. Michała Archanioła – plac ks. K. Tomkiewicza 1.

Addresses: late-Classical God's Mercy Church – Main Market

Square – late-Renaissance Archangel Michaels' Church

– 1 Tomkiewicza Square, www.slawa.pl

Barbara Jampolska-Wasiak

SUMMER IN PODLASKIE

Latem na Podlasiu

Na wschodzie Polski od wieków współzysztowały różne narodowości, kultury i religie, które pozostawiły po sobie bogatą spuściznę. Nic więc dziwnego, że Podlasie – Zielone Płuca Polski – przyciąga ludzi ciekawych świata, nielubiących nudy i zatłoczonych kurortów.

Wbrew pierwszej myśli nazwa „Podlasie” nie pochodzi od „lasu”, lecz od „Lachów”, czyli Polaków. Region ten rozciągał się bowiem wzdłuż państwa Lachów (pod-lasze – obok Lachów). Dziś w Podlaskiem mieszkają Polacy, Białorusini, Litwini, Ukraińcy, Rosjanie. W miastach i wsiach niemal obok siebie wznoszą się świątynie katolickie, prawosławne i muzułmańskie meczety. Ten miks kultur i historyczne miejsca z nim związane kuszą turystów z całej Polski. Nudzić się tu nie sposób, bo imprez, które umilają zwiedzanie i wypoczynek, jest całe mnóstwo.

Different cultures and religions have coexisted in the east of Poland for centuries. They have left an abundant heritage. No wonder then, that Podlasie, called the Green Lungs of Poland, lures curious people who want to get away from boredom and crowded resorts.

The name Podlasie derives from the word 'Lachs', as Poles were originally called. The region stretched along the border of the country inhabited by Lachs. Nowadays, Podlaskie is inhabited by Poles, Belarusians, Lithuanians, Ukrainians and Russians. Catholic and Orthodox churches, as well as Muslim mosques, stand next to each other in towns and villages. This blend of cultures and historical sites entices tourists from all around Poland. It is impossible to get bored here as uncountable events take place here year-round.

for arch. UM w Augustowie

Święto Chleba w Ciechanowcu / Bread Festival in Ciechanowiec

PLYWAĆ MOŻNA NA WSZYSTKIM >> Malownicze północno-wschodnie tereny Polski to idealne miejsce dla wodniaków. Już w czerwcu rozpoczyna się sezon spływów kajakowych. Pierwszy – Bugiem – startuje 26 czerwca i trwa do 1 lipca. Podziwianie widoków i zmagania z żywiołem będą podzielone na dwa etapy: Mielnik-Drohiczyn, Drohiczyn-Brok. Podczas postojów planowane jest zwiedzanie z przewodnikami, którzy przybliżą historię ciekawych miejsc na trasie. Wieczorami utrudzeni kajakarze będą mieli okazję skosztować potraw regionalnych i posłuchać granej na żywo muzyki. Spływy kajakowe są organizowane przez całe wakacje. W ofercie Pisa, Czarna Hańcza (szlak im. Jana Pawła II), Rospuda, Narew, Biebrza i Krutynia, spływy zarówno dla początkujących, jak i zaawansowanych.

Duch rywalizacji, ale też i dużo śmiechu, towarzyszą Mistrzostwom Świata w Pływaniu Na Byle Czym „Co Ma Pływać Nie Utonie” odbywającym się w Augustowie na rzece Netta (25 lipca). Startował już Domek Baby-Jagi, Bałwanek, Teletubisie... Ciekawe, czym nas zaskoczą konstruktorzy niezwykłych statków w tym roku? Dodatkową atrakcją będzie koncert zespołu T. Love. Emocji na pewno nie zabraknie 15 sierpnia podczas Regat o Puchar Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego. Towarzyszyć im będą pikniki, koncerty, konkursy i przejażdżki jachtami. Zapaleni wodniacy powinni się też wybrać na odbywające się we wrześniu Regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Rajgrodzkiego i regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry. Ta ostatnia impreza ma już ponadpółwieczną tradycję – w tym roku odbywa się po raz 54.

AKTYWNI >> W Podlaskiem znajduje się jeden z największych parków narodowych w Polsce – Wigierski. Doskonałym sposobem na zwiedzanie parku utworzonego w 1989 r. jest wycieczka rowerowa. Można się wybrać indywidualnie lub z grupą

WHATEVER FLOATS >> The picturesque grounds in north-eastern Poland are ideal for water sports enthusiasts. The kayaking season starts already in June. The first kayaking trip on the Bug River begins on June 26 and lasts until July 1. Marvelling at the views and fighting the force of water are divided into two sections: Mielnik-Drohiczyn and Drohiczyn-Brok. Guided tours are planned during stops. In the evenings, the weary kayakers will have many opportunities to taste regional food and listen to live music. Kayaking trips are organized through the summer. The offered routes include trips on rivers: Pisa, Czarna Hańcza (Pope John Paul II Trail), Rospuda, Narew, Biebrza and Krutynia; trips for beginners and advanced kayakers. Spirit of rivalry and heaps of laughter accompany the World Championship in Sailing on “Whatever Flows and Will Not Sink” held in Augustów on Netta Creek (25 July). The unique swimming gadgets entered to the competition included a witch house, a snowman and Teletubbies ... With what will the constructors of unusual boats surprise us this year? T. Love's concert will be another attraction of the day. There will definitely be a lot of emotions on August 15 during the Regattas for the Cup of the Director of Wigry National Park. The event will be accompanied by picnics, concerts, competitions and yacht cruises. Fans of water sports should come to the Wigry Lake Blue Ribbon Regatta and Rajgrodzkie Lake Blue Ribbon Regatta taking place in September. The latter will be held for the 54th time this year.

ACTIVELY >> One of the largest national parks in Poland – Wigry National Park – is located in Podlaskie. Taking a bicycle trip is an excellent way to visit the park established in 1989. You can go alone or in a guided group. Four-hour-long trips are held on every summer Thursday. There are several routes to choose from: cultural trail, Wigry Lake trail, around the lakes trail, forest railway

Regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry / Wigry Lake Blue Ribbon Regatta

Splyw kajakowy Bugiem / Kayaking on the Bug River

w towarzystwie przewodnika. Trwające około czterech godzin wyprawy odbywają się w każdy wakacyjny czwartek. Do wyboru mamy kilka tras: kulturową, dookoła jeziora Wigry, wokół jezior, śladami kolejki leśnej (za dodatkową opłatą można przewieźć rowery wagonikiem Wigierskiej Kolejki Wąskotorowej), Pierścień Rowerowy Suwalszczyzny, Szlak Bociani, szlak Suwałki-Stary Folwark. Przez WPN przebiega również odcinek Międzynarodowej trasy rowerowej EuroVelo R-11, rozpoczynającej się w Grecji, a kończącej w Norwegii. W wigierskim parku co roku odbywa się ogólnopolski rajd wielodyscyplinowy (1–4 czerwca). Każdy może sprawdzić swoje siły na trasach: pieszych, rowerowych, kajakowych i konnych.

Po raz pierwszy w tym roku wystartuje Podlaski Akademicki Rajd Wielodyscyplinowy (29–30 maja). Jego uczestnicy w zależności od tego, jaką dyscyplinę sportu wybiorą, będą rywalizować na trasach: kajakowych, rowerowych i pieszych. Pierwszego dnia po południu odbędą się imprezy towarzyszące, m.in. zawody w marszach na orientację, questing, czyli turystyka z zagadkami, i ognisko. Drugiego dnia grupy będą kontynuować zmagania.

PODLASKIE OD KUCHNI >>> Zmęczeni machaniem wiosłami lub pedałowaniem amatorzy wrażeń, zapewne będą chcieli pokrzepić się podlaskimi przysmakami. A do degustacji okazji nie zabraknie. Na początku czerwca (w dniach 5–6) odbędzie się Międzynarodowy Festiwal Kuchni w Białymstoku. Tematem przewodnim konkursu kulinarnego będzie kuchnia dworska w czasach Jana Klemensa Branickiego. Jeden z największych magnatów polskich XVIII w., wybudował w Białymstoku pałac, który nie bez powodu jest nazywany Wersalem Podlasia. Odwiedzający będą mogli posmakować potraw związanych z regionem, pochodzących z kuchni żydowskiej, białoruskiej, litewskiej, tatarskiej i rosyjskiej. Imprezę już tradycyjnie poprowadzi Karol Okrasa.

trail (if you pay extra, you can transport your bike by the Wigry Narrow-Gauge Railway), Suwałki Region Bicycling Ring, stork trail and Suwałki-Stary Folwark trail. A section of the International Bicycle Route EuroVelo R-11 from Greece to Norway runs through the Park. The Multidisciplinary Wigry National Park Rally is held here annually (June 1–4). Anyone can embark on the hiking, bicycling, kayaking and horse-back riding routes. The Podlasie Multidisciplinary Academic Rally will be launched this year (29–30 May). Its participants, depending on the discipline, will compete on kayaking, bicycling or hiking routes. Accompanying events – orienteering, questing and a camp fire – are planned for the first day. The competition will continue on the second day.

PODLASKIE STARTING WITH THE KITCHEN >>> Tired with rowing and pedalling you will probably want to refresh yourself with Podlasie delicacies. There will be plenty of occasions to taste the food. The International Cuisine Festival in Białystok will be held at the beginning of June (5–6). This year's edition will centre on court cooking in the times of Jan Klemens Branicki, an 18th-century magnate who raised a palace in Białystok dubbed the Versailles of Podlasie. Visitors will have a chance to try regional dishes inspired by Jewish, Belarusian, Lithuanian, Tatar and Russian cuisines. The event is hosted by Karol Okrasa. Cheese connoisseurs are well acquainted with cheese from Korycin but not many know that it also has strawberry fields. There are at least two good reasons to visit this unusual town in summer: Strawberry Days (26–27 June) and Cheese Feast during Korycin Days (14–15 August). Straight from Korycin, it is worth going to Ciechanowiec for the Bread Festival (15 August). During the event held in Father Kluka Agriculture Museum we will be able to see olden methods of baking bread.

Augustowski weekend z Trójką / The Augustów Weekend with Polish Radio Program Three

for arch. M.Gorpenyuk – Fotolia.com, S. Kamiński

Smakosze sera doskonale znają słynny ser koryciński. Natomiast niewiele osób wie, że Korycin jest także zagłębiem truskawkowym. W wakacje znajdziemy więc co najmniej dwa powody, by odwiedzić tę miejscowość: Dni Truskawki (26–27 czerwca) oraz Święto Sera podczas Dni Korycina (14–15 sierpnia). Prosto z Korycina warto pojechać do Ciechanowca na Podlaskie Święto Chleba (15 sierpnia). Podczas tej imprezy odbywającej się na terenie Muzeum Rolnictwa im. ks. Kluka będzie można zobaczyć, m.in.: jak dawniej odbywały się żniwa i wypiek chleba. Dwa ostatnie weekendy sierpnia w Tykocinie (21–22) i Kurowie (28–29) upłyną na degustacji słynnych podlaskich miódów oraz innych przysmaków – wybornej wędliny, serów, pieczywa i ciast.

JAZZ, KABARET I REGGAE >>> Augustów, jak przystało na letnią stolicę Polski, przygotował dla turystów mnóstwo ciekawych imprez. W dniach 9 i 10 lipca odbędzie się VI Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego „Augustowskie spotkania z Louisem Armstrongiem”, który rozpocznie Parada Nowoorleańska na Rynku Zygmunta Augusta. Po nowoorleańskich szaleństwach 15 lipca wystartuje Augustowski Weekend z Trójką – Turniej Miast Przyjaciół Trójki i Augustowska Noc Kabaretowa „Lejemy Wodę”. Imprezę poprowadzi Tomasz Jachimek, a wśród wykonawców znani i lubiani: Kabaret Pod Wydrwigroszem, Świerszczchrząszcz i Kabaret Tenor. Dwa tygodnie później Augustów opanują rytmy reggae – 21 lipca w ramach II Reggae Netta Festiwal wystąpią Vavamuffin, Yellow Umbrella i Paprika Korps. Miłośnicy bluesa nie ominą z pewnością Suwałk, gdzie 15 lipca rozpocznie się Suwałki Blues Festiwal. Trzydniową imprezę uświetnią występy najlepszych artystów z Polski i zagranicy, m.in. z USA, Wielkiej Brytanii, Norwegii.

Noc kabaretowa w Augustowie / Cabaret Night in Augustów

Targi turystyczne w Podlaskim / Tourist Fair in Podlaskie

The last two weekends of August will pass on savouring famous Podlasie meads and other titbits – cold meats, cheese, bread and cake – in Tykocin (21–22) and Kurow (28–29).

JAZZ, CABARET AND REGGAE >>> Augustów, as expected of the summer capital of Poland, has prepared numerous exciting events for tourists. The 6th International Festival of Traditional Jazz 'Augustów Meetings with Louis Armstrong' will be held on July 9–10. The event will be inaugurated by the New Orleans Parade on Zygmunt August Square. The Augustów Weekend with Polish Radio Program Three – Tournament of Friend Cities and Augustów Cabaret Night 'Lejemy Wodę' will kick off after the New Orleans craze, on August 15. The Cabaret Night will be hosted by Tomasz Jachimek and will feature favourite Polish cabarets: Kabaret Pod Wydrwigroszem, Świerszczchrząszcz and Kabaret Tenor. Two weeks later Augustów will resound with reggae rhythms – on July 21 during the 2nd Reggae Netta Festival featuring Vavamuffin, Yellow Umbrella and Paprika Korps. Blues music fans will undoubtedly visit Suwałki where the Blues Festival will start on July 15. The highlights of the three-day event include concerts of the best bluesmen from Poland, USA, UK and Norway.

Strony internetowe ze szczegółowymi informacjami na temat proponowanych imprez / Websites with information on recommended events: www.turystyka.wrotapodlasia.pl, www.podlaskieit.pl, www.augustow.eu, www.rokis.suwalki.pl, www.siemiatytcze.pl
Splywy kajakowe / Kayaking trips: www.siemiatytcze.pl, www.pttklomza.pl;
Wigerski Park Narodowy / Wigry National Park: www.wigry.win.pl

Nowe oblicze Sandomierza

THE NEW IMAGE OF SANDOMIERZ

Urszula Gabryelska

The town, which owes its development to the Vistula River, is nowadays turning towards the river again. The boulevard stretching on its shore is undergoing a thorough modernization. Afterwards, it will become one of the attractions of Sandomierz.

Miasto, które Wiśle zawdzięcza rozwój, dziś znow zwraca się w stronę rzeki. Rozpostarty na jej brzegu bulwar przechodzi właśnie gruntowną rewitalizację. Po zabiegu będzie jedną z głównych atrakcji Sandomierza.

Położony malowniczo na siedmiu lessowych wznórzach nad brzegami Wisły jest bez wątpienia jednym z najpiękniejszych miast Polski. Do tej pory znany był głównie miłośnikom historii i zabytków. Do spopularyzowania Sandomierza wśród szerszego grona turystów przyczynił się serial „Ojciec Mateusz”, którego akcja rozgrywa się w nadwiślańskim grodzie o średniowiecznym układzie urbanistycznym. Dawną atmosferę Sandomierza najlepiej oddają organizowane latem turnieje rycerskie i pokazy tańca renesansowego. O randze i świetności miasta świadczy 120 zabytków.

Na Stare Miasto prowadzi XIV-wieczna Brama Opatowska zwieńczona renesansową attyką. Nieopodal wznoszą się pozostałości murów obronnych z furtą dominikańską, zwaną Uchem Igielnym. Ozdobą sandomierskiej Starówki są: renesansowy ratusz (na zdjęciu obok), ponad 400-letnie Collegium Gostomianum, jedna z najstarszych szkół w Polsce, gotycki dom ufundowany przez Jana Długosza oraz pamiętające czasy Kazimierza Wielkiego gotycka katedra i zamek. Pod otoczonym malowniczymi kamieniczkami rynkiem ciągną się podziemne składy kupieckie z XV–XVII w. Część staromiejskich lochów można zwiedzać, wędrując podziemną trasą turystyczną.

PIĘKNIJE W OCZACH >> Od 1999 r., kiedy gościł tu papież Jan Paweł II, miasto pięknieje z roku na rok i powoli odzyskuje dawną świetność. Starania władarzy miasta wspiera Unia Europejska. Od jesieni ubiegłego roku trwa realizacja projektu pn. „Rewitalizacja Starego Miasta w Sandomierzu – bulwar Piłsudskiego”, który w znacznej części współfinansuje Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Po zmodernizowaniu nadwiślańskiego bulwaru (prace mają się zakończyć podczas wakacji), do wielowiekowych atrakcji Sandomierza dołączą współczesne. Kanał portowy przy nadwiślańskim bulwarze zostanie przystosowany do uprawiania sportów wodnych. Znajdzie się miejsce na stanowiska postojowe dla statków sandomierskiej żeglugi pasażerskiej. Powstanie przystań dla sprzętu pływającego, utworzą ją zacumowane do brzegu modułowe pomosty-pływaki. Komunikację między zachodnią i wschodnią częścią bulwaru umożliwi przeprawa promowa.

BULWAR JAK NOWY >> Ponad sześć hektarów atrakcyjnych terenów wypoczynkowych zapelnia takie obiekty, jak: plac zabaw, scena plenerowa, miejsca do grillowania, parkingi. Dzięki ruchomemu pomostowi łączącemu dwa brzegi wylotu akwenu, nazywanego Starym Portem, wzdłuż brzegu Wisły powstanie wspaniała promenada, która zapewne stanie się ulubionym miejscem spacerowym zarówno mieszkańców, jak i turystów.

Tak będzie wyglądał bulwar im. Marszałka J. Piłsudskiego po rewitalizacji / This is how the Piłsudski Boulevard will look after renovation

– To miejsce już wkrótce odzyska swój dawny blask – przekonuje burmistrz Sandomierza Jerzy Borowski, który wolny czas najchętniej spędza nad wodą, pływając motorówką lub jeżdżąc na nartach wodnych. – Na bulwarze już przed II wojną światową odbywały się imprezy miejskie, chcemy wrócić do tamtych tradycji – zapewnia gospodarz miasta.

Kiedy wszystkie prace zostaną zakończone, bulwar im. Marszałka J. Piłsudskiego zostanie połączony z odnowionym parkiem Piszczele, gdzie na amatorów aktywnego wypoczynku czekają ścieżki spacerowe i rowerowe, parki – linowy i skate'owy.

Studnia na sandomierskim rynku / The well in Sandomierz Market Square

Dojazd: autokarem
Informacja turystyczna / Tourist information:
Rynek 12
Getting there: by bus
www.sandomierz.pl

The currently renovated Piłsudski Boulevard will soon become one of the main attractions of the town. A marina, promenade, playground and an outdoor stage are only few of the planned developments.

Sandomierz, picturesquely located on seven loess hills on the shores of the Vistula River is undoubtedly among the most beautiful towns in Poland. Traditional atmosphere of Sandomierz is best conveyed by the knights' tournaments and Renaissance dance festival held in the summer. 120 historical sites confirm the town's significance and glamour. The 14th century Opatowska Gate crowned with a Renaissance attica leads to the Old Town. Its most precious sites include the ruins of defensive walls with a Dominican monastic gate called the Needle's Eye, the Renaissance Town Hall, Collegium Gostomianum, one of the oldest schools in Poland dating more than 400 years back, Gothic architecture and 15th-17th century underground merchant storages.

GROWING MORE BEUTIFUL >> From 1999, when Pope John Paul II visited the town, it has been becoming increasingly beautiful and its former glamour is being restored. The endeavours of the town authorities are supported by the EU. The 'Revitalization of the Sandomierz Old Town – Piłsudski Boulevard' project, largely financed from the EU Regional Development Fund, is being carried out since last fall.

BOULEVARD AS NEW >> Over six hectares will be developed into an attractive leisure area. Owing to a movable pier joining both shores of the reservoir called the Old Port, an impressive promenade will be developed along the Vistula River shore. – The former glitter will be soon returned to this place – say, Sandomierz Mayor Jerzy Borowski, who is keen on spending his free time on motorboats or water skis. – Public events were organized on the boulevard already before World War II. We want to restore this tradition – he adds. Piłsudski Boulevard will be connected with the rejuvenated Piszczele Park, where fans of active leisure will find walking and bicycling trails as well as a rope and skate park.

foto: A.Gajewski

Legenda mówi, że położony na czeskim Śląsku Bruntál został założony przez margrabię morawskiego Władysława Jinricha na przełomie XII i XIII w. jako pierwsze miasto na prawie magdeburskim na Morawach.

Morawski Skarb

TREASURY OF MORAVIA

Do rozwoju Bruntála przyczyniło się wydobycie metali kolorowych (do dziś w jego herbie widnieje górnik). Na przełomie wieków miasto przechodziło z rąk do rąk. Okupowali je Krzyżacy, Prusacy i Armia Czerwona. Współczesny Bruntál jest otwarty na turystów ma rozbudowaną bazę noclegową i położenie sprzyjające uprawianiu sportów zimowych i letnich. W miejskim basenie można zażyć kąpeli, urozmaiconej masażem i wypoczynkiem w łaźni. Warto również zapoznać się z tutejszymi zabytkami – renesansowo-barokowym pałacem, XIII-wiecznym kościołem Wniebowzięcia NMP i wybrać się na wycieczkę na Uhlirský vrch – wulkan, w którego stożku znajduje się kamieniołom. Na szczyt prowadzi zbudowana w czasie I wojny światowej Droga Krzyżowa. Z wierzchołka wulkanu widać Pradziada (1492 m n.p.m.), najwyższą górę Moraw i Śląska. Chodźarze mogą się wybrać na Velký Roudný (780 m) i Malý Roudný (771 m). Niedaleko znajduje się też Karlova Studánka, uzdrowisko słynące z żelazistej szczywy i najlepszego powietrza w Czechach. Bardzo młodą atrakcją jest zapora wodna Slezská Harta zbudowana w 1997 r. na rzece Morawica. W okolicy można wędkować, pływać na łódkach, jachtach i żaglówkach.

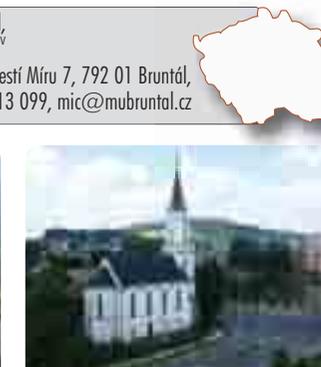
Po całodziennym zwiedzaniu obowiązkowo należy spróbować regionalnych smakołyków. Potem oczywiście nocne szaleństwa w dyskotekach. Sport, zdrowie i rozrywki – Bruntál czeka na gości!

According to the legend, Bruntál in Czech Silesia was founded by Władysław Jinrich, a Moravian margrave, at the turn of the 12th and 13th century, as the first Moravian town located on Magdeburg rights.

The town of Bruntál developed owing to the extraction of metals (a miner is still in its crest). It was occupied by the Teutonic Knights, Prussians and the Soviet Army. Modern Bruntál welcomes tourists. Its location in the mountains is excellent for winter and summer sports. It has a number of walking, bicycling and skiing routes. The municipal swimming pool additionally offers massage and baths. The local historical sites include a Renaissance-Baroque palace and a 13th-century Ascension Church. It is worth taking a trip to Uhlirský vrch – a volcano with a stone pit in its slope. The Way of the Cross built during WWI leads to its top. 'Grandfather', the highest peak (1492 m) in Moravia Silesia is visible from here. Velký Roudný (780 m) and Malý Roudný (771 m) mountains are perfect for hikers. Karlova Studánka, a spa resort, famous for iron mineral water and the cleanest air in the Czech Republic, is located nearby. The Slezská Harta dam built in 1997 on Morawica River is among the newest attractions. The area invites for angling, sailing, yachting. The whole-day sightseeing will be completed by tasting local cuisine and dancing in local discos. Sport, health and entertainment - Bruntál welcomes!

Miasto Bruntál, Nádražní 20, 792 01 Bruntál,
tel. +42 0 554 706 111, www.mubruntal.cz

Miejska informacja: Náměstí Míru 7, 792 01 Bruntál,
tel. +42 055 4713 099, mic@mubruntal.cz

Chciałbyś na rowerze pokonywać leśne bezdroża, walczyć z bystrym nurtem rzeki w kajaku lub w napięciu obserwować drgający szałwiarz? Odwiedź Olsztynek. Na pewno się nie zawiedziesz.

Olsztynek powstał dzięki Krzyżakom, którzy w XIV w. wzniesli zamek obronny będący zaczątkiem osady. Inicjatorem budowy był komtur von Hohenstein, jego imię upamiętniała obowiązująca do 1945 r. niemiecka nazwa miasta – Hohenstein. Sąsiadujący z Krzyżakami Polacy wkrótce ochrztili miasto po swojemu – Parvum Olstin, czyli Mały Olsztyn. Wielokrotnie przebudowywany zamek stoi do dziś. Z oryginalnej budowli zachowały się dwa skrzydła i piwnica (można ją zwiedzać). Od XIX w. w zamkowych murach kształcą się kolejne pokolenia olsztyneckich uczniów. Byli wśród nich Herman Pełka, późniejszy badacz mazurskiego folkloru, i Emil Behring, twórca immunologii, pierwszy laureat Nagrody Nobla w dziedzinie medycyny.

PAMIĄTKI PRZESZŁOŚCI >>> Zamek krzyżacki to niejedyny obiekt godny uwagi w Olsztyнку. Równie wiekowe są mury miejskie, jedne z najlepiej zachowanych w województwie warmińsko-mazurskim, oraz kościół farny pełniący rolę salonu

Would you like to bike in a forest wilderness, kayak against the swift current or anxiously watch the bulging float? Visit Olsztynek. You won't be disappointed.

Olsztynek was established by the Teutonic Knights who raised a defensive castle here in the 14th c. The construction was initiated by Komtur von Hohenstein, who was commemorated by the German name of the town – Hohenstein – used before 1945. Poles, living near the Teutonic Knights, quickly gave the town their own name – Parvum Olstin or Little Olsztyn. The often rebuilt castle is still standing. Two wings and the basement (open for visitors) have survived from the original construction. Generations of Olsztynek students have been studying in the castle since the 19th c. Herman Pełka, the later researcher of Masuria folklore and Emil Behring, the creator of immunology and the first Nobel Prize winner in medicine, were among them.

KEEPSAKES >>> The Teutonic Knights' castle is not the only noteworthy site in Olsztynek. The municipal walls are equally old and are among the best kept in the Warmia-Masuria Province; the first town church is now an exhibition venue. Walking around Olsztynek, it is worth to have a peak into the house where Krzysztof Celestyn Mrongowiusz, linguist, philosopher and an advocate of Poland under Prussian occupation, was born. A museum devoted to the famous patriot is located on the ground floor.

Barbara Jampolska-Wasiak

**Na skraju
Warmii i Mazur**

ON THE VERGE OF WARMIA AND MASURIA

Ratusz miejski / Town Hall

Szkoła w zamku krzyżackim
The school in the Teutonic Knights' castle

Regaty o puchar Ameryki / Regatas – cup of America

wystawowego. Spacerując po Olsztyńku, warto zająrzeć także do domu, w którym urodził się Krzysztof Celestyn Mrongowiusz, językoznawca, filozof i orędownik polskości w zaborze pruskim. Na parterze znajduje się muzeum poświęcone wybitnemu patriocie.

DLA WODNIAKÓW I ROWERZYSTÓW >>> Najcenniejszym skarbem Olsztyńka jest nieskażona natura. Na terenie gminy Olsztynek położonej w północno-zachodniej części obszaru Zielone Płuca Polski rozpościera się ok. 40 jezior, które oferują wiele atrakcji: od kąpeli, przez wędkowanie po sporty wodne (wypożyczalnie sprzętu znajdują się w pobliżu ośrodków wypoczynkowych). Na spragnionych rozrywek czekają miejsca tętnące życiem, samotnicy bez problemu znajdą spokojny zakątek. Wędkarzy ucieszy informacja, że tutejsze wody obfitują w różne gatunki ryb, m.in.: węgorze, szczupaki, liny, sieje, sielawy, płocie, okonie, sandacze. Gdy znudzą się atrakcje na jeziorach, można się wybrać na spływ kajakowy, np. Marózką, jedną z najczystszych mazurskich rzek o zróżnicowanym spadku wód – od bystrzyn potoku górskiego po leniwy prąd rzeki nizinnej. Podczas spływu będzie okazja, by podziwiać dziewiczą przyrodę regionu. Tam, gdzie nie dopłyniesz, możesz dojechać: szlaki rowerowe wiodą przez lasy i miejscowości, w których warto się zatrzymać ze względu na zabytki. Zapaleni chodźnicy mogą wyruszyć na wycieczkę pieszo. Jedną z najpiękniejszych tras (12-kilometrowy Szlak Grunwaldzki) prowadzi do miejsca tryumfu rycerzy Jagiełły. W rejonie Olsztyńka mamy do wyboru 200 km tras rowerowych, pieszych i kajakowych.

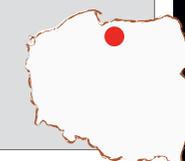
SPOTKANIE Z KULTURĄ >>> Olsztynek tętni życiem nie tylko w sezonie urlopowym. Kalendarz imprez jest wypełniony do końca roku – co miesiąc odbywają się rozmaite festyny, przeglądy, festiwale, koncerty, króluje folklor i piosenka żeglarska. Uwaga! Już piątego czerwca otwarcie sezonu turystyki aktywnej!

FOR OUTDOORSERS >>> Immaculate nature is Olsztynek's largest treasure. Olsztynek Commune, located in the north-east part of the Green Lungs of Poland Area, has 40 lakes offering numerous attractions: swimming, fishing and water sports (equipment rentals are situated near recreation centres). Places vibrating with life are waiting for those longing for entertainment, while loners will easily find a peaceful nook. Anglers will be pleased to hear that local waters are abundant in eel, pike, tench, lavaret, European Whitefish, roach, perch and pike-perch. If you have enough of lake attractions, you may embark on a kayaking trip on e.b. Maróška, one of the purest Masurian rivers with diversified character – from swift current to lazy flow. The rally will give you an opportunity to admire the pristine nature of the region. If you can't get somewhere on water, you will surely reach the place on a bike: the routes lead through forests and noteworthy historical sites. Avid hikers may set out on numerous trips. One of the most beautiful trails (the 12-km. long Grunwald Trail) leads to the place of Jagiełło's victory. There are over 200 km. of bicycling, hiking and kayaking routes in Olsztynek area.

CULTURAL ENCOUNTER >>> Olsztynek is bustling not only in high season. The calendar of events is filled year-round – various festivals, reviews and concerts, dominated by folklore and sea shanty, take place each month. Note! Active tourism season will be launched on June 5.

Dojazd: pociągami, autobusem PKS
lub samochodem
Getting there: by train, bus and car
Punkt Informacji Turystycznej
Tourist Information
ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek,
tel. (89) 519 54 77
www.olsztynek.pl

Joanna Szyndler

Nadświdrzański mikroklimat

MICROCLIMATE UPON THE ŚWIDER RIVER

Dla zdrowia, wypoczynku i doborowego towarzystwa ściągała tu kiedyś polska elita. Po długich latach zapomnienia Otwock przeżywa swój renesans.

Błądząc po Otwocku w poszukiwaniu centrum miasta, mam jednak wrażenie, jakbym cały czas spacerowała po ogromnym parku. Drzewa otaczają sklepy, urzędy, domy mieszkalne, żaden budynek nie wystaje ponad linię sosen. Jest cicho i spokojnie, zamiast spalin w powietrzu unosi się zapach lasu. Rynku nie znajduję. W przewodniku czytam, że miasto od początku powstawało jako osada letniskowa, a rozproszona zabudowa, bez wyraźnego centrum sprzyjała wypoczynkowi. Niezwykły mikroklimat spowodował, że zaczęto przyjeżdżać tu nie tylko na wakacje, ale także leczyć choroby płuc. Otwock w 1923 r. otrzymał status uzdrowiska. Choć dzisiaj nie jest już miastem sanatoriów, ponownie zaczynają doceniać go turyści. Zmęczonych gwarem stolicy warszawiaków wabi pięknem przyrody, trasami spacerowymi i hasłem „świdermajer”.

WYCIECZKA GAŁCZYŃSKIEGO >> Pierwszą charakterystyczną drewnianą willę wybudował polski rysownik o włoskich korzeniach Michał Andriolli. Kolejne rezydencje powstawały jak grzyby po deszczu w różnych częściach miasta i już na początku XX w. było ich ponad 600. Wszystkie drewniane, przypominające alpejskie schroniska. Ich specyficzny styl ochrzczonym przez Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego mianem „świdermajer” w żarcie nawiązującym do popularnego wówczas stylu biedermeier. Początkowo

Magistrat nocą / Town Hall by night

Polish elites used to come here to treat their health, get some rest and stay in excellent company. After years Otwock is reliving its days of glory.

I am lost, looking for the town's centre. I have the impression I am in a park. Shops, offices and residential buildings are surrounded by trees. It is quiet and serene. Instead of the smell of fumes, the scent of pine lingers in the air. I never found the market square. I read in the guidebook that the town developed as a summer colony and scattered buildings without a distinguished centre supported privacy. Owing to the unusual micro-climate Otwock was granted the status of a health resort in 1923. Although it is not a town of spas, it is increasingly more appreciated by tourists. Warsawers tired with the turmoil of the capital are drawn here by nature's beauty and walking trails.

Budynek liceum, dawne kasyno / High-school building, the former casino

staram się trzymać trasy po najważniejszych zabytkach miasta. Docieram do willi Lala, w której Reymont pisał „Chłopów”, dalej do jednego z największych drewnianych budynków w Polsce – dawnego uzdrowiska Garewicza. Szybko jednak chowam mapę do kieszeni, tutaj na każdym rogu znajduje się coś ciekawego.

PRZYGODA KONTROLOWANA >> Pieszko, na rowerze, kajakiem – istnieje wiele sposobów na odkrywanie uroków Otwocka. Niezdecydowani mogą wybrać opcję „trzy w jednym”: spacerując uliczkami miasta, następnie jadąc na rowerze nad Świder, aby tam w końcu przesiąść się do kajaka. Rzeka Świder okala praktycznie połowę miasta. Płyne się wśród wierzb, olch i osik, mijają piaszczyste plaże. ¾ godziny wiosłowania wystarczą, by z Wólki Młondzkiej, północno-wschodniego krańca Otwocka dopłynąć do ujścia Wisły na jego przeciwległym krańcu. Nie ma jednak mowy jedynie o kontemplowaniu przyrody i przysypianiu w kajaku, rzeka pełna jest zakrętów, naturalnych przeszkód i wysp. Z objętego ochroną Świdra nie wolno usuwać kamieni ani konarów, kajakarz musi zmierzyć się z przyrodą. – Splyw Świdrem jest wyzwaniem, ale zdecydowanie bezpiecznym – mówi Michał Stachurski organizujący spływy wokół miasta. – Z reguły woda ma nie więcej niż pół metra głębokości, w drogę mogą ruszyć rodziny nawet z małymi z dziećmi. Kajakować można przez cały rok, gdy tylko rzeka nie jest zamrznięta. Spływ zimą to opcja dla doświadczonych zapaleńców, jednak wiosną i latem spodoba się on każdemu.

Oddział PTTK, ul. Warszawska 39,
Punkt Informacji Turystycznej / Tourist Information Point:
tel.: 0607-664-303, (22) 779 39 33
Urząd Miasta Otwocka / Otwock Town Hall:
ul. Armii Krajowej 5, 05-400 Otwock, tel. (22) 779 20 01

GAŁCZYŃSKI'S JOURNEY >> The first of the characteristic wooden mansions was built by a Polish draughtsman with Italian roots Michał Andriolli. Next residencies sprang like mushrooms. There were over 600 already at the beginning of the 20th c. All were wooden, resembling Alpine shelters. Poet Gałczyński dubbed the specific style 'Świdermajer' as a playful reference to the then popular Biedermayer style. Initially I try to keep to the historical sites route. I reach mansion Lala where Reymont wrote his famous novel 'The Peasants' and the former Garewicz spa, one of the largest wooden buildings in Poland. Soon, however, I put the map back to my pocket and find something of interest on every corner.

ADVENTURE UNDER CONTROL >> On foot, bike, in a kayak – there are many ways to discover the charm of Otwock. The undecided can choose the 3-in-1 option: walking in the streets, biking along the Świder River and rafting it. Świder encompasses the town. It meanders among willow, alder and aspen trees, as well as sandy beaches. 45 minutes of rowing is enough to get from Wólka Młondzka, the north-east part of Otwock to Vistula River estuary on its opposite end. I am not talking about contemplating nature and nodding off in the kayak, the river is full of turns and natural obstacles. 'Canoeing down the Świder is a challenge, but a safe one' Michał Stachurski, organizer of kayaking trips, says. 'In most places the water is only half a meter deep and suitable for families with children'. Canoeing trips are organized year-round but kayaking in winter is only for experienced canoeists.

Rzeka Świder / Swider river

Małopolska wieś pachnąca ziołami

TRAIL FRAGRANT WITH HERBS

Piotr Kałuża

Są takie miejsca na świecie, gdzie wszystko pachnie ziołami, a życie osładzają pyszne likiery. W Małopolsce zamiast górali tradycjonalistów spotkałem szamanów. Przy pełni księżyca zbierają zioła, robią nalewki, kręcą tajemnicze maści. Połączył ich szlak Małopolska Wieś Pachnąca Ziołami.

– Zioła to całe moje życie. Rozpowszechniam je w kuchni i lecznictwie. Serwuję także nalewki. Każda ma inne właściwości lecznicze. Wiśniówka jest dobra na przeziębienie, dzięgielówka na bóle gardła, dereniówka poprawia humor – śmieje się Andrzej Mikołajewicz z Czorsztyna. Jak przystało na górala, nosi tradycyjny strój, tak naprawdę zaś jest szamanem. W jego ogrodzie można znaleźć niemal wszystkie leki natury. Pod domem rośnie nagietek i rumianek, lawenda i rozmaryn, czarnuszka, kalendar, majeranek, kminek i lubczyk. Wzdłuż plotu gorzki piołun i pachnąca ruta. Dalej szałwia, tymianek i estragon.

Gospodarze ze szlaku Małopolska Wieś Pachnąca Ziołami uczą, jak się robi nalewki i likiery / Hosts of the trail teach how to prepare tinctures

Jego gospodarstwo wchodzi w skład Małopolskiej Wsi Pachnącej Ziołami, szlaku łączącego 22 regionalne gospodarstwa, które odtwarzają dawne tradycje uprawy ziół i roślin leczniczych. Goście mogą wybrać, czy chcą się wygrzewać w słońcu, czy pod okiem mistrza odkrywać tajniki zielarstwa. Lekcje rozpoznawania leczniczych roślin połączone z wędrowkami po łąkach kończą warsztaty sporządzania nalewek i likierów. Czasem na drugi dzień niektóre „nauki” boleśnie odczuwa głowa, ale od czego są zioła i kolejne nalewki.

LEKI NATURY >> Gospodarze szlaku nie proponują gościom leków z apteki. Wiedzą, że ból usmierza herbata z melisy, a okłady z górskiej arniki niwelują siniaki i opuchliznę. Trzeba im tylko zaufać. Zalety tajemniczych, pachnących roślin opisywały legendy z zamierzchłych czasów. W Małopolsce przypisywano ziołom szczególne znaczenie. Z powodzeniem stosowano je na wszelkie dolegliwości. Uprawiane były w każdym niemal gospodarstwie, bo – jak mówiło stare ludowe porzekadło – „Tego śmierć nie ubodzie, u kogo szałwia w ogrodzie”.

– To make healing herbs effective, they must be gathered with morning dew – says Andrzej Mikołajewicz from Czorsztyn. Dressed in traditional attire, he comes from highlanders' family. At least he looks like a highlander, but in reality he is a shaman. In his garden we can find almost all natural medicines. Among dozens of fragrant plants only some can be easily recognized. Names of others seldom appear in recipes. Beside the large house grow calendula and mayweed, lavender and rosmarinus, nigella, coriander, marjoram, carum and levisticum. Along the fence there are a bitter wormwood, and a fragrant rue, next salvia, thyme and tarragon. – Herbs are all my life. I popularize them in cuisine and healthcare. Poland was once famous for herbal treatments. Now I prepare tinctures, another type of medicine. Each has its secret and a particular healing effect. Cherry vodka is good for a common cold, angelica vodka – for sore throat, dogwood vodka gives better humor – he laughs. His household is part of the Małopolska Countryside Fragrant with Herbs trail, which connects 22 regional households recreating the old traditions of growing medicinal plants. Every visitor can

There are places on Earth where everything smells with herbs and life is sweetened by delicious liqueurs. In Małopolska, instead of highlanders-traditionalist I encountered shamans. During full moon they gather herbs, make tinctures and produce mysterious ointments. They have been united by the Małopolska Countryside Fragrant with Herbs trail.

Andrzej Mikołajewicz z Czorsztyna / Andrzej Mikołajewicz from Czorsztyn

Obiekty ze szlaku Małopolska Wieś Pachnąca Ziołami znajdują się w południowej i wschodniej Małopolsce, ale najwięcej jest ich w pasie od Pienin po Beskid Sądecki oraz Niski. Każde gospodarstwo ma nieco inną specjalizację, ale wszystkich gospodarzy łączy jedno. Jak najprawdziwsi szamani strzegą tajemnic swoich nalewek i mieszanek. Jak czarodzieje nie pozwalają ich przyjmować byle jak i byle gdzie.

RAJ UTRACONY >> Niektóre likiery dojrzewają nawet pół roku. Po każdym posiłku serwują je Irena i Roman Suliczowie w Gościnnej Chacie w Wysowej Zdroju. W tej starej łemkowskiej karczmie można zasmakować homiłków (pieczonych kulek z twarogu z miętą), kisielicy (żuru z owsianej mąki) lub waru ze zlepieńcami (zupy z kiszanej kapusty z dodatkiem pierogów z mięsem). Do popicia: mocna dzięgielówka, orzeźwiająca miętownica albo kwas chlebowy własnego wyrobu. Gospodyni ocaliła od zapomnienia wiele starych przepisów, w których często pojawiają się najróżniejsze zioła.

Niektóre łemkowskie potrawy stały się dziś niemal wizytówką małopolskiej kuchni. To właśnie polne zioła, tradycyjnie używane przez łemków, nadają jej niepowtarzalny smak.

Sama Wysowa Zdrój przyciąga turystów leczniczymi wodami, zaś zabytkowa pijalnia jest jednym z najchętniej odwiedzanych miejsc w okolicy. Atrakcje dla podniebienia konkurują z drewnianymi, malowanymi cerkwiami i kościołkami. Wysowa, Kwiatów, Gładyszów – zachwyca drewnianą architekturą. Niektóre z tutejszych cudów lepiej znają miłośnicy filmów. Kilkadziesiąt kilometrów dalej leży Dębno z drewnianym kościołem, znanym nie tylko z zabytkowego wnętrza, ale również z serialu „Janosik”. Tutaj właśnie filmowy rozbójnik brał ślub z Maryną.

choose either to lie in the sun or learn from the best about the herbs' secrets. Lessons of identifying medicinal plants combined with excursions to meadows are culminated with workshops of making tinctures and liqueurs. Some "classes" can be painfully experienced by the head the next morning, but herbs and other tinctures are good solutions.

MEDICINES OF NATURE >> Hosts of the trail don't offer to their guests medicines from pharmacist's. They know that pain can be soothed with melissa and that mountain arnica compresses remove bruises and swellings. We should just trust them. Advantages of mysterious and fragrant plants were described in old legends. In Małopolska herbs had particular significance. They were successfully used for all ailments. They were grown in almost every household, because – as an old saying goes – "Death will not take the one who has salvia on his lawn". Objects of the Małopolska Countryside Fragrant with Herbs are located in southern and eastern Małopolska, mostly in the region of Pieniny, Low Beskids and Sądecki Beskid. Each household has a different specialty, but they have one thing in common. Like true shamans, they guard the secrets of their mixtures.

PARADISE LOST >> Some liqueurs need 6 months to ripen. In Wysowa Zdrój they are served after every meal by Irena and Roman Sulicz in "Gościnna Chata". In this old Lemko inn we can taste homiłki – roasted cottage cheese and mint balls, kisielica - sour oat flour soup and var with zlepieńce – sour cabbage soup with meat dumplings. Drinks: strong angelica vodka, refreshing mint and honey decoction or a homemade bread drink. Many old recipes with various herbs have been saved from being lost. Some Lemko dishes have become flagships of the Małopolska cuisine. And the meadow herbs,

Czym chata bogata, tym rada / Everything we have is for you

foto: J.Lamparska

Miwa Akiko z Harkłowej / Miwa Akiko from Harkłowa

– To raj utracony – mówią przewodnicy, pokazując na łąki i lasy. Obok Dębna czeka kolejna niespodzianka. Okazuje się, że rosnące w polskim ogródku zioła sprawdzają się w egzotycznej kuchni.

KATSUDON PO GÓRALSKU >> W Harkłowej przekonałem się, że japońskie specjały, np. katsudon (kotlet schabowy w sosie sojowym z imbirem, cebulą i jajkiem parzonym) doskonale smakują w górskim otoczeniu.

Na ustronnej polanie, na którą gospodyni dowozi gości samochodami terenowymi, stoi pensjonat wybudowany i prowadzony przez rodowitą Japonkę. Jest jak najbardziej góralski, tutejszy. Pani Miwa Akiko łączy w nim kulturę dalekiej Japonii z tradycją Małopolski. Widać to w jadłospisie. Panuje w nim typowa dla kultury Wschodu harmonia. Potrawy przyrządza się z naturalnych składników i podaje w określonych porach. Wysublimowane japońskie dania perfekcyjnie komponują się z prostą wiejską strawą. łączy je aromat ziół.

– Goście lubią niezwykle zestawienia – mówi pani Akiko – dlatego na stole leżą pieczone żeberka i sushi, pstrągi z górskiego potoku i sajgonki. Staramy się, by w kuchni nie było monotonii. Japońska kuchnia jest tak bogata, że dwa tygodnie to za mało, by choć trochę ją poznać.

Pani domu zasiada do stołu w pięknym kimonie i uczy gości, jak jeść pałeczkami. Potem serwuje nalewki, robi wyśmienitą porzeczkówkę. Goście uczą się też układania bukietów i kaligrafii. Poznają tajniki zdrowego życia. Relaksującą atmosferę pensjonatu uzupełnia panorama za oknami. Zapiera dech w piersiach. Widać stąd Tatry i Pieniny, Iłśniącą wstęgę Dunajca i Jezioro Czorsztyńskie. Ten obraz to kwintesencja filozofii całego szlaku Małopolska Wieś Pachnąca Ziołami: spokoju, ciszy, kontaktu z naturą i życia w zgodzie ze sobą i swoją pasją.

used traditionally by the Lemkos, provide unique taste. Wysowa Zdrój lures tourists with healing waters and the old pump room is one of the most visited places around. Food competes with wooden, ornamented Orthodox churches. Wysowa, Kwiatów, Gładyszów charm with their architecture. Some of the wonders are better known to film lovers. Several dozen kilometers away is Dębno with the wooden church known from TV series "Janosik". Here, the outlaw married Maryna. – It's a paradise lost – say the guides showing meadows and woods. There's another surprise near Dębno. Herbs grown in Polish gardens taste good in exotic cuisine. In Harkłowa I find out that such Japanese delicacies as katsudon (pork cutlet in soya sauce with ginger, onion and poached eggs) taste perfectly in the mountains.

MOUNTAIN KATSUDON >> In a solitary clearing, where the owner brings her guests personally by car, stands a hostel built and run by a genuine Japanese. It does belong to this region. Ms. Miwa Akiko combines here the culture of Japan with Małopolska traditions. Dishes are prepared from natural ingredients and served in specific hours. Sublime Japanese food ideally blends with the simple, countryside cuisine. Herbs connect both. – Guests like exotic combinations – says Ms. Akiko – So, on the table we have roasted ribs and sushi, trouts from mountain streams, and summer rolls. We try not to be monotonous. Japanese cuisine is so diverse that two weeks is too short to know it.

Ms. Akiko sits at the table in her beautiful kimono and teaches guests how to eat with chopsticks. Then she serves tinctures, she makes a perfect currant vodka. Visitors also learn calligraphy and how to make flower bouquets. They learn what is healthy. The relaxing atmosphere is enhanced by the view outside. It's breathtaking. We can see here the Tatras and Pieniny, the shining Dunajec and Lake Czorsztyńskie.

Szlak Małopolska Wieś Pachnąca Ziołami został zrealizowany przez Sądecką Organizację Turystyczną z budżetu Województwa Małopolskiego
The Małopolska Countryside Fragrant with Herbs trail has been organized by Sącz Tourist Organization with resources of Małopolskie Voivodeship.

Gospodarstwa wchodzące w skład szlaku
Households belonging to it: Drwina: U Drwali, Przyborów: Leśna Zagroda, Białolino Radłowskie: Odnowa, Poręba Spytkowska: Artystyczna Zagroda, Żegocina: Łopusze Szyk: Czaronia w Górkach, Laskowa: Oczko, Harkłowa: Villa Akiko, Niedzica: Rzepka, Czarna Góra: H.A.T.A., Czorsztyn: Willa Jasna, Mizerna: U Kazka, Krośnica: U Ani, Sucha Struga: Górska Chata Cyrla, Kamionka Wielka: U Gazdy, Tylicz: U Grzegorza, Pod Świerkami, U Krysi i Jasia, Wysowa-Zdrój: Ramis, Julia, Słoneczko, Banica: Opatówka;

www.agroturystyka.wrotamalopolski.pl

Elzbieta Tomczyk-Miczka

Małopolska majówka

MAY PICNIC
IN MAŁOPOLSKA

Kiedy zbliża się pierwszy majowy weekend, jak co roku zadajemy sobie pytanie: „Dokąd wyruszyć na majówkę”. A że czasu na zastanowienie pozostało niewiele, warto się skupić na sprawdzonej destynacji, a do takich należy Małopolska.

Oscypek, czyli owczy ser / Oscypek or sheep milk cheese

Before the first weekend of May, we ask ourselves one question every year: "Where to go for the May picnic?" And, as there is not much time left, it is best to focus on a reliable destination such as Małopolska.

WHAT TO PUT IN THE BASKET >> To make sure the picnic has the taste of Małopolska, we should take some regional delicacies: a hunk of prądnicki bread with a piece of lisiecka sausage, plus a slice of smoked zatorski carp and a sheep milk cheese, called oscypek. As for the vitamins: apples from Raciechowice and Łącko and for dessert delicious, sweet prunes - "suski sechłońskie" with a hand squeezed juice from Maurer. This spring menu will give us strength to penetrate the routes of Małopolska.

WHERE TO PUT BLANKET >> Małopolska stretches from the Vistula plains to the sharp ridges of the Tatras and picturesque Pieniny, from Lemko meadows to the peak of Babia Góra, fascinating with variety of landscapes. There are mountain rivers, national parks, lakes, castles, pearls of architecture and richness of folklore. Wherever we put our picnic blanket, we will find sights worth seeing. In spring the Wooden Architecture Trail opens. From among 248, mainly sacral, wooden treasures over fifty can be visited. Some of them will come to life during the cycle of concerts "Music enchanted in wood" starting at the end of June.

WHERE TO SLEEP >> May picnic is a joy which has its source in the contact with nature. It is an opportunity to rest in the countryside and get new strength. 22 agrotourist households of the "Małopolska Countryside Fragrant with Herbs" trail are waiting. The trail offers courses in identifying herbs, tasting regional dishes and tinctures made from medicinal plants as well as herbal treatments. Numerous SPA centers, including 10 resorts of Małopolska, invite for biological regeneration. Many of them have prepared special promotional packages for the first weekend of May. We can put blanket

CO SPAKOWAĆ DO KOSZYKA >> Aby majówka miała naprawdę małopolski smak, należy ze sobą zabrać kilka regionalnych przysmaków: pajądę chleba prądnickiego z pętem kielbasy lisieckiej, do tego wędzone dzwonko karpia zatorskiego i owczy serek, oscypkiem zwany. Z witamin przyda się jabłko raciechowickie i łąckie, a na deser pyszne słodziutki suszone śliwki – „suski sechłońskie”, popijane ręcznie tłoczonym sokiem z wytwórni Maurera. Taki wiosenny zestaw doda nam sił do penetracji Małopolskich tras.

GDZIE ROZŁOŻYĆ KOCYK >> Małopolska rozciągająca się od równiny nadwiślańskiej po ostre turnie Tatr i malownicze Pieniny i od łemkowskich hal po stożek Babiej Góry fascynuje różnorodnością krajobrazów. Górskie rzeki, parki narodowe, jeziora, zamki, różnorodny folklor – to największe bogactwo tych ziem. Gdziekolwiek rozłożymy piknikowy kocyk, tam będą na nas czekać godne zobaczenia obiekty. Na wiosnę (1 maja) otwiera swoje podwoje Szlak Architektury Drewnianej. Spośród 248 drewnianych skarbów, głównie o charakterze sakralnym, do zwiedzania zostało udostępnionych ponad pięćdziesiąt. Niektóre z nich ożyją dzięki rozpoczynającemu się 26 czerwca cyklowi koncertów „Muzyka zaklęta w drewnie”.

GDZIE SPAĆ >> Majówka to radość, której źródłem jest kontakt z przyrodą. To okazja, by wypocząć na wsi i zregenerować siły. Gospodarstwa agroturystyczne na szlaku „Małopolska Wieś Pachnąca Ziołami” kuszą ciekawymi propozycjami. Szlak

Jak wspinaczka skałkowa, to tylko w Małopolsce
If rock climbing, then only in Małopolska

oferuje m.in.: naukę rozpoznawania ziół, degustację dań regionalnych i nalewek sporządzonych z roślin leczniczych oraz kuracje ziołowe. Na zabiegi odnowy biologicznej zapraszają także liczne obiekty SPA, głównie uzdrowiska, których w Małopolsce jest 10. Wiele z nich przygotowało na pierwszy majowy weekend specjalne pakiety promocyjne. Kocyc można rozłożyć wszędzie, nawet koło gospodarstwa agroturystycznego, w którym się zatrzymamy. Na wsiach w rejonie Krakowa, Tarnowa, Beskidów, Tatr, Orawy i Pienin znajdziemy pokoje gościnne, domki, gospodarstwa ekologiczne i rolne. Są wśród nich zarówno miejsca przyjazne dla rodzin z dziećmi i niepełnosprawnych, jak i odpowiednie dla wędkarzy czy grzybiarzy. Miłośnicy wycieczek rowerowych i wypadów nad wodę z łatwością wybiorą odpowiednie lokum.

RUSZ SIĘ Z KOCYKA >> Małopolskę można poznawać na wiele sposobów, ale najlepiej na sportowo. Jazda konna łączy aktywny wypoczynek z odkrywaniem uroków natury. Wiele miejscowości można wykorzystać jako bazę wypadową do wędrowek górskich, przejażdżek rowerowych i sportów wodnych nad Jeziorami Czorsztyńskim i Rożnowskim. Miłośnikom dwóch kółek spodoba się powiat nowosądecki, oplata go bowiem sieć szlaków rowerowych, jeden z nich prowadzi wokół malowniczo

anywhere, even near the agrotourist household in which we are staying. In the villages near Kraków, Tarnów, Beskids, Tatras, Orawa and Pieniny, there await guest rooms, cottages, ecological households and farms. Some of them are especially for families with children and the disabled, others for anglers and mushroom pickers. Enthusiasts of cycling and leisure near water will easily find the right place.

MOVE FROM YOUR BLANKET >> Małopolska can be acquainted with in many ways, but best is through sport. Horse riding combines active recreation with discovering nature's beauty. Many towns can be used as bases for mountain hiking, bicycle trips and water sports on lakes Czorsztyńskie and Rożnowskie. Two wheels enthusiasts will like the district of Nowy Sącz, because it is entangled in cycling routes, one of them leading around the picturesque Muszyna-Zdrój. And the Polish Jura Chain will satisfy many sport loving tourists, speleologists (Wierzchowska and Nietoperzowa caves), rock climbers and those who track the mysteries of the Eagles' Nests Castles.

WHERE TO HAVE FUN >> The Flis people living in Pieniny Mountains inaugurated the rafting season on Dunajec River on April 1. Zakopane, traditionally is preparing the 'Tatra Mountains May Picnic' and 'Jazz in Tatra Mountains' for the

W kwietniu rozpoczyna się sezon spływów tratwami
In April the rafting season begins

Kościół pw. św. Filipa i św. Jakuba w Lipnicy Murowanej
St. Philip and St. James Church in Lipnica Murowana

zej Muszyny-Zdrój. Z kolei Jura Krakowsko-Częstochowska zaspokoi oczekiwania wielu turystów z zacięciem sportowym, grotołazów (jaskinie Wierzchowska i Nietoperzowa), wspinających się po skałach, tropicieli tajemnic zamków Orlich Gniazd.

GDZIE SIĘ BAWIĆ >> 1 kwietnia w Pieninach flisacy uroczą się rozpoczęli sezon spływów tratwami (drewnianymi dębami) po Dunajcu. Natomiast na długi majowy weekend Zakopane tradycyjnie już przygotowuje takie imprezy jak: „Tatrzańska majówka” i „Jazz pod Tatrami”. Przez całe лето ciekawe wydarzenia przyciągają do Małopolski turystów z wielu krajów świata. W Krakowie hitem jest Festiwal Kultury Żydowskiej (26 czerwca–4 lipca). Wysoką rangą imprezą są także Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego. Tegoroczna, XII już edycja, odbędzie się 15–16 maja. Przez dwa dni będzie można zwiedzać często niedostępne na co dzień zabytki, takie jak dwór obronny w Jakubowicach lub kościół św. Elżbiety Węgierskiej w Trybszu, a także poznać przeszłość i tradycje regionu, uczestnicząc w imprezach towarzyszących. Wzorem ubiegłych lat Muzeum Etnograficzne w Tarnowie organizuje konkurs pod nazwą „Malowana chata”, podczas którego jury wybiera najpiękniej ozdobioną zagrodę. Wyniki są ogłaszane w pierwszą niedzielę po Bożym Ciele (w tym roku 6 czerwca). Z pewnością jest to najlepszy czas, aby odwiedzić Zalipie, które słynie z ozdobionych kwiatami chat.

Wielbiciele dobrej kuchni przyciągają festiwale smakowe: kapusty w Charsznicy, karpia w Zatorze, fasoli w Zakliczynie, śliwki w Iwkowej, kwitnącej jabłoni w Łącku. W Krakowie smakowite fety mają zupy i pierogi. Wszystkie kulinarne atrakcje łączy „Małopolski Festiwal Smaku” – impreza organizowana przez Województwo Małopolskie z półfinałami w regionie i finałem w Krakowie (12–13 czerwca).

long May weekend. Interesting events attract international tourists to Małopolska through the entire summer. The Jewish Culture Festival (26 June–4 July) is the highlight of Kraków events. The Małopolska Days of Cultural Heritage are also a highly valued event. This year's 12th edition will take place on May 15–16. The sites, usually closed - like the defensive manor in Jakubowice and St Elisabeth the Hungarian's Church in Trybsz, will be open for visitors during two days and the region's past and tradition will be waiting to be discovered during accompanying events. As in the previous years, the Ethnographic Museum in Tarnów is organizing a competition 'Painted Cottage' in which a jury will select the most beautifully decorated farmhouse. The results will be announced on the first Sunday after Corpus Christi (June 6). It is undoubtedly also the best time to visit Zalipie, famous for flower-decorated cottage houses.

Gourmets will be drawn to 'taste' festivals of: cabbage in Charsznica, carp in Zator, beans in Zakliczyn, plum in Iwkowa and blooming apple tree in Łąck. Soups and dumplings have their delicious festivals in Kraków. All culinary attractions come together in the 'Małopolska Festival of Taste' – an event organized by the Małopolska Voivodeship with semi-finals held in the region and the finals in Kraków (June 12–13).

**MAŁOPOLSKA ZAPRASZA
MAŁOPOLSKA WELCOMES**
www.visit.malopolska.pl

POLECAMY / WE RECOMMEND:

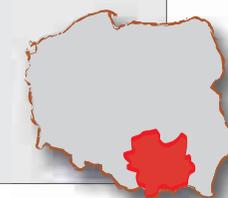
MAŁOPOLSKA AGROTURYSTYKA – baza ponad 200 gospodarstw agroturystycznych. Wypoczynek można połączyć z poznawaniem tradycji oraz smaków małopolskiej wsi.
MAŁOPOLSKA AGRITOURISM – a base of over 200 agritourist farms.
You can combine rest with discovering Małopolska country traditions and tastes.
www.agroturystyka.wrotamalopolski.pl

**SZLAK ARCHITEKTURY DREWNIANEJ
WOODEN ARCHITECTURE TRAIL**
248 obiektów architektury drewnianej, w tym 4 obiekty UNESCO.
248 wooden buildings, including 4 UNESCO sites.
www.drewniana.malopolska.pl

MAŁOPOLSKI SMAK / MAŁOPOLSKA TASTE
Bogactwo i różnorodność stołów Małopolski
The wealth and variety of Małopolska tables
www.smak.wrotamalopolski.pl

Wakacje z przygodą

HOLIDAY WITH ADVENTURE

Magdalena Lewandowska-Maciak

Jeśli nie masz pomysłu na to, dokąd i z kim wysłać na letni wypoczynek swoje dzieci, ta propozycja zapewne cię zainteresuje.

Firma Poszukiwacze Przygód powstała w 2002 r. z inicjatywy Macieja Pająka – żeglarza, miłośnika paintballa i wspinaczki skałkowej. Ze sportową pasją idzie w parze pasja tworzenia interesującej i bezpiecznej oferty wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Na szczególną uwagę zasługują wielotematyczne obozy przygotowane tak, aby każde dziecko mogło rozwijać zainteresowania, zdobywać nowe umiejętności i rozbudzać wyobraźnię.

Instruktorami i wychowawcami są ludzie od lat profesjonalnie zajmujący się organizacją wypoczynku młodzieży. Ich zamiłowanie i pasja tworzą niepowtarzalną atmosferę na obozach. W bogatej ofercie Poszukiwacze Przygód każde dziecko znajdzie wyjazd w stu procentach spełniający jego oczekiwania.

Z BAJKĄ NA TY >> Najmłodszy w wieku 6–10 lat pod czujnym okiem opiekunów wyruszają w podróż w świat bajek. W programie wyprawy przewidziane spotkania z czarnoksiężnikami, wróżkami, Kubusiem Puchatkiem, wesołe konkurencje sportowe, gry i zajęcia plastyczne, każdego wieczora zaś – piękne książki do poduszki. Przygodę z bajką można przeżyć nad morzem, koło Stegny, lub w górach, w Poroninie.

ZGODNIE Z ZAINTERESOWANIAM I >> Jeszcze bardziej różnorodna jest oferta wypoczynku dla dzieci w wieku 8–13 lat. Położone nad Bałtykiem Ju-

If you don't have an idea where to and with whom to send your children on holiday, this proposition will be something of interest for you.

'Adventures Seekers' company was established in 2002 by Maciej Pajak – a sailor, fan of paintball and rock climbing. His passion for sports is accompanied by the passion for creating interesting and safe leisure for children and youth. The multi-theme camps guarantee each kid can develop

noszyno czeka na uczestników obozów: „Rycerze Jedi”, „Magiczna akademia”, „Ścieżkami Winnetou”. Warto też przyjrzeć się programom obozów organizowanych w Poroninie. W komfortowym ośrodku Halina odbędą się obozy: „Wróżkolandia”, „Hannah Montana”, „Formuła 1”, „Indiana Jones i tajemnica skarbu Morskiego Oka”, „Zbójnicza przygoda z Janosikiem” oraz „Mundial”. „Przystań Wyobraźni”, czyli obozy tematyczne dla młodzieży z zacięciem aktorskim, artystycznym, malarskim, filmowym, tanecznym, musicalowym, reporterskim i literackim będą gościć w Gorcach.

Nie zapomniano też o miłośnikach fantastyki, dla których w Czorsztynie przygotowano obozy: rycerski, LARP-owy, gier bitewnych i planszowych oraz RPG. Z kolei młodzież zafascynowana komputerami będzie mogła rozwijać swoje talenty i pasję w Rozewiu, gdzie ruszają obozy projektantów stron www i gier komputerowych.

W Bukowinie Tatrzańskiej odbywają się obozy skierowane do młodzieży 14–18-letniej. Poszukiwacze Przygód zapraszają na obóz medyczny: „Zagadki Doktora Housa”, obóz skate'owy, „Górski obóz przygody”, a także „Maxi przygodę” – aktywny obóz odchudzający oraz „Camp4Girls” – specjalną propozycję dla dziewcząt.

Na obozy z biurem podróży Poszukiwacze Przygód co roku jeździ ok. 2000 osób. Liczba wolnych miejsc jest ograniczona, dlatego warto zarezerwować je jak najszybciej!

their interests, acquire new skills and develop their imagination. The instructors are professionals with years of experience in organizing holiday for children.

FAIRYTALE'S FIRST NAME >> The youngest (6–10 yrs) may embark on a journey to the world of tales. The program includes meetings with wizards, fairies, Winnie the Pooh, sport competitions, games, art classes and bedtime reading. Adventures with fairytales are organized in the seaside and in the mountains.

WHATEVER INTERESTS YOU >> A diversified offer is available for children aged 8–13. 'Jedi Knights', 'Magical Academy' and 'Winnetou's Path' camps are organized on the Baltic coast; 'Fairyland', 'Hannah Montana', 'Formuła 1', 'Indiana Jones and the Morskie Oko Treasure', 'Adventures with Janosik', 'Mundial' camps – in a comfortable recreation centre Halina in Poronin; 'Imagination Haven' for children interested in acting, art, painting, film, dance, musical, documentary and literature – in Gorc; LARP, RPG, battle and board games camp – in Czorsztyn; a camp for website and computer games designers – in Rozewie; camps for 14–18 year olds – in Bukowina Tatrzańska. The offer includes also: Dr House's Cases; Skate Camp, Mountain Camp, a weight loss camp and Camp4Girls. 'Adventure Seekers' camps are chosen by 2,000 participants each year.

Firma Poszukiwacze Przygód jest zarejestrowana w Rejestrze Organizatorów i Pośredników Turystyki Wojewody Pomorskiego pod nr 228. Poza tym jest członkiem Polskiej Izby Turystyki Młodzieżowej
Pełna oferta wraz z cenami i terminami na: www.poszukiwaczeprzygod.pl

'Adventure Seekers' is a company registered in the Pomerania Voivodeship Register of Tourist Agencies under no. 228; it is a member of the Polish Chamber of Youth Tourism.
The full offer, including prices and dates is available at: www.poszukiwaczeprzygod.pl

biuro@poszukiwaczeprzygod.pl, infolinia 0 801 011 641

Amury

z Konina

Wojciech Sobota

AMUR FROM KONIN

Rzeka Warta i liczne polodowcowe jeziora obfitują w ryby słodkowodne: leszcze, płocie, karasie, szczupaki. Największą gratką dla wędkarzy są jednak amury. Najdorodniejsze okazy ważą nawet kilkadziesiąt kilogramów.

Połączone systemem kanałów tzw. ciepłe jeziora: Gosławskie, Pałnowskie, Ślesieńskie i Licheńskie – to najbardziej znane łowiska w powiecie konińskim. W ubiegłym roku Jezioro Licheńskie zostało uznane przez środowisko wędkarskie za najlepsze specjalne łowisko w Polsce. Wodą z tych akwenów chłodzi się turbiny w elektrowniach, po czym wlewa z powrotem, tyle że ciepłą.

SPOSÓB NA AMURA >> Takie warunki odpowiadają różnym gatunkom ryb, a najbardziej amurom, których pożywieniem są rośliny szybko rozwijające się w cieplej wodzie. Amury najlepiej biorą na listek trzciny. Jedynie wczesną wiosną lepsze efekty daje ziarno kukurydzy. Aż trudno uwierzyć, że ważące kilkadziesiąt kilogramów olbrzymy łowi się na tak niepozorne przynęty. W zestawie do wędkowania powinna się znaleźć tonąca żyłka główna 0,30-0,35 mm i przypon 0,28 mm zrobiony z przezroczystej żyłki pływającej. Obciążenie ma być tak lekkie, jak tylko warunki pozwalają. Szczegółne znaczenie

Warta River and numerous post-glacial lakes are abundant in freshwater fish: bream, roach, crucian and pike. However, amur is the best catch. The largest weigh dozens of kilograms.

The so-called warm lakes: Gosławskie, Licheńskie, Pałnowskie and Ślesieńskie joined with a system of canals, are the best known fisheries in Konin district. Lake Licheńskie was named the best fishery by Polish anglers. Water from these reservoirs is used for cooling power plant turbines and is returned to the lakes, only warm. When it cools down in the lakes, it is once again pumped into the turbines.

AMUR TRICK >> These conditions are preferable for various fish species, but they are definitely the best for amur feeding on plants quickly growing in warm water. Amur bite best on reed cane. Only in early summer corn seed works better, as fish don't like the taste of reed dried by winter. It is hard to believe that the huge fish bite on such inconspicuous bait. The fishing kit should also contain a 0.30–0.35 mm

Amur złapany w Koninie przez Bogusława Ludwiczaka ważył 26 kg
Amur caught by Mr. Bogusław Ludwiczak in Konin was 26 kg

ma długość przyponu. Listek trzciny podaje się z powierzchni, więc przypon musi być nieco dłuższy niż głębokość łowiska. Przelotowy ciężarek leży na dnie, a liść trzciny, nadziany na niewielki mocny haczyk, pływa po powierzchni. Przynęta powinna być dość blisko żerującego amura, dlatego rzuty muszą być celne. Zwykło się uważać, że łowienie dużych ryb spokojnego żeru, także amurów, wymaga obfitego nęcenia. Ale najlepsi łowcy stosują inne metody. Łowią na żerowiskach, czasem przytrzymując ryby niewielką ilością zanęty. Aby łowić „na upatrzonego”, trzeba dostrzec albo rybę, albo znaki, jakie zostawia na wodzie, w czym pomaga wsparta doświadczeniem intuicja. Na jeziorach amury często żerują razem z łuskami. Jeżeli więc zobaczysz na jeziorze stado łysek, zbliżaj się tam bardzo wolno. Kiedy się podchodzisz spokojnie, łyski wolno odpływają, co amurów nie płoszy.

BIAŁE RYBY W KANAŁACH >> Podobnie łowi się amury w kanałach. Tutaj trzciny nie rosną w jeziorze, tylko na brzegu. Padający deszcz moczy je i kładzie na wodę lub nisko nachyla. Amury z tego korzystają. Wciągają liście pod powierzchnię i urywają najmłodsze odrosty. Kiedy się to zobaczy, wystarczy niedaleko położyć przynętę. W kanałach łowi się także inne białe ryby. Najczęściej zdobyczą są płocie, krąpie, leszcze i karasie srebrzyste. Najpopularniejszą metodą jest feeder, a przynętą – białe robaki. W dzień biorą niewielkie ryby, duże sztuki trafiają się w nocy. Zwykle biorą delikatnie. Często po jednym uderzeniu w szczytówkę, drugiego sygnału już nie ma, a po zacięciu wędka wygina się w pałąk. W nocy ryby zbierają się w stada i pływają po kanale, o czym świadczy cykliczność brań. Następuje kilka brań jedno po drugim, po czym jest przerwa trwająca dwie, trzy godziny.

sinking fishing line and a 0.28 mm hook length made from transparent floating line. The load should be as light as possible. The hook length is particularly important. The reed cane leaf is placed from the surface, therefore the hook length has to be slightly longer than the depth of the fishery. The load should be at the bottom and the reed cane leaf, on a small but strong hook, should be floating on the surface. The bait should be placed in the vicinity of the feeding amur, therefore your casts need to be precise. It is believed that catching large fish like amur requires a lot of decoy. Yet, best anglers use different methods. They fish on feeding waters, sometimes luring fish with a little amount of bait. To catch the "eyed" fish you need to spot the fish first or at least the traces it leaves on water. For that you will need a lot of experience and intuition. On lakes, amur often feed with coot. If you see a flock of coot, approach slowly. The birds will swim away not scaring away the fish.

WHITE FISH IN THE CANALS >> A similar method can be used to catch amur in the canals. Here, reed cane grows not in the water, but on the shores. The rain wets it and bends towards the water. Amur take advantage of this moment. They pull the leaves underwater and tear of the freshest ones. If you notice leaves being pulled underwater, put the bait nearby. You can also catch other white fish in the canals. Your most common catch will be roach, carp, bream and crucian. The feeder method and white worm bait are the most popular. Small fish bite during the day and large at night. Usually they are very difficult to notice. Your rod will budge only once and the fish will be gone, so stay alert. At night fish gather in flocks and swim around the canal, which results in a

W oczekiwaniu na rybkę... / Waiting for a bite

CO BIERZE W WARCIE >>> Dobrym łowiskiem w powiecie konińskim jest Warta. Wędkarze najczęściej poszukują w niej szczupaków, które w zakolach łowią na żywca lub spinning. Chętnie się też zasadzają z feederem i białymi robakami na leszcze. W ciekawy sposób łowią sumy. Jedną wędkę zarzucają na środek rzeki, drugą w przybrzeżne głębocki z licznymi zaczepami. Z nurtu brania są najczęściej w nocy, kiedy sumy buszują przy powierzchni. Najpewniejszą przynętą jest żywa rybka podana na półtorametrowym przyponie. Drugi zestaw zarzuca się blisko brzegu w miejsca głębokie, obfite w zaczepy; brania uzyskuje się rano i wieczorem. Tutaj stosuje się inną przynętę – dwie, czasami trzy drobiowe wątróbki lub pęczek rosówek.

PO RYBKACH >>> Jeżeli podczas wypoczynku w powiecie konińskim towarzyszą ci niezainteresowani wędkowaniem członkowie rodziny, też nie będą narzekać na nudę. Liczne szlaki, tj. romański, Piastów, cysterski, szkocki, zamków i klasztorów zachęcają do wycieczek pieszych i rowerowych oraz poznawania cennych zabytków, wśród których na szczególną uwagę zasługują obiekty sakralne. Będąc tu, nie sposób ominąć największą w kraju świątynię, czyli Bazylikę Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski w Licheniu Starym oraz unikatowy klasztor oo. Kamedułów w Bieniszewie. Bardzo cenny kompleks zabytków sakralnych skrywa również Kazimierz Biskupi. Niezwykłą atrakcją jest też możliwość przyjrzenia się odkrywkom wydobycia węgla brunatnego, które można obserwować z różnych punktów widokowych.

Z noclegiem także nie ma problemu (czekają tu na ciebie zarówno rodzinne pensjonaty, jak i pałace zamienione na hotele), a jedzenie – wprost palce lizać. Świeże rybki i wyśmienita kiszka ziemniaczana są serwowane w prawie każdej restauracji. Aby poznać turystyczne szczegóły warto kliknąć na www.turystyka.powiat.konin.pl

periodicity of catches. There will be a series of several catches and a two, three hour break.

WHAT BITES IN WARTA >>> The Warta River is an excellent fishery in Konin district. Anglers usually look for pike (rod, spinning) and bream (feeder, white worm). There is an interesting method of catching catfish – anglers cast one rod in the middle of the lake and the other with numerous hooks in bays near the shoreline. Catfish catch in the main current mainly at night when the fish swim near the surface. The best bait is a small living fish served on a one meter and a half fishing line. The second fishing set is cast near the shoreline, but in a place where the water is deep. Fish bite here in the mornings and evenings. The bait used here is different – two or three chicken livers and a bunch of earthworms.

FISH AND... >>> If you are accompanied during your stay in Konin district by family members not interested in angling, they will also have plenty to do. Numerous trails: Roman, Piast Dynasty, Cistercian, Scottish, Castle and Monastery encourage to take walking and bicycling trips, as well as to discover the invaluable historic sites. Local sacral architecture is especially worth recommending. It would be impossible to miss the largest church in Poland – the Sanctuary of Our Lady of Licheń and the unique Camaldolese Monastery in Bieniszew. A compound of precious sacral sites can be also seen in Kazimierz Biskupi. The possibility to look at brown coal pit mine is another enticement. There should be no problems with accommodation (there are family guesthouses and palaces transformed into hotels) and the food is delicious. Fresh fish and excellent potato tripe are served almost in every restaurant.

To get more details visit www.turystyka.powiat.konin.pl

Ciepłe jeziora należą do Gospodarstwa Rybackiego „Gosławice” w Koninie, ul. Rybacka 2; tel. (63) 242 73 17, www.ryby-goslawice.com.pl.
Za wędkowanie na wszystkich wodach gospodarstwa od 1 kwietnia do 30 listopada członkowie PZW płać: z brzegu 180 zł, łódź i spinning 260 zł. Natomiast niezrzeszeni odpowiednio 310 i 460 zł.
Catoroczna opłata na Jezioro Licheńskie wynosi 480 zł (członkowie PZW) i 960 zł (niezrzeszeni). 3 dni odpowiednio 95 i 190 zł.
Rzeka Warta należy do okręgu PZW w Koninie, ul. Wyspiańskiego 1, tel. (63) 242 28 53. Za rok wędkowania na wszystkich wodach okręgu członkowie PZW płać 80 zł, a za 1 dzień 10 zł.
Niezrzeszeni 30 zł dziennie.
www.powiat.konin.pl

The warm lakes belong to Gosławice Fishing Farm in Konin, 2 Rybacka Str.; tel. (63) 242 73 17, www.ryby-goslawice.com.pl.
Fees for members of the Polish Angling Association (PZW) from April 1 to November 30: from shore - PLN 180, boat and spinning – PLN 260.
Non-members: PLN 310 and 4PLN 60 respectively.
Annual fee on Licheńskie Lake: PLN 480 (members), PLN 960 (non-members).
3 days: PLN 95 and PLN 190 respectively.
The Warta River belongs to the Konin Polish Angling Association district, 1 Wyspiańskiego Str, tel. (63) 242 28 53. Annual fee: PLN 80 (members), daily fee: PLN 10 (members), PLN 30 (non-members).
www.powiat.konin.pl

3 dni w Krakowie

w HOTELU KRAKUS***

w wyjątkowej cenie

TYLKO 215 zł od osoby

ul. Nowohucka 35, 30-717 Kraków,
tel.: (0-12) 652 02 02, 652 02 23, fax: (0-12) 656 54 78
e-mail: biuro@hotel-krakus.com.pl
www.hotel-krakus.com.pl

„U Kazika”

Orawka – miejscowość w Dolinie Czarnej Orawy, jeden z najbardziej malowniczych zakątków Górnej Orawy położona wzdłuż międzynarodowej trasy Kraków - Jabłonka – Chyżne.

Malownicza okolica z punktami widokowymi na Tatry, Jezioro Orawskie, Babią Górę i Pilsko.

• 2, 3 i 4-osobowe pokoje z łazienkami • sauna, jacuzzi • internet bezprzewodowy • odnowa biologiczna • własny parking • plac zabaw dla dzieci • góralska domowa kuchnia • wycieczki krajoznawcze • kuligi i ogniska.

U KAZIKA
Gospodarstwo Agroturystyczne
lub Ośrodek Wczasowo-Kolonijny,
Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy

Danuta i Kazimierz Pieronek
34-480 Jabłonka Orawska 115, woj. małopolskie
tel.: 018/265 23 50, fax.: 018/2652349
mob.: 0 608 745 574

Proponujemy weekendowy pobyt (od piątku do niedzieli)

- Cena zawiera:**
- 2 noclegi w pokoju 2-os. standard (łazienka, TV, telefon, radio) w przypadku rezerwacji w pokoju 1 osobowym – dopłata 50 zł.
 - 2 śniadania (bufet szwedzki)
 - 1 lunch serwowany w restauracji oferującej dania kuchni międzynarodowej
 - 1 zaproszenie do znanej krakowskiej kawiarni na smakowity specjał i kawę
 - w niedziele nieodpłatne przedłużenie doby do godziny 18⁰⁰
 - parking dla zmotoryzowanych
 - cena zawiera VAT
 - Lokale gastronomiczne, do których zapraszamy, położone są w historycznym centrum Krakowa.
 - Dla tych z Państwa którzy chcieliby przedłużyć pobyt o kolejną dobę proponujemy specjalne ceny.

Serdecznie zapraszamy!

www.ukazika.orawka.pl

Zastanawiasz się,
dokąd pojechać
z dziećmi na weekend?
Świętokrzyskie
oczaruje całą rodzinę
i spełni marzenia
o dobrej zabawie.

Kraina The land of magic CZARÓW

Urszula Gabryelska

Świętokrzyskie obfituje w liczne bajki, legendy i fantastyczne opowieści. Ziemię tę przed 1,6 milionami lat przemierzały olbrzymie dinozaury, niedostępne szczyty gór były ulubionym miejscem spotkań czarownic. A do położonego wśród malowniczych pagórków Pacanowa pragnął dotrzeć sympatyczny Koziołek Matołek. Dlatego też trudno znaleźć miejsce, które lepiej niż Świętokrzyskie nadawałoby się na weekendowy wypad z rodziną.

MUZEUUM DLA MAŁYCH I DUŻYCH >> Przygodę najlepiej rozpocząć od stolicy regionu – Kielce, gdzie znajduje się najstarsze i największe w Polsce Muzeum Zabawek i Zabawy. W ciekawie zaaranżowanych wnętrzach XIX-wiecznych hal targowych zobaczymy kilkadziesiąt lalek z całego świata, zabawki historyczne i ludowe, lalki Barbie, modele samochodów, samolotów, statków, kolejkę elektryczną i marionetki teatralne. Najcenniejszą część kolekcji stanowią zabawki historyczne, wśród których wyróżniają się: niemiecka lalka woskowa z końca XVIII w. oraz unikatowe domino wykonane z kości i hebanu. Na wystawie są prezentowane zarówno zabawki ekskluzywne, jak i niepo-

Świętokrzyskie abounds in stories, legends and fantastical tales. 1.6 million years ago giant dinosaurs roamed this land and unreachable mountain peaks were the favourite places of witch gatherings. Łysa Góra was home to the most famous of the witches - Baba Jaga. Pacanów, among the picturesque hillocks, was the dream destination of the adorable goat Koziołek Matołek. So it's hard to find a better place than Świętokrzyskie Voivodeship for a weekend family trip.

MUSEUM FOR THE YOUNG AND OLD >>

It's best to start our adventure from the region's capital, Kielce and its oldest and biggest in Poland Museum of Toys and Play. Inside the interestingly arranged 19th century trading halls we can see hundreds of dolls from around the world, historic and folk toys, Barbie dolls, car, plane and ship models, electric toy trains and theatre puppets. The most valuable part of the collection are historic toys among which two particularly stand out: a German wax doll from the end of the -18th century and a unique set of bone and ebony dominoes. The exhibition presents both exclusive and inconspicuous, but evoking great emotions, toys, such as a doll made of soldier's uniform scraps, which was the only toy of a girl

for 60m - Fotolia.com

ECB w Pacanowie. Na interaktywnej mapie Europy dzieci szukają krajów, z których pochodzą bajkowe postaci ETC in Pacanów. An interactive map of Europe - kids looking for countries where fairy-tale characters come from

zorne, a jednak o ogromnej wartości emocjonalnej, takie jak lalka uszyta ze skrawków munduru żołnierskiego, będąca jedyną zabawką dziewczynki zesłanej do Kazachstanu.

Warto swoim pociechom pokazać zabawki, którymi w czasach PRL-u bawili się rodzice. Rzutnik Ania z bajkami lub drewniane klocki ABC – takie owiane nostalgią przedmioty zobaczymy na wystawie „Made in Poland”. Muzeum dla małych i dużych zaprasza nie tylko do oglądania, ale też do zabawy w kawiarni Kawka zabawka, a latem na dziedzińcu. Codziennie o godz. 12 z wieży zegarowej muzeum wylatuje na miotle świętokrzyska Baba-Jaga.

TAM, GDZIE KOZY KUJĄ >>

Z Kielce niedaleko jest do Pacanowa, miasteczka rozślawionego dzięki przygodom Koziołka Matołka opisanym przez Kornelę Ma-

exiled to Kazakhstan. We can show to our kids toys their parents played in the times when Poland was still a People's Republic. Slide projector Ania or wooden ABC blocks, such nostalgic things we can see at the "Made in Poland" exhibition. The museum for the young and old invites not only to watch, but also to play in the corner of "Kawka zabawka" café, and in summer in the courtyard. Every day at noon the witch Baba Jaga flies out on her broomstick from the church tower.

WHERE THEY SHOE GOATS >>

From Kielce it's not far to Pacanów, a small town famous for the adventures of Koziołek Matołek, written by Kornel Makuszyński. On 1 May fairy-tale creatures will come here from the whole Europe: Snow White, Pinocchio, the Mole. This event will mark the official inauguration of a new seat of the

**Are you thinking
where to take kids
for the weekend?
Świętokrzyskie
voivodeship will
enthrall the whole
family and
provide good fun.**

Europejskie Centrum Bajki / European Tale Centre

Jurapark w Bałtowie / Jurapark in Baltów

kuszyńskiego. Pierwszego maja zjadą tu postaci bajkowe z całej Europy, tj.: Królowna Śnieżka, Pionkio, Krecik. Wydarzenie to uświetni oficjalne otwarcie nowej siedziby Europejskiego Centrum Bajki. W wielofunkcyjnym budynku dziecięcego centrum kultury mieszczą się: biblioteka z czytelnią i księgarnią, gdzie można wypożyczyć lub kupić bajki z odległych zakątków świata, sala kinowa i teatralna oraz sale warsztatowe. Wokół budynku rozpościerają się czarujące ogrody, w których piękno natury poznajemy wszystkimi zmysłami. Atlanki przypominające słomiane chaty zapraszają do odpoczynku wśród kolorowych rabat. Przy piaszczystej plaży nad stawem rozpościera się amfiteatr. W ogrodzie znajduje się także kuźnia upamiętniająca słynnych kowali z bajki „120 przygód Koziołka Matołka”. Największą atrakcją pacanowskiego centrum jest wystawa „Bajkowy świat”. Jej zwiedzanie przypomina interaktywną podróż przez bajkowe krainy Europy. Przeskalowana ściana pomniejsza zwiedzających do wielkości istot bajkowych, by lepiej mogli poznać życie fantastycznych stworzeń. Oprócz dobrze znanych księżąt i księżniczek dzieci spotykają różne fantystyczne stwory m.in.: Koziołka Matołka, gadające kamienie, smoki, Pana Twardowskiego i Calineczkę śpiącą w kielichu kwiatu. Droga do poszczególnych ekspozycji prowadzi przez tajemnicze studnie, dziuple drzew, skały strachu, zaczarowane bramy. Dla młodszych dzieci będzie to hit wyjazdu.

RODZINNA PRZYGODA >> Weekendowy wypad w Świętokrzyskie nie może się oczywiście obyć bez wizyty w parku dinozaurów w Bałtowie. Jego zwiedzanie przypomina podróż w czasie przez wszystkie okresy geologiczne w dziejach Ziemi. Wędrując ścieżką edukacyjną, spotykamy zarówno łagodnego sejsmozaura (jurański roślinożerca ma prawie 50 m długości), jak ogromnego kredowego drapieżnika – tyranozaura, który atakuje

European Tale Centre. In the multifunction building of the cultural centre for children there is a library with a reading room and a bookshop, where we can borrow or buy tales from distant countries, a cinema and theatre hall, workshop classrooms. Around the building there are vast charming gardens, where we experience nature's beauty with all our senses. Straw hut-like gazebos invite to take a rest among colourful flower beds. Next to a sandy beach, by the pond, stretches an amphitheatre. There is also a forge commemorating the famous blacksmiths of "120 Adventures of Koziołek Matołek". The biggest attraction of the Centre in Pacanów is the exhibition "The world of tales". Seeing it is like an interactive journey through the fairy-tale lands of Europe. A giant wall belittles the visitors to the size of fairy-tale characters, so that they can get to know life of some fantastical creatures. Besides the well-known princes and princesses, kids can meet here other imaginary creatures: Koziołek Matołek, talking stones, dragons, Mr. Twardowski and Thumbelina sleeping on a flower. The road to particular exhibitions leads through mysterious wells, tree hollows, rocks of fear, magic gates. It will be a hit for younger children.

A FAMILY ADVENTURE >> A weekend getaway in Świętokrzyskie Voivodeship cannot do without a visit to the dinosaur JuraPark in Baltów. It's like a journey through all geological eras in the history of Earth. Walking on the educational trail, we can meet here a gentle Diplodocus (a Jurassic herbivore almost 50 m. long) and a giant Cretaceous predator - Tyrannosaurus attacking a flock of horned Triceratopses. The educational trail leads to the Jurassic Museum with fossils of plants

fot. Jurapark w Bałtowie

Plac zabaw w Bałtowie / Playground in the Baltów Jurapark

Młodzi paleontolodzy w akcji / Young palaeontologists in action

stado rogatych triceratopsów. Ścieżka edukacyjna prowadzi do Muzeum Jurańskiego, gdzie można podziwiać skamieniałości roślin i zwierząt oraz tropy dinozaurów znalezione w Górach Świętokrzyskich. Dla najmłodszych natomiast największą frajdą jest plac zabaw. Młodzi paleontolodzy za pomocą młotka i pędzelka mogą odkopać ukryty w piasku szkielet dinozaura. Park w Bałtowie oferuje przygodę całej rodzinie. Wśród wielu form aktywnego wypoczynku, jakie proponuje, warto rozważyć spływ tratwami rzeką Kamienną i zwiedzanie zwierzyńca autobusem szkolnym, co pozwala na podziwianie z bliska egzotycznych zwierząt. Na żądnych mocniejszych wrażeń czekają również: 400-metrowy roller coaster (prędkość wózka uzależniona od stopnia odwagi) oraz kino 5D, w którym podczas projekcji filmów oprócz trójwymiarowego obrazu odbieramy także wrażenia dotykowe i zapachowe.

fot. Arch. Muzeum Zabawek i Zabawy, Jurapark w Bałtowie

Kawiarnia w kieleckim Muzeum Zabawek i Zabawy / Café in the Museum of Toys and Play

and animals, as well as dinosaur footprints found in the Świętokrzyskie Mountains. The biggest fun for the younger children is the theme playground. Young palaeontologists using a hammer and a brush can unearth a dinosaur's skeleton hidden in the sand.

Lalka z Muzeum Zabawek i Zabawy / Doll from the Museum of Toys and Plays

Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach: czynne codziennie oprócz poniedziałków w godz. 9–17; bilet normalny/ulgowy – 8/4 zł; www.muzeumzabawek.eu
Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie: czynne od wtorku do niedzieli, w godz. 10–18. Na wystawie „Bajkowy Świat” obowiązuje rezerwacja biletów, e-mail: centrum@pacanow.eu; www.stolica-bajek.pl
JuraPark Bałtów czynny codziennie (również w niedziele i święta), bilet normalny/ulgowy – 16/12 zł, dzieci poniżej 4 roku życia – wstęp gratis www.juraparkbaltow.pl
Museum of Toys and Play in Kielce, open daily except Mondays 9 am–5 pm; tickets normal/reduced – 8/14 PLN; www.muzeumzabawek.eu
European Tale Centre in Pacanów: open Tuesday–Sunday, 10 am–6 pm. For the "World of Fables" exhibition ticket booking required, e-mail: centrum@pacanow.eu; www.stolica-bajek.pl
JuraPark Bałtów open daily (also Sundays and holidays), tickets normal/reduced – 16/12 PLN, children under 4 – free. www.juraparkbaltow.pl

Rafał Ostrowski

Giżycko pośród cudów

GIŻYCKO AMONG MIRACLES

Mazury jako jedyny region Polski przeszły do finałowego etapu plebiscytu na nowe siedem cudów natury. To mocny, choć nie jedyny argument za tym, by spędzić choć kilka dni lata w rejonie Giżycka.

Nie ma w Polsce drugiego tak dużego systemu akwenów tak dobrze nadającego się do żeglugi. Powierzchnia połączonych kanałami mazurskich jezior wynosi 300 km kwadratowych. To prawdziwy raj dla żeglarzy.

ŻAGŁÓWKĄ, CZYLI WIELKA WODA >>> Giżycko, niczym zakazany owoc, wyrasta w sercu tego raj, z tą tylko różnicą, że nie jest zakazane, przeciwnie – jak najbardziej godne polecenia. Oprócz dużych przedsiębiorstw czarterowych w okolicach miasta, takich jak Belbot Marina, Shafran-Sail (in Wilkasach), Mazur-Wind (w Bogaczewie) i Sailor (Piękna Góra) łódki oferuje także wiele mniejszych przedsiębiorców. Jachty kabinowe, począwszy od 5- do 10-osobowych w szczycie sezonu kosztują od 200 do 800 zł za dobę. Gdy jednak podzielimy koszt czarteru pomiędzy członków załogi, cena okaże się przystępna (40–80 zł za łódkę dobrze utrzymaną i nowoczesną).

Centrum Promocji i Informacji Turystycznej
ul. Wyzwolenia 2, 11-500 Giżycko, tel. (87) 428 52 65
Marina Belbot, ul. Smętka 20a/24, 11-500 Giżycko, tel. (87) 428 03 85

ROWEREM, CZYLI ŁĄKI I LASY >>> Rower umożliwi podziwianie przyrody i pokonywanie odległości między głównymi atrakcjami regionu. Wycieczka powinna obejmować położone

Masuria, as the only region in Poland, made it to the final stage of the plebiscite for the "New seven wonders of nature". This is a strong, though not the only, argument for spending at least several days in the area of Giżycko.

There is no other so big and fit for sailing system of water areas in the whole Poland. Surface of Masurian lakes, connected with canals, is 300 m². It is a true paradise for sailors.

BIG WATER BY A SAILING BOAT >>> Giżycko, like a forbidden fruit, grows in this paradise, the only difference being that it is not forbidden. On the contrary, it is very much worth recommending. Apart from large chartering companies near the town, such as Belbot Marina, Shafran-Sail (in Wilkasy), Mazur-Wind (in Bogaczewo) and Sailor (Piękna Góra), boats are offered also by many smaller firms. Cabin yachts, of capacity from 5 to 10 people, at the peak of the season cost between 200 and 800 PLN per day. But when we divide the cost between 4 crew members, the price will be reasonable (40–80 PLN for a well-maintained and modern boat).

Tourist information and promotion center
2 Wyzwolenia Str., 11-500 Giżycko, tel. (+48 87) 428 52 65
Marina Belbot, 20a/24 Smętka Str., 11-500 Giżycko, tel. (+48 87) 428 03 85

FORESTS AND MEADOWS BY BICYCLE >>> Bicycle enables to contemplate nature and cover distances between major attractions of the region. The trip should include the WW II bunkers in the woods near Giżycko (Gierlož, Pozezdrze, Mamerki), and the Boyen fortress towering over the town. It is also worth

tel. oficjalne, A. Szaniawo – Fotobla.com

Rowerem wokół jezior / Cycling around the lakes

w leśnych okolicach Giżycka bunkry II z wojny światowej (Gierlož, Pozezdrze i Mamerki), a także górującą nad miastem twierdzą Boyen. Warto rozważyć też wypad do Puszczy Boreckiej z położoną w jej centrum zagrodą żubrów w Wolisku. Można skorzystać z założonych i oznaczonych przez PTTK szlaków rowerowych (jest ich pięć i każdy ma 60–70 km) lub rodzinnych (trzy szlaki o długości 20–40 km) lub po prostu pedałować przed siebie. Stosowne mapy są dostępne w informacji turystycznej w Giżycku.

Wama-Tour (wypożyczalnia rowerów)
ul. Konarskiego 1/1, 11-500 Giżycko, tel. 0604 969 503
Andrus – Wypożyczalnia Sprzętu Turystycznego
ul. Zielona 12, 11-500 Giżycko, tel. 0600 722 590

OFF-ROAD, CZYLI DALEKO OD SZOSY >>> Dla tych, którzy nie mieli jeszcze do czynienia z off-roadem, nawet lekka przejażdżka samochodem terenowym po mazurskich pagórkach będzie już niemałym przeżyciem. Żadni mocniejszych wrażeń mogą wybrać mokry teren, co kończy się wyciągnięciem auta z błota. Przygoda off-road odbywa się głównie na poligonie wojskowym w Świdrach pod Giżyckiem i na specjalnie wydzielonych nieużytkach prywatnych. Nie ma co się martwić o pogodę! Na Mazurach nawet latem błota nie brakuje, co stwarza nieprzerwanie dobre warunki do dobrej jazdy i gwarantuje dobrą zabawę. Wynajęcie samochodu z kierowcą i przejażdżka spokojną trasą kosztuje 150 zł. Za agresywniejszą jazdę w trudnym terenie, jak i dodatkowe atrakcje (np. wyciągnięcie samochodu na wyciągarce, grill, paintball) płaci się dodatkowo.

NOUT Rafał Ciechanowicz
ul. Przemysłowa 1, 11-500 Giżycko, tel. (79) 184 17 79, kom. 503 157 85

Projekt „Promowanie wizerunku regionu pogranicza litewsko - polskiego” współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa – Polska 2007 – 2013

considering going to Borecka Forest and the farm of wisents in Wolisko. We can use the cycling trails established and marked by PTTK (there are 5, each 60–70 km) or family trails (three routes 20–40 km long) or just pedal ahead. Maps can be obtained from tourist information in Giżycko.

Wama-Tour (bicycle rental)
1/1 Konarskiego Str., 11-500 Giżycko, tel. (+48) 604 969 503
Andrus-Tourist Equipment Rental
12 Zielona Str., 11-500 Giżycko, tel. (+48) 600 722 590

OFF ROAD >>> To those, who never had anything to do with off-road, even a light ride by a cross-country car over Masurian hillocks will be an event. Those more demanding can choose a swamp terrain, which ends up in to pulling the car out from mud. The off-road adventure is usually organized on a military ground in Świdry, near Giżycko, in a secluded area. Don't worry about the weather! In Masuria, even in summer, there is much mud, which provides good conditions and guarantees great fun. Renting a car with a driver and going on an easy route cost 150 PLN. For a more aggressive venture in a difficult area and for additional attractions (e.g. pulling out the car by a machine, grill, paintball), there is extra payment.

NOUT Rafał Ciechanowicz
ul. Przemysłowa 1, 11-500 Giżycko, tel. 79 184 17 79, kom. 503 157 85

Off-road na poligonie wojskowym / Off-road on a military ground

Dojazd: autobusem lub pociągiem
Getting there: By train or by bus
Informacja turystyczna / Tourist information:
ul. Wyzwolenia 2, Giżycko, www.gizycko.turystyka.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO
SĄSIEDZI W DZIAŁANIU

POWIAT BIELSKI

powiat bielski

BESKIDSKA PRZYGODA

Beskidzka przygoda

BESKIDS QUEST

ekstremalnie fajnie

smaki i smaczki

u źródeł przyrody

droga po zdrowie

spotkania z tradycją

edu wakacje

śnieg-fest

Powiat bielski oferuje różnorodne formy aktywności na łonie nieskażonej beskidzkiej przyrody. Niesie obietnicę niezapomnianych przeżyć związanych z odkrywaniem jego atutów.

Bielsk district offers diversified leisure possibilities in immaculate nature. It is a promise of unforgettable experiences of discovering its highlights.

Szlak pieszy na Magurkę
Walking trail to Magurka

Strach polny z Galerii Floriana Kohuta "Pod Strachem Polnem w Rudzicy"
Scarecrow from Florian Kohuta's Gallery in Rudzica

Hasło „Powiat bielski – beskidzka przygoda” jest efektem prac nad „Programem rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych powiatu bielskiego”, jakie podejmowała Polska Agencja Rozwoju Turystyki SA od stycznia 2009 r. do maja 2010 r. Projekt obejmował prace badawcze i analityczno-koncepcyjne.

Badania wykazały, iż powiat bielski słabo wyróżnia się w świadomości turystów. Tylko 9 proc. badanych uznało, iż jest to region atrakcyjny. Powiat bielski jest kojarzony przede wszystkim z turystyką rowerową i biznesową oraz w mniejszym stopniu z narciarstwem zjazdowym i biegowym. Najpopularniejszymi atrakcjami powiatu okazały się Góry: Skrzyczne z kolejką krzeselkową w Szczyrku oraz Góra Żar z punktem widokowym.

Natomiast diagnoza turystyczna (audyt turystyczny) wykazała, iż powiat bielski ma wyjątkowe walory przyrodnicze i kulturowe. Rzeki, lasy i niewysokie góry gwarantują udany wypoczynek z dala od wielkomiejskiego zgiełku. Ludzie, którzy szukają zarówno ciszy i spokoju, jak i różnorodnych form aktywnego spędzania czasu, odnajdą tu raj na ziemi. Żywa kultura górali i potomków Flamandów oraz ciekawe zabytki – dwory, pałace, obiekty przemysłowe i techniczne, kościoły – nie pozwolą nikomu się nudzić.

SIEDM ASÓW REGIONU >> Aby pomóc powiatowi w uzyskaniu konkurencyjnej pozycji na rynku, trwale go wyróżnić oraz rozszerzyć sezon turystyczny na cały rok, wyodrębniono siedem wiodących produktów turystycznych.

EKSTREMALNIE FAJNIE – ekstremalne doznania podane w bezpieczny i profesjonalny sposób. Ten produkt jest skierowany do turystów lubiących wyzwania sportowe w stężonej dawce, gwarantujące niezapomniane emocje. Przyroda powiatu bielskiego oferuje wiele możliwości uprawiania sportów z dużą porcją pozytywną adrenalinę na łądzie, w powietrzu i w wodzie.

The slogan 'Bielsk District-Beskids quest' is the result of the works on the 'Development and Promotion of Tourist Brand Products in Bielsk District Program' carried out by the Polish Agency for Tourism Development between January 2009 and May 2010. The project included research, analysis and conceptual work which showed that Bielsk district is poorly recognized by tourists. Only 9% said the region was attractive. The district is associated mainly with biking tourism, business trips and slightly less with skiing. Skrzyczne Mountain with a ski lift in Szczyrk and Żar Mountain with a viewing terrace were recognised as the major attractions in the region. Tourism diagnosis (audit) showed that Bielsk district has unique natural and cultural qualities. Rivers, forests and low mountains guarantee fine rest away from urban turmoil. Those looking for peace and quiet, as well as various forms of active leisure will find their dreams come true here. The living cultures of the highlanders and the descendants of Flemish people, as well as historical sites will keep everyone out of boredom's way.

SEVEN ACES >> Seven leading tourist products were selected and developed to boost the region's position in the tourism sector and stretch the season to last the entire year.

EXTREMELY COOL – extreme experiences in a safe and professional way. This product is targeted at tourists fond of sport challenges in high doses. Natural conditions in Bielsk district offer possibilities to perform sports providing lots of adrenaline on land, in air and in water.

Kościół pw. Św. Jakuba w Szczyrku
St Jacob's Church in Szczyrk

SMAKI I SMACZKI – produkt wykorzystuje potencjał ziem powiatu bielskiego, ich bogatą i różnorodną kulturę. Odwołuje się do niepowtarzalnego folkloru wilamowskiego osadzonego w kulturze flamandzkiej, do zagrożonego wyginięciem języka wilamowskiego. Produkt pokazuje autentyczną wieś bielską, urzekającą smaczną kuchnią oraz żywą tradycją i zwyczajami.

U ŹRÓDEŁ PRZYGODY – czyli zaproszenie na aktywny rodzinny wypoczynek na łonie natury. Skoro tylko stopnieją śniegi, można wyruszyć na odkrywanie tajemnic powiatu bielskiego.

DROGA PO ZDROWIE – oferta skierowana do turystów tęskniących za ciszą, harmonią z naturą i relaksem. Produkt bazuje na walorach krajobrazowych i przyrodniczych regionu. Łączy wypoczynek z rekreacją ruchową. Propozycja jest ukierunkowana na rozwój człowieka na wszystkich poziomach jego istnienia: fizycznym, psychicznym i duchowym, nie tylko na tradycyjne lecnicstwo sanatoryjne.

SPOTKANIA Z TRADYCYJĄ – produkt skierowany do turysty biznesowego i korporacyjnego. Łączy dwa podstawowe atuty powiatu bielskiego: łatwy dojazd i mnogość stylowych miejsc spotkań w otoczeniu beskidzkich krajobrazów.

EDUKACJE – czyli edukacja dzieci i młodzieży w oparciu o potencjał naturalny i kulturowy powiatu, w tym życie codzienne dawnych mieszkańców i wydarzenia historyczne. Nacisk jest położony na percepcję przez doświadczanie atrakcji, a nie jedynie na suchą narrację przez fakty.

ŚNIEG-FEST – podstawą produktu są zimowe walory powiatu bielskiego. Zima w powiecie bielskim sprzyja turystyce kwalifikowanej oraz białym szaleństwom, szczególnie narciarstwu zjazdowemu w Szczyrku i miejscowościach na południu powiatu.

MARKOWE ZNAKI >> Nieodłącznym elementem projektu jest System Identyfikacji Wizualnej dla markowych produktów turystycznych powiatu bielskiego w oparciu o markę parasolową (główną) i submarki produktowe. Logo marki parasolowej odwołuje się do położenia regionu poprzez nawiązanie w sygnecie do górskiego krajobrazu. Z kolei symbol ruchu Słońca jest platformą przejścia do siedmiu markowych produktów turystycznych. Kask, strach na wróble, ślady butów, serce, wieża (figura szachowa/budowla), lornetka, śnieżynka – to symbole aktywności i motywy bezpośrednio związane z ideą produktów.

TASTES – the product makes use of the potential of Bielsk region's cultural diversity. It refers to the unique charm of Vilamovian folklore set in Flemish culture and the endangered Vilamovian language. This product shows the authentic Bielsk countryside, delicious cuisine and living traditions and customs.

SOURCE OF ADVENTURE – an invitation for the entire family to relax in nature. When the snow melts, you can set off to discover the mysteries of Bielsk district.

IN QUEST FOR HEALTH – an offer for tourists longing for tranquillity, harmony with nature and repose. The product is based on landscape and natural values of the region. It combines leisure with activity. It provides holistic development of the body, soul and spirit, not only in traditional health resorts.

MEETINGS WITH TRADITION – the product is crafted for business and corporate tourists. It emphasises the two basic qualities of the Bielsk district: easy access and a variety of stylish meeting venues set in the Beskids mountains landscapes.

EDU-HOLIDAY – children and youth education basing on the natural and cultural background of the region, including the everyday life of its inhabitants and historical events. It highlights learning through doing, not only through memorizing facts.

SNOW-FEST – a product based on winter attractions of Bielsk district. Winter favours qualified tourism and snow sports like downhill skiing in Szczyrk and other towns in the south of the region.

BRANDS >> The visual identification system of Bielsk district brands is a coherent part of this project based on the main brand and product sub-brands. The logo of the main brand refers to the location of the region in the mountains. The moving sun is a symbol of the fusion of all the seven brand products. A helmet, a scarecrow, shoe traces, a heart, a tower (chess pawn/ building), binoculars and a snowball – all are symbols of various activities and motifs directly related to each product.

Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej
Bielsko-Biała County Office
43-300 Bielsko-Biała, ul. Piastowska 40
www.powiat.bielsko.pl, www.sitbb.pl

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

„Program rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych Powiatu Bielskiego” Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Priorytet III Działanie 3.4 Promocja Turystyki

BIURO TURYSTYCZNE "TATIANA"
97-200 Tomaszów Maz. Ul. Małickiego 31/35
tel./faks (+48) 44 7250457 www.tatiana.pl
Założone w 1991 roku Członek IZBY TURYSTYKI ZIEMI ŁÓDZKIEJ

**IMPREZY WYJAZDOWE I PRZYJAZDOWE
NA TERENIE EUROPY**

DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
wycieczki szkolne, zielone szkoły,
białe szkoły, kolonie, obozy, zimowiska

DLA DOROSŁYCH
wycieczki zakładowe, integracyjne,
szkolenia, wczasy

DLA WYMAGAJĄCYCH
turystyka kwalifikowana i specjalistyczna
(np. obsługa grup z Izraela
i grup polonijnych)

WYNAJEM AUTOKARÓW

**TODIE... JEMU... IM... GODZIENNIE...
SPRZĘDAJEMY MARZENIA!**

10. Jubileuszowe
**Międzynarodowe
Targi Turystyki**
Opole - Rynek, 6-8 maja 2010

Gość specjalny:
Martyna Wojciechowska

tel. +48 77 453 09 00 www.profit.pl

Śląskie smaki

TASTES OF SILESIA

Jolanta Stefanek

Szpajza, żymloki, prażonki, oscypki – te i wiele innych potraw świadczą o bogactwie i różnorodności kuchni regionu śląskiego, a ich sława często wykracza daleko poza granice województwa.

Szpajza, żymloki, prażonki, oscypki – these and many other dishes show the variety of Silesian cooking appreciated far beyond this province.

Kluski śląskie / Silesian dumplings

Od przybytku głowa nie boli, jak mówi przysłowie, ale już żołądek mógłby. Nie sposób w krótkim czasie poznać smak wszystkich potraw, jakie oferują obfite i różnorodne stoły województwa śląskiego. Tym bardziej że, w obecnych granicach administracyjnych jest to region bodaj najbardziej etnicznie zróżnicowany w całej Polsce. Zamieszkują go, oprócz Ślązaków, także Zagłębiacy i górale. Swoją odrębność podkreślają też mieszkańcy okolic Częstochowy, przedstawiciele mniejszości narodowych (Niemcy, Romowie, Żydzi, Czesi, Morawianie) oraz powojenni repatrianci z Kresów.

BOGACTWO KULTUR – BOGACTWO STOŁÓW >>

Na tradycje, obyczaje i zwyczaje, także te kulinarne, decydujący wpływ miały uwarunkowania historyczne. Kiedy mówimy o kuchni regionalnej województwa śląskiego, mamy na myśli trzy odrębne podregiony związane ze Śląskiem, Małopolską i częścią beskidzką, w obrębie których można wydzielić mniejsze jednostki terytorialne, ze specyficzną dla nich kulturą kulinarną. W ciągu wieków podlegała ona przemianom i wykazywała się zróżnicowaniem w poszczególnych warstwach społecznych i w zależności od tego, czy była związana z wiejską, czy też miejską grupą ludności. Inny charakter miały potrawy świąteczne znacznie różniące się od skromnych, serwowanych na co dzień przez oszczędne i często niezamożne gospodynie.

POŚRÓD TALERZY >> Najbardziej jest znany oczywiście stół śląski z olbrzymim bogactwem lokalnych talerzy. Klasyczna świąteczna rolada z modrą, czyli czerwoną, kapustą i białymi gumiklejzami (kluskami z ziemniaków i mąki ziemniaczanej) jest danie obiadowym serwowanym w całym kraju. Potrawy jak śląski żur lub kołocz dawno już przestały być specjałem stricte lokalnym. Dania bardziej egzotycznie dla ludzi spoza Śląska to: ajntop,

Rolada z owywniziny / Owywnizina roulade

Never too much of a good thing, says the head. But stomach might object. It is impossible to taste all dishes on the lavish and varied Silesian menu. Especially that this region is the most ethnically diversified in Poland. It is inhabited by Silesians, Zagłębiacy and highlanders; people of Częstochowa area, representatives of national minorities (Germans, Romani, Jews, Czech and Moravians) and post-war repatriates from the Eastern borderlands underline their separateness.

CULTURAL DIVERSITY-FOOD VARIETY >> Traditions and customs, also the culinary ones, were shaped by historical conditions. Speaking about the regional cuisine of the Silesia Province, we have three separate sub-regions – Silesia, Małopolska and part of the Beskids Mountains, in mind. Within them, smaller territories can be distinguished with specific cooking cultures. Cuisine has undergone transformations through centuries and traditionally varied according to social groups and urban or countryside origin of people. Holiday menu was different from the modest everyday food served by thrifty and indigent housewives.

DIG IN >> The traditional Silesian holiday dish – roulade with red cabbage and potato noodles is now served across Poland. Dishes like Silesian sour rye soup or kołocz pie are no longer only a local specialty. The more 'exotic' dishes for non-Silesians may be: ajntop, a nutritious meal prepared in one pot, konopiotka – hempseed soup, bryja, also called moczka – a Christmas Eve dish made from gingerbread, dried fruit, nuts and raisins. Wodzionka – a soup from dry bread, a little bit of butter, garlic, salt and Maggi – is not well known outside Silesia. Hauskyjza, old cottage cheese melted with cumin, is becoming increasingly popular across Poland.

Pierogi z kapustą i grzybami / Cabbage and mushroom dumplings

czyli pożywne danie jednogarnkowe, konopiotka – zupa gotowana z siemienia konopnego, bryja, inaczej zwana moczką – wigilijna potrawa na bazie piernika, suszonych owoców i bakalii. Mało znana jest również wodzionka – minimalistyczna wersja zupy z suchego chleba, odrobiny masła, czosnku, soli i maggi. Coraz większym powodzeniem także wśród smakoszy spoza Śląska cieszy się hauskyjza. Zleżały biały ser po przetopieniu z kminkiem może konkurować z najlepszymi produktami szwajcarskich serowarów.

JEDNO DANIE, RÓŻNE NAZWY >> Od początków rozwoju Śląska jako okręgu przemysłowego, kuchnia regionalna musiała nadążać za potrzebami ciężko pracujących górników, hutników i robotników. Dania musiały być tłuste i treściwe, mimo iż na co dzień często bezmięsne. Podobnie było w przemysłowym Zagłębiu. Przygotowywane przez tamtejsze gospodynie maścipule, inaczej zwane pieczonkami bądź prażonkami, to proste danie z zapiekanych w garnku żeliwnym ziemniaków z różnymi dodatkami. Bazą dla takich dań były, obok kartofli, łatwo dostępne i tanie produkty, takie jak kapusta, groch, marchew, cebula, a także mleko. Nie tylko produkty, ale i niektóre dania wykazywały ponadregionalną powszechność, choć pojawiały się w różnych rejonach pod odmiennymi nazwami. Pieczone tarte ziemniaki z żeberkami i kaszą, to tzw. czulent, przyrządzany w Lelowie koło Częstochowy, a kluski bite to tamtejszy odpowiednik klusek śląskich. Charakterystyczne dla stołu częstochowskiego były też polewki, kapuśniak i kluski na parze. Tarciny to z kolei tarte ziemniaki wyprażane z boczkiem bądź słoniną i kaszą jaglaną. Na zawierciańskim stole również pojawia się danie z zapieczonych w kociołku ziemniaków, kielbasy, cebuli (dodatkowo marchwi bądź buraków), które jako zarejestrowany produkt tradycyjny figuruje na ministerialnej liście pod nazwą porębskie prażonki.

Rolmopsy / Rollmop

ONE DISH, MANY NAMES >> Since the moment Silesia started developing as an industrial region, the regional cuisine had to meet the needs of hard-working miners, steelworkers and labourers. All meals had to be nutritious, although meat was not a staple food. The cheapest and most accessible products: potatoes, cabbage, split peas, carrots, onions and milk were the basics. Maścipule, otherwise pieczonki or prażonki, prepared in the industrial Zagłębie region is a simple potato casserole. Many dishes are popular across the regions, although they are known under different names. Baked grated potatoes with ribs and buckwheat are called czulent in Lelów near Częstochowa and whipped noodles are the equivalent of Silesian noodles. Polewki (milk and flour soup), cabbage soup and steamed noodles are characteristic for Częstochowa region. Tarciny are grated potatoes roasted with bacon and millet. A dish prepared from baked potatoes with sausage and onion (additionally carrot and beetroot) popular in Zawiercie region is registered by the Ministry of Agriculture and Rural Development as a traditional regional dish called porębskie prażonki. Jaworzyna cuisine blends Silesian, Małopolska and Zagłębie traditions. It contains food typical for all these regions, starting with prażonki or pieczonki.

RABBIT, GOOSE OR LAMB >> Small chicken and rabbit (or lamb in the Beskids) farms provided for the households. Therefore dairy products – bundz, bryndza, oscypek - were a common food. Roasting a lamb has become not only a culinary tradition, but also a social one, without which modern corporate incentive trips could not do. Beef is used to prepare a typical Beskids regional dish – kwaśnica – beef, sour cabbage, carrot and onion stew – listed by the Ministry as a regional product characteristic for the Bielsko-Żywiecki region.

Stół jaworznicki jest rozdarty między tradycją śląską, małopolską i zagłębiowską. Dlatego też można na nim znaleźć potrawy charakterystyczne dla tych trzech regionów z pieczoną, vel prażoną ką na czele.

KRÓLIK, GĘŚ CZY MOŻE OWCA >> Gospodarstwa wspomagała przydomowa hodowla kur lub królików (na terenie Beskidów dominowały owce). Jadano więc często przetwory mleczne, tj. bundz, bryndzę, oscypek. Pieczenie barana stało się tradycją nie tylko kulinarną, ale także towarzyską, bez której współcześnie nie mogą się obyć firmowe wyjazdy integracyjne. Z mięsa wieprzowego natomiast przyrządzano sztandarowe danie beskidzkie, czyli kwaśnicę (wpisana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na listę produktów regionalnych). Chlubę stołu bielsko-żywieckiego przygotowuje się na bazie wywaru z mięsa, kiszonej kapusty, marchwi i ziemniaków.

Popularnym zwierzęciem hodowlanym była również gęś, królowa siewierskiego stołu. Specjałem przyrządzanym przy okazji sprawiania gęsi były duszone w warzywach i polewane gęsim tłuszczem żółdki. Sława wyśmienitego chleba siewierskiego wykroczyła daleko poza region. Dziś produkt o tej nazwie wypieka się w wielu miejscach w Polsce, a posmarowany tradycyjnym smalcem dostarcza niezapomnianych rozkoszy podniebieniu.

Stół siewierski doskonale uzupełnia się ze stołem myszkowskim. Ze względu na bogate tradycje pszczelarskie i mleczarskie tych regionów można nazwać je „krajną mlekiem i miodem płynącą”. Powiedzenie to zresztą doskonale odnosi się do ogromu potencjału kulinarnego całego województwa śląskiego, o czym można będzie przekonać się podczas V Festiwalu „Śląskie Smaki®” Impreza odbędzie się 19 czerwca w Złotym Potoku malowniczo położonym w północnej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Hekele

Składniki: 200 g filetów śledziowych, 2 jajka, 100 g ogórków kiszonych (bez skóry), 80 g cebuli, sól, pieprz, musztarda

Sposób wykonania: składniki pokroić w drobną kostkę. Doprawić musztardą i pieprzem, a następnie dokładnie wymieszać. Podawać na tostach z chleba razowego.

Ingredients: 200 g herring fillets, 2 eggs, 100 g peeled sour cucumbers, 80 g onion, salt, pepper, mustard

Preparation: finely chop and mix the ingredients. Season with mustard and pepper. Serve on whole-wheat bread toasts.

Goose is another popular farm animal and the queen on Siewierz tables. Goose stomachs with stewed vegetables and goose fat are a traditionally served delicacy. The excellent Siewierz bread is famous far beyond regional borders. Nowadays Siewierz bread is baked in numerous places in Poland; served with lard it has unforgettable flavour. Myszaków cuisine perfectly complements Siewierz cooking. Owing to bee-keeping and dairying traditions, this region can be called a 'land flowing with milk and honey'.

In fact, this phrase is the perfect description of Silesia's culinary potential, which will be presented at the 5th "Tastes of Silesia" Festival. The event will take place on June 19, in Złoty Potok, picturesquely located in the northern part of the Polish Jurassic Chain.

Pieczonki

Składniki: 2 kg ziemniaków, 2 średnie marchewki, 1 burak ćwikłowy, 2 cebule, 25 dkg boczku wędzonego, 30 dag kielbasy, pieprz, sól, liść laurowy, ziele angielskie, tłuszcz (np. smalec), duży liść kapusty.

Sposób wykonania: ziemniaki pokroić na grubsze plastry; marchew, buraki, cebule – na cienkie plastry; boczek i kielbasę – w talarki. Do wysmarowanego tłuszczem naczynia wkładamy warstwami wszystkie składniki: najpierw ziemniaki, marchew, buraka i cebulę (posypujemy solą i pieprzem), następnie boczek oraz kielbasę (dodajemy przyprawę). Na samym wierzchu powinny być ziemniaki. Potrawę przykrywamy liściem kapusty i pieczemy na wolnym ogniu ok. 45 minut.

Ingredients: 2 kg potatoes, 2 medium carrots, 1 beetroot, 2 onions, 25 dkg. smoked bacon, 30 dkg. sausage, pepper, salt, laurel leaf, all-spice, fat (lard), big cabbage leaf.

Preparation: cut potatoes into thick slices; the carrots, beetroot, onion, bacon and sausage into fine slices. Put the ingredients into a greased pot in layers: potatoes, carrots, beetroot, onion (sprinkle with salt and pepper), bacon and sausage (add the herbs). Potatoes should be on top. Cover with cabbage leaf and simmer on low heat for 45 minutes.

Kwaśnicorka

Składniki: 1 peklowana wędzona golonka, 3 litry wody, warzywa pokrojone w kostkę, ziele angielskie, liść laurowy, kilka ziaren pieprzu ziarnistego, 1 kg kiszonej kapusty, 2-3 ząbki czosnku, 1 kg ugotowanych ziemniaków.

Sposób wykonania: wędzoną golonkę wraz z przyprawami i warzywami gotować ok. 1 godzinę. Następnie dołożyć kiszoną kapustę i nadal gotować, aż wszystkie składniki będą miękkie. Na koniec doprawić do smaku według własnego uznania i dodać świeżo ugotowane ziemniaki.

Ingredients: 1 pickled smoked knuckle of pork, 3 litres of water, chopped vegetables, all-spice, laurel leaf, pepper seeds,

1 kg. sour cabbage, 2-3 garlic cloves, 1 kg. cooked potatoes

Preparation: cook the smoked knuckle of pork and vegetables for about an hour. Add sour cabbage and cook until tender. Season to taste, add cooked potatoes.

**ŚLĄSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA
THE SILESIA TOURIST ORGANIZATION**

ZAPRASZA NA INVITES TO

**V. Festiwal
ŚLĄSKIE SMAKI**

the 5th "Tastes of Silesia" Festival

Złoty Potok, gmina Janów

19 VI 2010 r.

Idź po wakacje...

na Targi **Lat**
2010

największą wyprzedaż ofert turystycznych

- specjalne ceny tylko na targach
- wyjazdy wakacyjne i weekendowe
- tysiące propozycji wypoczynku w kraju i za granicą
- konkursy z nagrodami

XV Targi Turystyki i Wypoczynku
24-25 kwietnia

Centrum MT Polska, ul. Marsa

www.targilato.pl

ARSENAL PALACE

Więcej niż hotel

NOWOSC
NA ŚLASKU

WIELE W STYL HOTELU
Przepiękne sale
bardzo tanie do 250
mocy, wyśmienite
jedzenie,
profesjonalna
obsługa oraz wiele
innych rynek i ras!

20%
BARATY! do
konca kwietnia
na jedyt w
hotelu, z obiad
dzwonka.

115 luksusowo
wyposażonych pokoi,

Największe w regionie
Termy Cesarskie -
podgrzewany basen,
sauna, jacuzzi, fitness,
masaż.

Hotel Arsenal Palace
ul. Paderewskiego 35
41-500 Chorzów
tel. +48 32 606 84 84

7 sal konferencyjno
szkoleniowych,

Wyśmienita kuchnia
polska
i śródziemnomorska.

Restauracja Bonaparte
zaprasza codziennie od
11.00 - 23.00

www.stylehotels.pl

Biblioteka podróżnika

Urszula Gabryelska

Motorem przez Jurę

Zamiast propozycji tras motocyklowych znajdziesz tu informacje o wielu godnych zobaczenia miejscach, z których słynie Jura Krakowsko-Częstochowska. Posiadacze nawigacji na pewno się nie zgubią, gdyż pod każdym opisem zostały podane koordynaty GPS. Z nimi łatwo dotrzesz do celu, a wybór trasy to już kwestia wyobraźni i doświadczenia każdego czytelnika-motocyklisty.

Motocyklem po Polsce. Nawigator nie tylko dla motocyklistów; wydawnictwo Związek Gmin Jurajskich

W krainie dojrzewającej pamaranńczy

Sycylia to wyspa niezwykła. Aby ją poznać, potrzeba wielu wakacyjnych wypraw. Jeśli nie masz czasu odkrywać jej na własną rękę, sięgnij po najnowszy przewodnik wydawnictwa Bezdroża, który oprowadza po najpiękniejszych miejscach na wyspie. Doradza, na jakiej plaży odpocząć, gdzie nurkować i jakich specjalistów spróbować. Opisy krajoznawcze są uzupełnione informacjami praktycznymi, zdjęciami i mapami. Całość zamyka słowniczek polsko-włoski.

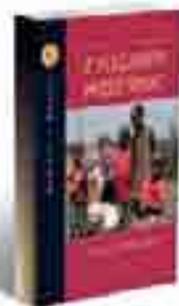
Sycylia. Plaże, gaje oliwne i antyczne miasta. Seria Rekreacyjna, wydawnictwo Bezdroża

Kompendium podróżnika

Monika Witkowska, znana dziennikarka, podróżniczka i pilot wycieczek, odwiedziła ok. 150 krajów. Z każdej podróży przywozi atrakcyjny materiał, który publikuje także na łamach naszego pisma. Monika lubi włożyć się na własną rękę po miejscach rzadziej odwiedzanych przez turystów. Uwielbia także rejsy, wyprawy górskie, trekkingi w dżungli, raftingi i wyjazdy nurkowe w gronie sympatycznych ludzi.

W książce zawarła doświadczenia z podróży po wszystkich kontynentach, krajach zróżnicowanych kulturowo i geograficznie. Opisane przez nią sytuacje pokazują, co podczas podróży może spotkać turystę, jakie błędy najczęściej popełnia i jak się ich ustrzec.

Monika Witkowska, Z plecakiem przez świat, wydawnictwo Videograf II

info
KRAKÓW

tel.: +48 12 432 00 60, email: it@infokrakow.pl, www.krakow.travel

• rezerwacja miejsc noclegowych	• accommodation booking
• mapy, przewodniki	• maps, guidebooks
• znaczki i karty turystyczne	• stamps and tourist passes
• bilety na imprezy kulturalne	• tickets to cultural events
• wycieczki po Krakowie i okolicach	• trips around Kraków
• KARNET miejski przewodnik kulturalny	• KARNET city guide to art and entertainment

Adresy punktów InfoKraków / InfoKraków addresses:

- Rynek Główny / Main Market Square
- Pawilon Wyspańskiegó, ul. Wszystkich Świętych 2
- ul. św. Jana 2
- ul. Szpitalna 25
- ul. Józefa 7
- os. Słoneczne 16
- Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice / International Airport Kraków-Balice

www.karnet.krakow.pl

Targi z nagrodami

TOURIST FAIR WITH PRIZES

Organizatorzy tegorocznego GLOB-u hojnie obsypali nagrodami i wystawców, i zwiedzających. Ale to niejedyny powód, dla którego warto było odwiedzić Katowice.

W Katowicach podczas 16. Międzynarodowych Targów Turystyki, Sprzętu Turystycznego, Żeglarskiego i Sportowego GLOB 2010 swoje oferty zaprezentowało blisko 300 wystawców (touroperatorów, biur podróży, uzdrowisk, hoteli, firm transportowych). Przez 3 dni (26–28 marca) imprezę odwiedziło 10 tys. zwiedzających, wśród których rozlosowano ponad 200 nagród, tj. zagraniczne wczasy, weekendowy wypoczynek w kraju, zaproszenia do restauracji, bilety do muzeów.

Taragom towarzyszyły ciekawe imprezy, takie jak: konferencja naukowa „Ekologia jako tendencja XXI wieku”, wystawa fotografii Georgija Safronowa „Nasz Nikiszowiec”, Złot Caravanningowy, pokazy aikido. Najwięcej osób przybyło na spotkanie z Tadeuszem Chudeckim – aktorem, autorem książki „Wspaniałe podróże na każdą kieszeń, czyli Europa za 100 euro”. Zwiedzanie umilały występy artystyczne, m.in.: Józefa Skrzeka oraz Zbigniewa Wałacha z istebniańskimi góralami, Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk oraz kapeli Czeremszyzna z Podlasia. Dla wystawców przygotowano konkursy. Laureatem „Globalnego Format 2010” zosła Starostwo Powiatowe w Żninie, wydawca przewodników „Powiat Żniński, Pałuki – kraina niezwykła”. W konkursie „Podróże Marzeń 2010” na najlepszy katalog turystyki krajowej i przyjazdowej do Polski I miejsce zajęła Nadwiślańska Agencja Turystyczna sp. z o.o. Najlepszy katalog w ofercie Organizatorów Turystyki Zagranicznej przygotował Papaya Maya Tour Operator SA.

Organizers of this year's GLOB generously gave out prizes both to exhibitors and to visitors. But this is not the only reason it was worth to visiting Katowice.

In Katowice, during the 16th International Tourism, Tourist, Sailing and Sport Equipment Fair GLOB 2010, almost 300 exhibitors (tour operators, travel agencies, resorts, hotels, transport companies) presented their offers. During 3 days (26-28 March) the event was visited by 10 000 people, and more than 200 prizes, including holidays abroad, weekend stays in Poland, invitations to restaurants, museum tickets and many others, were given out.

There were also accompanying events, such as: scientific conference "Ecology as the 21st cent. tendency", Georgij Safronov's photo exhibition "Our Nikiszowiec", Caravan Rally, aikido shows. Most people came to meet Tadeusz Chudecki - actor, author of the book "Wonderful travels for every wallet. Europe for 100 EURO". There were performances by Jozef Skrzek and Zbigniew Walach with the Istebna highlanders, by Śląsk Dance and Song Ensemble and Czeremszyzna band from Podlasie. There were competitions for the exhibitors. The winner of the "Global Format 2010" was Starostwo Powiatowe of Żnin, publisher of guidebooks "Powiat of Żnin, Pałuki - the incredible land". First place in the competition "Dream Travels 2010" for the best catalogue of domestic and inside-Poland tourism was taken by Nadwiślańska Tourist Agency. The best catalogue of the World Tourism Organizers was prepared by Papaya Maya Tour Operator S.A.

≡ société restauracja club

Restauracja société ul. Różana 14, tel.: 022 540 13 33, e-mail: societe@societe.pl

≡ société restauracja club

- ≡ oferujemy urozmaicone menu z akcentami kuchni polskiej i śródziemnomorskiej,
- ≡ organizujemy imprezy okolicznościowe tj. bankiety, wesela, konferencje oraz spotkania biznesowe,
- ≡ proponujemy mile spędzić czas w otoczeniu zieleni naszego ogrodu

- We offer a varied menu with some accents of Polish and Mediterranean cuisine,
- we organize occasional parties, that is banquets, wedding receptions, conferences and business meetings
- We recommend spending nice time in our green garden.

CREATIVE MUSIC

EMMANUELLE SEIGNER
29.04
Wrocław
Województwo Śląskie

WAX TAILOR
16.05
Wrocław
Województwo Śląskie

BASIA
Wrocław
Województwo Śląskie

BOBBY McFERRIN
29.04
Wrocław
Województwo Śląskie

RUFUS WAINWRIGHT
29.05
Wrocław
Województwo Śląskie

SELEKTY NA KONCERTE:
Wrocławskie Centrum Kultury i Sztuki
ul. Kościuszki 10
www.koncerty.wroclaw.pl
www.hotton.pl
tel. (071) 425 37 41

ul. Św. Piotra 8, 81-347 Gdynia, tel.: (+48 58) 760 58 00, faks: (+48 58) 760 58 58
hotton@hotton.pl, marketing@hotton.pl, www.hotton.pl

HOTTON

Hotton hotel to nowoczesny obiekt hotelowo-konferencyjny położony w Centrum Gdyni. Połączenie komfortu, nowoczesności i dobrej kuchni zadowoli gust każdego Gościa. To idealne miejsce dla osób przybywających w interesach oraz chcących wypocząć.

Hotton Hotel is a modern hotel-conference venue compound located in Gdynia downtown. The blend of luxury, modern style and exquisite cuisine will satisfy each guest. This is an ideal venue for those travelling for business or pleasure.

Hotel usytuowany jest na granicy portu, w sąsiedztwie głównej ulicy handlowej, niedaleko Skweru Kościuszki, przystani jachtowej i plaży miejskiej. Od 3 kondygnacji rozpościera się ciekawy widok na Zatokę Gdańską i Stocznnię. Oferujemy 62 komfortowe pokoje, wyposażone w LCD, TV SAT, bezpłatny dostęp do Internetu.

The Hotel is situated in the harbour's direct vicinity, by the main shopping street, near Kościuszko Square, yacht marina and a public beach. Floors 3 and up have a magnificent view of the Gdańsk Bay and shipyard.

Na Gości czekają atrakcje: Bowling Club z 3 torami i drink barem oraz rekreacja z mozaikową łaźnią parową, sauną suchą i dużym jacuzzi.

We offer 62 comfortable rooms with LCD, TV SAT and free internet access. Our guests are invited to use the Bowling Club drink bar, mosaic steam bath, dry sauna and jacuzzi.

W Restauracji Bucatti i Włoskiej Restauracji Calipso Szeff Kuchni spełnia marzenia kulinarne.

Bucatti Restaurant and Calipso Italian restaurant will make your culinary dreams come true.

Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny w Olsztynku

Przyjedź

Zobacz

Odpocznij

WITAJNA W OLSZTYNKU
WITAJNA W OLSZTYNKU
WITAJNA W OLSZTYNKU
WITAJNA W OLSZTYNKU

WITAJNA W OLSZTYNKU
WITAJNA W OLSZTYNKU
WITAJNA W OLSZTYNKU
WITAJNA W OLSZTYNKU

Mamo, zostajemy? Jest świetnie!

TUNEZJA

śródziemnomorska oaza

TUNEZJA - prawdziwa śródziemnomorska oaza.
To tu, przez okrągły rok, razem z całą rodziną możesz
wypoczywać na słonecznych, piaszczystych plażach.

Zachwyśnij się lokalnym kolorytem, gdzie najwyższa
europejska jakość usług cudownie harmonizuje
z różnorodnym urokiem orientu.

Odkryj blugi spokoju i bezkresną ciszę rezerwatów przyrody,
romantyczny wiek zabryków starożytnych Kartaginy.

Poczuj wyjątkowość odmładzających efektów
thalasoterapii bazującej na egzotycznych
właściwościach alg i minerałów morskich.

Przeżyj emocjonujące safari na pustyni,
której egzotyczne sceny nie różnią się faktycznie
największych reżyserów Hollywood.

Tunezja jest po prostu super!

www.tunezja.org.pl

